22.7.6

ମାୟା ଜାଲ

(ଡିଟେକ୍ଟିଭ୍ ଉପନ୍ୟାସ)

*

ଲେଖକ :

[illegible]

*

*

ପ୍ରକାଶକ :

ଉତ୍କଳ ଗ୍ରନ୍ଥ ମନ୍ଦିର

କଟକ - ୨

ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ :

ମାର୍ଚ୍ଚ—୧୯୬୦

*

ପ୍ରକାଶକ :

ଶ୍ରୀ ହରିହର ପ୍ରସାଦ ପଟ୍ଟନାୟକ

ଉତ୍କଳ ବାଣୀ ମନ୍ଦିର

ବିଶ୍ୱନାଥ ଲେନ—କଟକ-୨

*

ମୁଦ୍ରାକର :

ଶ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଧାନ

ଜ୍ୟୋତି ପ୍ରେସ, କଟକ-୨

*

ମୂଲ୍ୟ :

ଟ୧. ୭୫ ନୂ: ପ:

(Rs 1. 75 N. P)

Sri Bidya ...
ଶ୍ରୀ ଉତ୍କଳ ସଂଘ ଲାଇବ୍ରେରୀ
ନଂ... ତା...

ମେଣ୍ଟାଲ୍ ହସ୍‌ପିଟାଲର ଗେଟ୍ ଅତିକ୍ରମକରି କ୍ରିମ୍ ରଙ୍ଗର ପ୍ଲାଇମାଉଥ୍ କାର୍ ଖଣ୍ଡିକ ଡାକ୍ତର ସାହୁଙ୍କର ଚେମ୍ବାର ପାଖରେ ଆସି ବ୍ରେକ୍ କରି ଛିଡ଼ା ହେଲା ।

ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା—ଆଧୁନିକ ବେଶଭୂଷାରେ ସମସ୍ତ ଶରୀରଟି ଆବୃତ । ଉଚ୍ଚତାରେ ପ୍ରାୟ ଛଅ ଫୁଟ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ସମ୍ପ୍ରତିଭ—ଆଖିରେ ମର୍କରୀ ଗଗଲସ୍ । ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ି ଖଣ୍ଡିଏ ସୁଦୃଶ୍ୟ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ସିଗାରେଟ୍ କେସ୍‌ରୁ ୫୫୫ ସିଗାରେଟଟି ବାହାର କରି ସେଥିରେ ଅଗ୍ନିର ସଂଯୋଗପୂର୍ବକ ମୃଦୁଭାବେ ଟାଣିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଗାଡ଼ି ଉପରେ ହାତଭରା ରଖି, କେତେଟା ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଏପରି ଭାବେ ଗାଡ଼ି ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ସିଗାରେଟ୍ ଟାଣୁ ଟାଣୁ କ୍ଳାନ୍ତି ଦୂର କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଅଳ୍ପଦିନ ହେଲା ଫେରିଛନ୍ତି ବିଲାତରୁ । କେତେଟା ବର୍ଷ ତଳେ କୃତିତ୍ୱସହ ଏମ୍, ବି, ପାଶ୍ କରି ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷାଲାଭାର୍ଥେ ସେ ଯାଇଥିଲେ ବିଲାତକୁ କିନ୍ତୁ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ତାଙ୍କର ମତ ହଠାତ୍ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲା । ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବାର ଯଥେଷ୍ଟ କାରଣ ମଧ୍ୟ ଥିଲା—ଅନେକ ଦିନରୁ ମନୋବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଶିକ୍ଷାବ୍ରତୀ ହେବା ଲାଗି ସେ ମନରେ ଆଶା ପୋଷଣ କରିଥିଲେ ।

ବିଲାତରେ ଥିଲାବେଳେ ସେଠାକାର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ମନୋବୈଜ୍ଞାନିକ …ଟର ଡେଭିଡ୍‌ଙ୍କ ସହିତ ଭଲଭାବେ ତାଙ୍କର ଆଳାପ ଜମିଥିଲା,

ଏପରିକି ଡକ୍ଟର ଡେଭିଡ୍ ନିଜେ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ତାଙ୍କୁ ମେଣ୍ଟାଲ୍ ହସ୍ପିଟାଲରେ କେତେ ରୋଗୀଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟାର୍ଥେ ନିଜର ସହକାରୀଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଓ ଡକ୍ଟର ଡେଭିଡ୍ଙ୍କର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଗବେଷଣା ଦେଖି ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ମନେ ମନେ ତାଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରଶଂସା ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରି ଆସୁଥିଲେ ।

ଦେଖାଶୁଣା ଓ ରୋଗୀମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗବେଷଣା । କରୁଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ କେତୋଟି ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ମନୋବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କେତେକ ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖି ନିଜକୁ ସେଠାରେ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିପାରିଥିଲେ । ଡକ୍ଟର ଡେଭିଡ୍ ମଧ୍ୟ ଉକ୍ତ ପ୍ରବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକ ପଢ଼ି ତାଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ବିଲାତ ଛାଡ଼ିବା ବେଳେ କହିଥିଲେ— ଡକ୍ଟର ଡେଭିଡ୍ ! ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ମୁଁ ଚିରଋଣୀ । ଆପଣ ମୋର ଅଭୀପ୍ସିତ ଦିଗରେ ଅକାତରଭାବେ ଯେଉଁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଚିରଋଣୀ ଥିବି । ଯିବାବେଳେ କେବଳ ଏତିକି ଅନୁରୋଧ ଯେ, ସ୍ୱଦେଶରେ ଆଇ ଯଦି ମୋର କୌଣସି ବିଷୟରେ ସନ୍ଦେହ ଆସେ ତାହାହେଲେ ଆପଣଙ୍କୁ ପତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଜଣାଇବି, ଆଶାକରେ ଆପଣଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ମୁଁ ଯଥାସମୟରେ ପାଇ ପାରିବି ।

ଡକ୍ଟର ଡେଭିଡ୍ ଉଚ୍ଛ୍ୱସିତ କଣ୍ଠରେ କହିଥିଲେ—ମୁଁ ମୋର ଯଥାଶକ୍ତି ତୁମ ପାଇଁ ନିୟୋଗ କରିବି ଡକ୍ଟର ପରିଡ଼ା । ·· ମୃଦୁ ହସି ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଇଥିଲେ । ଡକ୍ଟର ଡେଭିଡ୍ ଓ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ଡକ୍ଟର ପରିଡ଼ାଙ୍କ ସହିତ ଜାହାଜ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସିଥିଲେ ।

ଡକ୍ଟର ପରିଡ଼ା ଫେରିଆସିଲେ ସ୍ୱଦେଶକୁ । ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଥିଓରୀ ସେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କରିଛନ୍ତି—ଯେ କୌଣସି ଯନ୍ତ୍ର କମ୍ପା ବନ୍ଧ

ଖଣ୍ଡ ହୋଇଗଲେ ତାହାକୁ ଯେପରି ମରାମତି କଲେ ପୁନର୍ବାର ଚାଲୁହୁଏ ସେହିପରି ବକ୍ଳିତ ମସ୍ତିଷ୍କ ଲୋକଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଭଲ କରାଯାଇ ପାରେ ।

ସିଗାରେଟ୍‌କୁ ଶେଷଥର ପାଇଁ ଟାଣି ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ନିଜର ଯୋତା ତଳରେ ଘଷି ଦେଇ ଧୀରେ ଧୀରେ ଚେମ୍ବାରକୁ ଆଡ଼େ ଆଗେଇ ଆସିଲେ । ସେତେବେଳେ ଡାକ୍ତର ସାହୁ ଓ୍ୱାର୍ଡ଼ଗୁଡ଼ିକ ପରିଦର୍ଶନ କରି ଆସି ନିଜର ଅଫିସ ଘରେ ବସି କଣ ସବୁ ଲେଖାଲେଖି କରୁଥାନ୍ତି ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଘରର ପର୍ଦ୍ଦାଟିକୁ ଠେଲି କହିଲେ— ଭିତରକୁ ଆସିପାରେ କି…

ଡାକ୍ତର ସାହୁ ସାଦର ଆହ୍ୱାନ ଜଣାଇଲେ—ଆସନ୍ତୁ… ଆସନ୍ତୁ…

ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରି ସମ୍ମୁଖସ୍ଥ ଖଣ୍ଡିଏ ଚେୟାରରେ ବସିପଡ଼ି ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା କହିଲେ—ମୁଁ ଡାକ୍ତର ରାଜେନ୍ଦ୍ରକୁମାର ପରିଡ଼ା ।

ବେଶି କିଛି କହିବାକୁ ହେଲା ନାହିଁ । ବାଧା ଦେଇ ଡକ୍‌ଟର ସାହୁ କହିଲେ—କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ! ଆପଣ ସ୍ୱୟଂ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ମୋର ଏଠାରେ ! ନମସ୍କାର—ନମସ୍କାର— ଆଜି ମୁଁ ନିଜକୁ ଭାଗ୍ୟବାନ୍ ମନେ କରୁଛି ।

—ମୁଁ ମଧ୍ୟ ନିଜକୁ ଭାଗ୍ୟବାନ୍ ବୋଲି ମନେକରୁଛି, ଡକ୍‌ଟର ସାହୁ…ମୃଦୁସ୍ୱରେ ହସି ହସି କହିଲେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ।

—କହନ୍ତୁ, ଆପଣଙ୍କର ମୁଁ କି ଉପକାର କରିପାରେ ?…

—ଆପଣଙ୍କ ପାଖରୁ ସାହାଯ୍ୟଲାଭ ଆଶାରେ ମୁଁ ଆସିଛି ।

—ଆପଣ ମୋର ସାହାଯ୍ୟ ଚାହାନ୍ତି ? ବିସ୍ମୟ ଫୁଟି ଉଠିଲା ଡାକ୍ତର ସାହୁଙ୍କର ଆଖିରେ ମୁଖରେ । କୁହନ୍ତୁ, କିପରିଭାବେ, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ ଆପଣ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବେ ?

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ନିଜର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପରିଷ୍କାରଭାବେ ପ୍ରକାଶ କଲେ । କହିଲେ—ମୋର ଧାରଣା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିକୃତ ମସ୍ତିଷ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ସୁସ୍ଥ ଅବସ୍ଥାକୁ ଅଣାଯାଇପାରେ । ଅବଶ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଏହା ଯଥେଷ୍ଟ ସମୟ ସାପେକ୍ଷ । ମୁଁ ଏ ବିଷୟରେ ଗବେଷଣା ଆରମ୍ଭ କରିବି ବୋଲି ସ୍ଥିର କରିଛି···

—ଡାକ୍ତର ପରିଡା, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ମତ ସହିତ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକମତ । ବେଳେବେଳେ ମନେହୁଏ, ଏହିସବୁ ବିକୃତ ମସ୍ତିଷ୍କ ରୋଗୀମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଆମ୍ଭେମାନେ ଠିକ୍ ଧରିପାରୁନା, ସେଥିଯୋଗୁଁ ସେମାନେ ସୁସ୍ଥତା ଲାଭ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ···କହି ଉତ୍ତର ଆଶାରେ ରହିଲେ ଡାକ୍ତର ସାହୁ ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡା କହିଲେ—ଆପଣ ଠିକ୍ କହିଛନ୍ତି ଡାକ୍ତର ସାହୁ । ବିଲାତରେ ଥିବାବେଳେ ସେଠାକାର ଅଭିଜ୍ଞ ମନୋବିଜ୍ଞାନୀ ଡାକ୍ତର ଡେଭିଡ୍ ମଧ୍ୟ ଏହି କଥା କହିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ସହିତ କିଛିଦିନ କାର୍ଯ୍ୟକରି ତାଙ୍କର ଅଦ୍ଭୁତ କ୍ଷମତାର ପରିଚୟ ମଧ୍ୟ ପାଇଛି । ଯେ କୌଣସି ଅସୁସ୍ଥ ଲୋକଙ୍କୁ ସପ୍ତାହେ ମାତ୍ର ପରୀକ୍ଷା କରି ସେ ଚିକିତ୍ସା ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି ଓ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ମାରାତ୍ମକ କେସ୍ ମଧ୍ୟ ସେ ଭଲ କରି ସାରିଛନ୍ତି । କେତୋଟି କେସ୍‌ରେ ଅବଶ୍ୟ ସେ ଅକୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଛନ୍ତି ମୁଁ ଏହା ସ୍ୱୀକାର କରେ, ତଥାପି ମନେହୁଏ—ଆଉ ଟିକିଏ ଭଲଭାବେ ଯଦି ଗବେଷଣା କରାଯାଏ···କହୁ କହୁ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ପକେଟରୁ

ସିଗାରେଟ୍ କେସ୍‌ଟିକୁ ବାହାର କରି ଡାକ୍ତର ସାହୁଙ୍କ ଆଡ଼େ ଦେଖାଇ ଦେଲେ ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ସିଗାରେଟ୍‌ରେ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ କରୁ କରୁ କହିଲେ—ମୁଁ ଡକ୍‌ଟର ଡେଭିଡ୍‌ଙ୍କର କେତେଗୁଡ଼ିଏ ପ୍ରବନ୍ଧ ପଢ଼ି ତଦନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରୁଛି ।

ଡାକ୍ତର ସାହୁ ମୃଦୁସ୍ୱରେ ସିଗାରେଟ୍‌ଟିକୁ ଦୁଇ ତିନଥର ଟାଣି କହିଲେ—ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଡକ୍‌ଟର ଡେଭିଡ୍‌ଙ୍କର କେତୋଟି ସୁଚିନ୍ତିତ ପ୍ରବନ୍ଧ ପଢ଼ିଛି । ସେ ମନୋବିଜ୍ଞାନ ଉପରେ ଗବେଷଣା କରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ମତରେ, ମନୁଷ୍ୟର ଅସୁସ୍ଥତାର ମୂଳ ସୂତ୍ରଟିକୁ ଅନୁସରଣ କଲେ ସବୁ କିଛି ଧରାପଡ଼ିବା ସମ୍ଭାବନା । ତାପରେ ସେହି ମୂଳ ସୂତ୍ରଟି ଉପରେ ଗବେଷଣା ଆରମ୍ଭ କରାଗଲେ ପ୍ରକୃତ ଚିକିତ୍ସାର ପ୍ରଣାଳୀ ଆପେ ଆପେ ବାହାରି ପଡ଼େ । ଏ ବିଷୟରେ ସେ ଆହୁରି ଗୋଟିଏ ମୂଲ୍ୟବାନ୍ କଥା ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ଗଣିତର ଯେପରି ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉତ୍ତର ଅଛି, ଏ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉତ୍ତର ଅଛି···

କେତେଟା ମୁହୂର୍ତ୍ତ ସ୍ତବ୍ଧତାରେ କଟିଗଲା—କେବଳ ଦୁଇଜଣଙ୍କର ସିଗାରେଟ୍‌ର ଧୂଆଁ ଖେଳବୁଲିଲା ଘରଟି ଭିତରେ··

ସ୍ତବ୍ଧତା ଭଙ୍ଗକରି ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଟେବୁଲଉପରେ ଝୁଙ୍କି ପଡ଼ି କହିଲେ—ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିଛି, ଆପଣଙ୍କର ହସ୍‌ପିଟାଲରୁ ଜଣେ ଅସୁସ୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନେବାଲାଗି । ପାଖରେ ରଖି ତାଙ୍କର ଚିକିତ୍ସା କରିବି । ଯଦି ଆପଣଙ୍କର ଏ ବିଷୟରେ କୌଣସି ଆପତ୍ତି ନଥାଏ······

—ନା, ନା, ଆପତ୍ତି କାହିଁକି କରିବି । ଆପଣଙ୍କର ଗବେଷଣାଲାଗି ମୁଁ ଯଥାସାଧ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ କରିବି । ଚାଲନ୍ତୁ, ଯାହାକୁ ଆପଣ ନେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ଦେଖିବେ···

—ଧନ୍ୟବାଦ ଡକ୍ଟର ସାହୁ···ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଚେୟାର ଛାଡ଼ି ଠିଆହେଲେ, ଡକ୍ଟର ସାହୁ ମଧ୍ୟ ଠିଆ ହେଲେ ।

ହାସ୍‌ପାତାଳର ପ୍ରତ୍ୟେକ ୱାର୍ଡ ସେମାନେ ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଡାକ୍ତର ସାହୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରୋଗୀଙ୍କୁ ଚିହ୍ନାଇ ଦେଇ ତାଙ୍କର ଇତିହାସ ଆରମ୍ଭ କଲେ ଓ କେଉଁ କାରଣରୁ ଏପରି ରୋଗର ଉତ୍ପତ୍ତି, ବର୍ତ୍ତମାନ କି ଉପାୟରେ ଚିକିତ୍ସା କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲିଛି ସମସ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଶେଷରେ ସେମାନେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ମାନସିକ ବିକୃତ ଗୋଟିଏ ଲୋକର ରୁମ୍ ପାଖରେ । ଲୋକଟି ଝରକାର ରେଲିଂକୁ ଦୁଇ ହାତରେ ଧରି ମୁକ୍ତ ଆକାଶ ଆଡ଼େ ବାହାରକୁ ଚାହିଁ ଠିଆ ହୋଇଥାଏ ।

—ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ! ଏ ଲୋକଟି ଏକବାରେ ସ୍ତବ୍ଧ, କେବେହେଲେ ସେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ମୁହଁ ଖୋଲେ ନାହିଁ । ତାର କଥା କହିବା ଶକ୍ତି ଯେପରି ଚିରଦିନ ପାଇଁ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଛି । ଦିନରାତି ସବୁବେଳେ ଝରକାଟି ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ବାହାରକୁ ଚାହିଁଥାଏ ।

—ଏହି ଲୋକଟିର ନାମ କଣ···ଡକ୍ଟର ପରିଡ଼ା ପଚାରିଲେ ।

—ଅଶୋକ ଦାସ ।······

—ମନେହୁଏ କୌଣସି ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଘରର···

— ଆପଣ ଶୁଣିଲେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା, ଏହି ଲୋକଟି ବି, ଏସ୍, ସି ରେ ଫାଷ୍ଟ୍‌କ୍ଲାସ ଫାଷ୍ଟ । ଏମ୍, ଏସ୍, ସି, ପଢ଼ିବାବେଳେ ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଆସି ପଡ଼ିଛନ୍ତି ।

—ବୋଧହୁଏ ସେ ଦିନରାତି ପଢ଼ାପଢ଼ି କରୁଥିଲେ··· ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ···ଯାହାହେଉ—

—ଅଫିସ ଘରକୁ ଚାଲନ୍ତୁ, ସେଇଠି ଆପଣଙ୍କୁ ସବୁକଥା କହୁଛି…

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଅଶୋକ ଦାସଙ୍କୁ ଆଜଥରେ ଭଲଭାବେ ଦେଖିନେଲେ । ଦୁହେଁ ଫେରି ଆସିଲେ ଅଫିସ ଘରକୁ । ଚେୟାରରେ ବସିପଡ଼ି ପୁନର୍ବାର ଦୁହେଁ ଦୁଇଟି ସିଗାରେଟ୍ ଧରାଇଲେ ।

ଡାକ୍ତର ସାହୁ ଏଥର ଆରମ୍ଭ କଲେ—ଲୋକଟି ଉନ୍ମାଦ ଯେ ସବୁବେଳେ ପଡ଼ାପଡ଼ି କରି ଥାଆନ୍ତି ତା ନୁହେଁ, ଖୁବ୍ ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ଲୋକଟି—ଜୀବନରେ ସେ କେବେ ପ୍ରଥମ ଛଡ଼ା ଦ୍ୱିତୀୟ ହୋଇ ପାଶ୍ କରି ନାହାନ୍ତି—ଜ୍ଞାନ ତାଙ୍କର ଯଥେଷ୍ଟ ଅଛି, ତେଣୁ ନିଶ୍ଚୟ ବେଶି ସମୟ ସେ ପଡ଼ାପଡ଼ି କରୁ ନଥିବେ…

ନୀରବରେ କିଛିକ୍ଷଣ କଣ ଭାବି ପୁନର୍ବାର ଆରମ୍ଭକଲେ—ଲୋକଟି ସବୁବେଳେ ଝରକା ପାଖରେ ଠିଆହୋଇ ଆକାଶ ଆଡ଼େ ଉଦାସ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁଥାନ୍ତି । ସେହିପରି କିଛି ସମୟ ଠିଆହୋଇ ହଠାତ୍ ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ି କହନ୍ତି—ଅଞ୍ଜନା,—ଅସମ୍ଭବ ଅସମ୍ଭବ ! ଏହି କଥା କେତୋଟି ସେ ଏକା ସାଙ୍ଗରେ କହି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଆଗେ ଅଞ୍ଜନା ବୋଲି କହି, କେତୋଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ନୀରବ ଥାଇ କହନ୍ତି, ଅସମ୍ଭବ… ଅସମ୍ଭବ…

ଅଞ୍ଜନା କିଏ ?…ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ପଚାରିଲେ ।

—ଅଞ୍ଜନା ବୈଦ୍ୟଙ୍କ ହେଉଛନ୍ତି ଲକ୍ଷପତି ସୀତାକାନ୍ତ ବୈଦ୍ୟଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ସନ୍ତାନ । ଅଞ୍ଜନାକୁ ଅଶୋକ ଖୁବ୍ ଭଲପାଏ । କିନ୍ତୁ…ଡାକ୍ତର ସାହୁ ହଠାତ୍ ନୀରବ ହୋଇଗଲେ ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ନୀରବରେ ଚାହିଁଲେ ଡାକ୍ତର ସାହୁଙ୍କୁ । ତା ପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ କହିଲେ— କିନ୍ତୁ କଣ…

—ହଁ, କହୁଛି—ଡାକ୍ତର ସାହୁ ଯେପରି ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ ବୋଲି ମନେହେଲା । ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କ କଥାରେ ପୂର୍ବକଥା ପୁଣି ଆରମ୍ଭ କଲେ···ଅଞ୍ଜନା ଚୌଧୁରୀର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଲା ଆକସ୍ମିକ ଭାବେ । ସକାଳବେଳା ତାଙ୍କର ଭୃତ୍ୟ ଚା'ନେଇ ଯାଇ ଦେଖିପାଇଲା ମୃତା ଅଞ୍ଜନାକୁ । ଡାକ୍ତରଙ୍କର ମତରେ ହାର୍ଟଫେଲ୍ ହୋଇ ଅଞ୍ଜନାର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଛି, ଆଉ ସେହିଦିନବେଳୁ ଅଶୋକର ବ୍ରେନ୍ ଫେଲ୍ କରି ଏହି ଅବସ୍ଥା ହୋଇଛି ।

ଉଭୟେ ନୀରବ ହେଲେ । ଉଭୟଙ୍କର ଦୁଇଟି ଓଠରେ ସିଗାରେଟ୍‌ର ଧୂଆଁ କେବଳ କୁହୁଡ଼ି ରଚନା କରୁଛି, ଉଭୟେ ଅନ୍ୟମନସ୍କ । ସିଗାରେଟ୍ ଟାଣୁ ଟାଣୁ ଅତଳ ଭାବନା ସମୁଦ୍ରରେ ପଡ଼ି ସେମାନେ ଯେପରି ଉଦ୍ଧାରର ଉପାୟ ଚିନ୍ତା କରୁଛନ୍ତି ।

ଦୀର୍ଘ ବିରତିପରେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ମୁହଁ ଖୋଲିଲେ, କହିଲେ—କେତେଦିନ ତଳର ଏ ଘଟଣା ।

—ବେଶିଦିନ ନୁହେଁ—ଦଶ ବାରଦିନ ହେବ···

—ଚିକିତ୍ସା କେଉଁଭାବେ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି ?—

—ନା, ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ କିଛି ଠିକ୍ କରି ପାରିନାହିଁ । କୌଣସି ନର୍ସ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଭୟରେ ଯାଉ ନାହାନ୍ତି । ଯେକୌଣସି ସ୍ତ୍ରୀଲୋକଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ସେ ଚିତ୍କାର କରି କହୁଛନ୍ତି—ନା, ନା, ତୁମେ ଅଞ୍ଜନା ନୁହଁ —ଚାଲିଯାଅ, ମୋ ସାମନାରୁ ଚାଲିଯାଅ···ଓ ଯେତେବେଳଯାଏ ନର୍ସ କିମ୍ବା କୌଣସି ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିରୁ ନ ଆସିଛନ୍ତି ସେତେବେଳଯାଏ ସେ ଏହିପରି ଚିତ୍କାର କରିବାକୁ ଲାଗିଛନ୍ତି ।

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ···ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଯେପରି ଯଥେଷ୍ଟ ବିସ୍ମିତ ହୋଇଛନ୍ତି ଏହିସବୁ ଶୁଣି ।

ଗୋଟିଏ ଝିଅକୁ ଅବଶ୍ୟ ଅଞ୍ଜନାପରି ଅଭିନୟ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲି—ଏସବୁ ରୋଗୀର ଯେପରିଭାବେ ଚିକିତ୍ସା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ମୁଁ ସେହି ପନ୍ଥା ଅବଲମ୍ବନ କରିଥିଲି, କିନ୍ତୁ ସବୁ ପ୍ରକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମୋର ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଛି । ଝିଅଟିକୁ ଅବଶ୍ୟ ଆଗରୁ ସବୁକଥା ଶିଖାଇ ଦେଇଥିଲି । ଅଶୋକର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ସେ ଧୀର କଣ୍ଠରେ ଡାକିଲା···ଅଶୋକ···

ଅଶୋକ ଚମକିପଡ଼ି ଫେରି ଚାହିଁଲା । କହିଲା—କିଏ, ଅଞ୍ଜନା !···କିନ୍ତୁ ତାର ପରମୂହୂର୍ତ୍ତରେ ସେ ଚିତ୍କାରକରି କହିଲା··· ଆପଣ ମୋତେ ଅଶୋକ ବୋଲି ଡାକିବେ ନାହିଁ—ଅଶୋକ ବୋଲି ଡାକିବାର ଏକମାତ୍ର ଅଧିକାର ଅଞ୍ଜନା ଛଡ଼ା ଆଉ କାହାର ନାହିଁ······

—ଝିଅଟି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଭାବ ଅଭିନୟ କରି କହିଥିଲା···ଏସବୁ କଣ କହୁଛ ଅଶୋକ ! ଅଞ୍ଜନାକୁ ଦେଖି ତୁମେ କଣ ଚିହ୍ନି ପାରୁନାହଁ ?···

—ନା, ନା ! ତୁମେ ଅଞ୍ଜନା ନୁହଁ । ଚାଲିଯାଅ ତୁମେ ମୋ ସାମନାରୁ···

—ଭୟପାଇ ଝିଅଟି ଚାଲି ଆସିଲା । ଆଉ ଦୁଇ ତିନଥର ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲି । କିନ୍ତୁ ଉକ୍ତ ଘଟଣାର ପୁନରାବୃତ୍ତି ଦେଖି ଆଉ ସେଥିରେ ହାତ ଦେଇନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ କିପରିଭାବେ ଅଗ୍ରସର ହେବି ତାହାରି ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲି ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଟେବୁଲ ଉପରେ ଝୁଙ୍କିପଡ଼ି ଅନ୍ୟମନସ୍କଭାବେ ନିଜର ଆଙ୍ଗୁଳରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଗାର ଟାଣୁ ଟାଣୁ କଣ ସବୁ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ କେତେଟା ସ୍ତବ୍ଧ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଅତିବାହିତ ହେଲା । ତା ପରେ ଡାକ୍ତର ସାହୁଙ୍କ ଆଡ଼େ ଚାହିଁ କହିଲେ——ଆପଣଙ୍କର ଚିକିତ୍ସାରେ ଟିକିଏ ଭୁଲ କରିଛନ୍ତି ।

ଅଶୋକବାବୁଙ୍କୁ ଆପଣ ଭଲଭାବେ ପରୀକ୍ଷା କରିପାରି ନାହାନ୍ତି ଅଶୋକବାବୁଙ୍କର ମସ୍ତିଷ୍କ ବିକୃତ ହେଲେସୁଦ୍ଧା ତାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି ଅତିଶୟ ତୀକ୍ଷ୍ଣ । ମୋର ମନେହୁଏ, ଏହି ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି ଉପରେ ଯଦି ଚିକିତ୍ସା ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ତାହାହେଲେ ନିଶ୍ଚୟ ସେ ଭଲ ହୋଇଯିବେ···

କିଛି ସମୟ ନୀରବ ଥାଇ ପୁନର୍ବାର ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା କହିଲେ—ଅଶୋକବାବୁଙ୍କର ଚିକିତ୍ସାର ଦାୟିତ୍ୱ ମୋ ଉପରେ ଛାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତୁ, ଡାକ୍ତର ସାହୁ !···

—ବେଶ୍ ଭଲ କଥା···ଡାକ୍ତର ସାହୁ ଯେପରି ଏ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ବିଶେଷଭାବେ ଖୁସୀ ହୋଇଛନ୍ତି ବୋଲି ମନେହେଲା ।

—ମୁଁ ଦୁଇ ତିନି ଦିନ ପରେ ଆସି ଅଶୋକବାବୁଙ୍କୁ ନେଇଯିବି ।···

—ଠିକ୍ ଅଛି । ମୁଁ ଏହା ଭିତରେ ଅଶୋକବାବୁଙ୍କର ବିବରଣୀଗୁଡ଼ିକ ଭଲଭାବେ ଲେଖି ରଖିଥିବି । ସେଦିନ ମଧ୍ୟ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଲେଖାଲେଖି ହୋଇଯିବ ଓ ଆପଣ ଅଶୋକବାବୁଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଯିବେ ।

ହାତଘଡ଼ିଟିକୁ ଦେଖିନେଇ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଉଠି ଠିଆ ହେଲେ । କହିଲେ, ଆଜି ତା'ହେଲେ ଆସୁଛି ଡାକ୍ତର ସାହୁ···

ଡାକ୍ତର ସାହୁ ଡାହାଣ ହାତଟିକୁ ବଢ଼ାଇ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କ ସହିତ ହାତ ମିଳାଇ ଫାଟକପାଏ ବଳେଇ ଦେବାକୁ ଆସିଲେ ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ନିଜର ଘର ଭିତରେ ଅସ୍ଥିରଭାବେ ପଦଚାରଣ କରୁଥିଲେ । ବେଳେବେଳେ ଚାହୁଁଥାନ୍ତି କାନ୍ଥରେ ଟଙ୍ଗା ହୋଇଥିବା ଗୋଲ୍ ଘଣ୍ଟାଟିକୁ । ନଅଟା ବାଜୁଛି । ଆଜି ଘଣ୍ଟାଏ ପରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଯିବେ ସୁଶ୍ରୀ ତରୁଣୀ ଦଳ ।

କେତେ ଦିନ ହେଲା ବିଭିନ୍ନ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରିକାମାନଙ୍କରେ ବିଜ୍ଞାପନ ଦେଉଛନ୍ତି ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା—ଶିକ୍ଷିତା ସୁଶ୍ରୀ ତରୁଣୀ ନର୍ସ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି । ଅପ୍ରକୃତିସ୍ଥ ଅଶୋକବାବୁଙ୍କର ଶୁଶ୍ରୂଷା ପାଇଁ ନର୍ସ ଆବଶ୍ୟକ – ଶୁଶ୍ରୂଷା ଓ ଅଭିନୟ ।

ତରୁଣୀ ନର୍ସ ସେ ଚାହାନ୍ତି, ଠିକ୍ ଅଞ୍ଜନା ପରି ଦେଖିବାକୁ । ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନ ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା ଆଂଶିକଭାବେ ଚେହେରା ସହିତ ମିଶିଯିବ ଯେପରି ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଟେବୁଲ ପାଖକୁ ଆଗେଇ ଆସିଲେ, ଟେବୁଲ ଉପରୁ ଉଠାଇନେଲେ ଅଞ୍ଜନାର ଫଟୋଟିକୁ । ଫଟୋଟିରେ ଯେପରି ସୁନ୍ଦର ଦେଖିବାକୁ, ରକ୍ତ ମାଂସ ଗଢ଼ା ଅଞ୍ଜନା କଣ ପ୍ରକୃତରେ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ! ଅସୀମ ଅପାର ସାଗରର ଗଭୀରତା ଆଖି ଦୁଇଟିର ଦୃଷ୍ଟିରେ । ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ବିଲାତରେ ଥିବାବେଳେ ମିସ୍ ଡୋରୋଥିର ବଙ୍କିମ ଭ୍ରୂତଳେ ନୀଳଚକ୍ଷୁ ଦୁଇଟି ଦେଖି ଅଭିଭୂତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ । ସେଦିନ ସେ ମନେ ମନେ ଭାବିଥିଲେ ଶୀତପ୍ରଧାନ ଦେଶର ତରୁଣୀମାନଙ୍କର ଆଖି ଯୋଡ଼ା ଦୁଇଟି ଘନକୃଷ୍ଣ ନ ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା ପୁରୁଷର ମନକୁ ପାଗଳ କରିପାରନ୍ତି, ଆଜି କିନ୍ତୁ ମନେହେଉଛି ଅଞ୍ଜନା ନିକଟରେ ମିସ୍ ଡୋରୋଥି କେତେ ମ୍ଳାନ । ଅଞ୍ଜନାର ଶରୀରଟାକୁ ଗଢ଼ିବା ବେଳେ ଆତ୍ମଭୋଳା ଶିଳ୍ପୀ ଟିକିଏ ହେଲେ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହୋଇନାହାନ୍ତି ସେତେବେଳେ ।

ଫଟୋଟିକୁ ଟେବୁଲ ଉପରେ ରଖି ଦେଇ ଝରକା ପାଖରେ ଆସି ଠିଆହେଲେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା । ସପ୍ତାହେ ତଳେ ସେ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ପାଖରୁ ଅଞ୍ଜନାର ଫଟୋଟିକୁ ଆଣି ନିଜପାଖରେ ରଖିଛନ୍ତି ।

ଶାନ୍ତ ସୌମ୍ୟମୂର୍ତ୍ତି ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର । ଏକମାତ୍ର ସନ୍ତାନ ଅଞ୍ଜନାର ମୃତ୍ୟୁରେ ସେ ନିସ୍ତେଜ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା ହେଲାବେଳେ ସେ କହିଥିଲେ — ଡକ୍ଟର ପରିଡ଼ା, ଭଗବାନ ମୋତେ ସବୁକିଛି ଦେଇଛନ୍ତି, କେବଳ ଦେଇନାହାନ୍ତି ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ । ଯାହା ଦେଇଥିଲେ ତାହା ମଧ୍ୟ କାଢ଼ି ନେଇଗଲେ···କହୁ କହୁ ଦୁଇଟି ଅଶ୍ରୁଧାର ବୋହି ଆସିଥିଲା ଦୁଇ ଗଣ୍ଡ ଉପର ଦେଇ । ବୟଂର୍ଷର ବୃଦ୍ଧ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ଆଖିରେ ଅଶ୍ରୁ ଦେଖି ମୁହଁ ତଳକୁ କରି ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିଲେ ତରୁଣ ଡାକ୍ତର ସତ୍ୟେନ୍ଦ୍ରକୁମାର ପରିଡ଼ା ।

ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ପୁନର୍ବାର କହିଥିଲେ—କୌଣସି ରୋଗ ହୋଇଥିଲେ ବରଂ ଚେଷ୍ଟାକରି ଦେଖିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଯିଏ ହାର୍ଟଫେଲ୍ କରି ମରେ···କଥାଟିକୁ ସେ ଆଉ ଶେଷ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ — ଶିଥିଳ ଓଷ୍ଠ ଦୁଇଟି ଥରି ଉଠିଥିଲା କେବଳ ।

—ଅଞ୍ଜନାର ହାର୍ଟ କଣ ଦୁର୍ବଳ ଥିଲା, ସାର୍···କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ପ୍ରଶ୍ନ କରିଥିଲେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ।

—ନା, ଡକ୍ଟର ପରିଡ଼ା—ଅଞ୍ଜନାର ହାର୍ଟ ଦୁର୍ବଳ ନଥିଲା । ସେ ସବୁବେଳେ ଶକ୍ତ ସମର୍ଥ—ବ୍ୟାଡ଼ମିଣ୍ଟନ, ଟେନିସ ପ୍ରଭୃତି ଖେଳରେ ସେ ଖୁବ୍ ଦୌଡ଼ାଦୌଡ଼ି କରିପାରେ, କୌଣସି ଦିନ ତାକୁ କ୍ଲାନ୍ତ ବୋଧ କରିବାର ଦେଖିନାହିଁ ।···କିଛିକ୍ଷଣ ନୀରବ ରହି ଗୋଟାଏ ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ି ସେ କହିଥିଲେ—ଭାବିଥିଲି ଆଉ ଦିନ

ଦେଇଠା ପରେ ଅଶୋକ ହାତରେ ତାକୁ ଦେଇ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହେବ, ମାତ୍ର ଭଗବାନ ତାହା ସହ୍ୟ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ···

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ନ ଜାଣିଲାପରି ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ—ଆପଣ କଣ ସ୍ଥିର ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଯେ ଅଶୋକ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅପ୍ରକୃତିସ୍ଥ ?···

—ଆହୁରି ଦୁଃଖର ବିଷୟ ଡକ୍ଟର ପରିଡ଼ା । ମୁଁ ଜାଣେ ଅଶୋକ ଖୁବ୍ ଗରିବ, ସବୁ ଜାଣି ମୁଁ ତାକୁ ନକର କରିବାକୁ ବସିଥିଲି । ପ୍ରବେଶିକା ପରୀକ୍ଷାରେ ପ୍ରଥମ ହୋଇ ଚାକିରି ଆଶାରେ ଯେଉଁଦିନ ସେ ଆସି ମୋ ସହିତ ଅଫିସରେ ଦେଖାକଲା, ସେଦିନ ମୁଁ ତା' ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କହିଥିଲି—ତୁମେ କାହିଁକି ଚାକିରି ଖୋଜୁଛ ?—ତୁମର ପଢ଼ାପଢ଼ି କରିବା ଉଚିତ·····

ଆଖି ଦୁଇଟିକୁ ଛଳଛଳ କରି ସେ ସେତେବେଳେ କହିଥିଲା—ମୋର ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନାହିଁ । ନିଜ ଚେଷ୍ଟାରେ ଦୁଇଟି ଟିଉସନ୍ କରି ମୁଁ ମେଟ୍ରିକ୍ ଖଣ୍ଡିକ ପାଶ୍ କରିଛି ।

ବିସ୍ମିତ ନ ହୋଇ ରହିପାରିଲି ନାହିଁ । ଟିଉସନ୍ କରି ତେବେବି ସେ ପ୍ରଥମ ହୋଇ ପାଶ୍ କରିଛି । ଅସାଧାରଣ ମେଧାବୀ ଛାତ୍ର ନୁହେଁ ତ କଣ ! ପଚାରିଲି ତାର ଅନ୍ୟ କେହି ଅଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ବୋଲି । ସେ କହିଲା, ବିଧବା ଜନନୀ ଓ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଗୋଟିଏ ଭଉଣୀ ତାର ବନ୍ଧନ ମାତ୍ର ।

ଭାରି ଦୟା ହେଲା ମନରେ । କହିଲି—ନା, ଅଶୋକ—ତୁମକୁ ପଢ଼ିବାକୁ ହେବ । ତୁମ ତିନିଜଣଙ୍କର ଭାର ମୁଁ ନିଜେ ବହନ କରୁଛି ।···ଗୋଟାଏ ପ୍ରତିଭା ନଷ୍ଟ ହୋଇଯିବା ଆଶଙ୍କାରେ ସେତେବେଳେ ବଡ଼ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲି ଡକ୍ଟର ପରିଡ଼ା, ମୋର କଥା ଶୁଣି ଅଶୋକର ଆଖି ଦୁଇଟି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦେଖାଯାଇ ହଠାତ୍ ପୁଣି ମ୍ଳାନ ହୋଇ ଆସିଲା । ମ୍ଳାନ କଣ୍ଠରେ ସେ କହିଥିଲା—

ନା, ମୋତେ ଖଣ୍ଡିଏ ସୁଟକେଶ ଦିଅନ୍ତୁ—ସୁଟକେଶ କରି ମୁଁ ଉଡ଼ାପଡ଼ି କରିବି······

ବୁଝିପାରିଲି ଆତ୍ମସମ୍ମାନରେ ତାର ଆଘାତ ଆସୁଛି । ସ୍ୱାଭାବିକଭାବେ ସସ୍ନେହରେ ତାର ହାତଟିକୁ ଧରି ପ୍ରାୟ ଅନୁନୟ କରି କହିଥିଲି—ଅଶୋକ, ଆତ୍ମସମ୍ମାନ କଥା ତୁମେ ଭାବନା । ତାହାହେଲେ ପ୍ରତିଭାକୁ ତୁମେ ଜାଣିଶୁଣି ନଷ୍ଟ କରୁଛ । ଯଦି ତୁମେ ସଙ୍କୋଚ ବୋଧ କରୁଛ, ତାହାହେଲେ ଗୋଟାଏ କାମ କର । ମୋର ଝିଅ ଅଞ୍ଜନାକୁ ତୁମେ ପଢ଼ାଅ—ଆଜି ତୁମେ ତିନିଜଣ ମୋ ପାଖରେ ଥାଅ······

ଅଶୋକ ରାଜି ହେଲା । ଆଦରି ଯତ୍ନ ସବୁ କିଛି ମୁଁ କରି ଆସୁଥିଲି ତାକୁ, ନିଜର ମନ-ମୁତାବକ ତାକୁ ପଢ଼ିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲି । ଆଇ, ଏସ୍, ସି; ବି-ଏସ୍, ସିରେ ଫାଷ୍ଟକ୍ଲାସ ଫାଷ୍ଟ ସହିତ ଡିଷ୍ଟିଂସନ୍‌ରେ ସେ ପାଶ୍ କରିଛି । ମୁଁ ଭଲକରି ଜାଣିଥିଲି କୌଣସି ଛାତ୍ର ତାର ସମତୁଲ ହୋଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ବୁଝି ପାରିଥିଲି ଆଜିର ଏହି ଅଶୋକ ଦାସ ଦିନେ ବିଖ୍ୟାତ ଅଶୋକ ଦାସ ବୋଲି ପରିଚିତ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଭଗବାନ ତାହା କରିବାକୁ ଦେଲେ ନାହିଁ । ଅଞ୍ଜନାକୁ ମୋ ପାଖରୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଲେ, ଆଜି ଅଶୋକ ଗଲା ମେଣ୍ଟାଲ୍ ହସ୍‌ପିଟାଲକୁ ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ନୀରବରେ କିଛି ସମୟ କଣ ଭାବିଲେ । ପରେ କହିଲେ—ଅଶୋକକୁ ଭଲ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ମୁଁ ନେଇଛି ରୋଗୀ ସେବାକୁ ।······

ସୀତାକାନ୍ତ ସ୍ନେହ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁଲେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କୁ । ଆଖିରେ ମୁହଁରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରସନ୍ନତା ଫୁଟି ଉଠିଲା । ଯଥାସମ୍ଭବ ମୁହଁରେ ହସ ଫୁଟାଇ କହିଲେ—ଧନ୍ୟବାଦ ଡକ୍‌ଟର ପରିଡ଼ା । ଆପଣ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ, ତାକୁ ଭଲ କରିବାଲାଗି ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ,

ମୋର ସ୍ୱପ୍ନ ସାର୍ଥକ ହେଉ…ହଠାତ୍ କିପରି ନିସ୍ତେଜ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ । ନୀରସ ସ୍ୱରରେ କହିଲେ—ନା, ସେ ଆଉ ଭଲ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ, ଅଞ୍ଜନା ନାହିଁ, ସେ ଆଜି ଭଲ ହେବ କିପରି ? ଖୁବ୍ ଭଲପାଏ ଅଶୋକ ତାକୁ । ଆଜି—ଆଜି ତାର ଗର୍ଭଧାରିଣୀ ଜନନୀର ଅ ବ —ଓଠ ଦୁଇଟି ବାରମ୍ବାର ଥରିବାକୁ ଲାଗିଲା ଚୌଧୁରୀଙ୍କର, ସେ ଆଉ ପଦେ କଥା କହି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଇ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା କହିଲେ—ଭଲ ନ ହେବେ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି କାହିଁକି ? ଅସମ୍ଭବତ କିଛି ନୁହେଁ, ଭଲ ସେ ହୋଇ ପାରନ୍ତି ଓ ସେଥିପାଇଁ ଆପଣଙ୍କର ସହଯୋଗିତା ମୁଁ ଚାହେଁ ।

ନବୀନ ଆଶାରେ ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ଆଖି ଦୁଇଟି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦେଖାଗଲା । କହିଲେ—ସହଯୋଗିତା ଆପଣ ନିଶ୍ଚୟ ପାଇବେ । କିପରି ଭାବେ ସହଯୋଗିତା ଚାହାନ୍ତି କହନ୍ତୁ—ଅଶୋକ ପାଇଁ ଯାହା କିଛି ପ୍ରୟୋଜନ ସବୁ ମୁଁ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା କହିଲେ—ନା, ଖର୍ଚ୍ଚ ସେପରି କିଛି ବେଶି ପଡ଼ିବ ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ନର୍ସର ଯେତିକି ଦରମା ଓ ଔଷଧାଦିରେ ଯାହା କିଛି ମୋଟ ଉପରେ ମାସକୁ ଚାରିଶ ଟଙ୍କା ବୋଲି ଧରନ୍ତୁ । ତେବେ ଟଙ୍କା କଥା କହିବାକୁ ମୁଁ ଆସିନାହିଁ, ମୁଁ ଆସିଛି ଅଞ୍ଜନାର ଖଣ୍ଡିଏ ଫଟୋ ପାଇଁ…

ତାଙ୍କର ଟେବୁଲ ଉପରେ ସୁଦୃଶ୍ୟ ଫ୍ରେମରେ ବନ୍ଧା ହୋଇଥିବା ଅଞ୍ଜନାର ଫଟୋଟିକୁ ଆଣି ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କ ହାତରେ ଦେଲେ ଓ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ତାହା ଗ୍ରହଣ କରି ଆସନ ତ୍ୟାଗ କରି କହିଲେ—କିଛିଦିନ ପରେ ଫଟୋଟିକୁ ଆପଣଙ୍କୁ ଫେରାଇଦେବି ମିଃ ଚୌଧୁରୀ…

ଡାକ୍ତର ପରୀକ୍ଷା ବାହାରି ଆସିଲେ ।

ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ନିଃଶବ୍ଦରେ ଆସି ଠିଆହେଲେ ଝିଅଟି ପାଖରେ । ଅଶୋକ ଯେ ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ଉଠିବ ଏ ଆଶା ଯେପରି ସେ ପୋଷଣ କରିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ସେହି ଗୋଟିଏ ଧାରଣାକୁ ସେ ସତ୍ୟ ବୋଲି ମନେକରି ସାରିଛନ୍ତି, ଅର୍ଥାତ୍ ଅଞ୍ଜନା ନାହିଁ— ଅଶୋକ ସୁସ୍ଥ ହେବ କିପରି···

ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ଆଖି ଦୁଇଟି ଛଳଛଳ ଦେଖାଯାଏ । ଅଶୋକକୁ ପାଇ ନିଜକୁ ସେ ପୁତ୍ରବାନ୍ ବୋଲି ମନେ କରିଥିଲେ ।

ଅସୀମ ସ୍ନେହ ଓ ଯତ୍ନରେ ସେ ତାକୁ ମଣିଷ କରିବାକୁ ଲାଗିଥିଲେ—ଆଶାଥିଲା, 'ଅଶୋକ ହିଁ ଅଞ୍ଜନାର ଉପଯୁକ୍ତ । ତାକୁ ସେ ବିଲାତ ପଠାଇବେ, ବିଲାତରୁ ଫେରିଲେ ଫ୍ୟାକ୍ଟରୀର ପରିଚାଳନା ଦାୟିତ୍ୱ ସେ ଦେବେ ଅଶୋକ ଉପରେ । କିନ୍ତୁ ଏସବୁ କଣ ହେଲା—ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ ଝଡ଼ରେ ସବୁ ଓଲଟି-ଗଲା—ସେହି ଝଡ଼ ମୁଖରେ ପ୍ରବୀର ଚୌଧୁରୀଙ୍କର କେତେ ରଙ୍ଗୀନ୍ ସ୍ୱପ୍ନ ମିଳାଇଗଲା ଅତଳ ସାଗର ଗର୍ଭରେ ।

ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଆଘାତ ପାଇଲେ ପ୍ରବୀର ଚୌଧୁରୀ । ସେହିଦିନ-ଠାରୁ ସେ ଯେପରି ମୂକ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି, ଗଳା ଦେଇ ସ୍ୱର ତାଙ୍କର ବାହାରେ ନାହିଁ । ବେଳେବେଳେ ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ଛାଡ଼ି କରୁଣ ଆର୍ତ୍ତନାଦ କରନ୍ତି ଓ ସେତେବେଳେ ଶୁଣାଯାଏ ସେ ଯେପରି ମନେ ମନେ କହୁଛନ୍ତି—ସବୁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିଲି, ସ୍ୱପ୍ନ କେବେ ସତ୍ୟ ହୁଏ ନାହିଁ···

ଅଶୋକ ଅସି ତାଙ୍କର ଜୀବନରେ ଆଣିଥିଲା ଗୋଟାଏ ପରିବର୍ତ୍ତନ । ଯେଉଁ ଉତ୍ସାହ ଆଶା ତାଙ୍କର ଶେଷ ଜୀବନରେ ଲିଭି ଲିଭି ଆସିଥିଲା, ଅଶୋକ ତାହା ଫେରାଇ ଆଣିଥିଲା ଧୀରେ ଧୀରେ । ଯୌବନର ଉତ୍ସାହ ଉନ୍ମାଦନା ସେ ପୁଣି ଥରେ ଫେରି ପାଇଥିଲେ । ସବୁ ସାମୟିକ ନୁହେଁ ତ କଣ ! ସବୁତ ଦିନେ ଡୁବିଗଲା । ବହିର୍ମୁଖୀ ମନ ତାଙ୍କର ବୃଦ୍ଧ ସାରସ ପକ୍ଷୀପରି ଡେଣା ସଙ୍କୁଚିତ କରି ନିସ୍ତେଜ ହୋଇ ବସିଛି—ଥର ଥର ହୋଇ କମ୍ପିବାକୁ ଲାଗୁଛି ବେଳେବେଳେ ।

ଏଥର ଯାବତୀୟ ବ୍ୟବସାୟାଦି ଦେଖାଶୁଣା କରୁଛନ୍ତି ବସନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ । ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ଦୂରସମ୍ପର୍କୀୟ ଭ୍ରାତୃଷ୍ପୁତ୍ର । ଚୌଧୁରୀ ଏହି ଭ୍ରାତୃଷ୍ପୁତ୍ରଟିକୁ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା ଦେବାଲାଗି ଯଥେଷ୍ଟ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ, ସେ ଆଇ, ଏ, ଫେଲ୍ ହେବା ପରେ ଆଉ ପଢ଼ାପଢ଼ିରେ ମନ ଦେଲା ନାହିଁ । ଦିନକୁ ଦିନ ଉପରି ସେ ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଅବଶ୍ୟ ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ସେତେବେଳେ ତାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ହିତୋପଦେଶ ଦେଇଥିଲେ, ଶେଷରେ ଭୟ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସବୁ ବୃଥା । ସିନେମା ଓ ଜୁଆଖେଳରେ ଯିଏ ନିଜକୁ ଡୁବାଇ ଦେଇଛନ୍ତି ସେ କି ସହଜରେ ଉଦ୍ଧାର ହୋଇପାରେ ।

ନାନାଦି ଚେଷ୍ଟା ପରେ ସେ ଯେତେବେଳେ ନିସ୍ତେଜ ହୋଇପଡ଼ିଲେ ସେତେବେଳେ ଦେଖାଗଲା ବସନ୍ତର ଅଦ୍ଭୁତ ପରିବର୍ତ୍ତନ । ସବୁ ଔଦ୍ଧତ୍ୟତା ତାର ଶାନ୍ତ ମଳିନ ପଡ଼ିଗଲା । ସବୁ ଅସକ୍ତି ତାର ଦୂର ହୋଇଗଲା ମନ ଭିତରୁ, ଘର ଛଡ଼ା ଆଉ ସେ ବାହାରକୁ ଗୋଡ଼ କାଢ଼େନା ।

ଅଞ୍ଜନା ଦିନେ ଚା ପାଇଁ ଗୃ. ନେଇ ଆସି ବସନ୍ତକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କହିଥିଲା—ତୁମେ ଆଜିକାଲି ଖୁବ୍ ଶାନ୍ତ ହୋଇଯାଇଛ

ବସନ୍ତ ଭାଇ ! ହଠାତ୍ ତୁମର ଏପରି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲା କିପରି କୁହତ ?···

ବସନ୍ତ ସେତେବେଳେ ମୃଦୁ ହସି ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲା— ମନୁଷ୍ୟର କଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସେ ନାହିଁ ?······

— ଆସିବ ନାହିଁ କାହିଁକି ! ଆଜି ତୁମେ ଯେ ତୁମର ନିଜର ଭୁଲ ବୁଝିପାରିଛ, ସେଥିପାଇଁ ଆମେ ସମସ୍ତେ ତୁମ ଉପରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଖୁସୀ ହୋଇଛୁ ଭାଇ······

ବସନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଭାବେ ଚାହିଁଲା । ଅଞ୍ଜନାକୁ । ତା ପରେ ଗବାକ୍ଷ୍ୟ ବାଟ ଦେଇ ମୁକ୍ତ ନୀଳ ଆକାଶ ଆଡ଼େ ଚାହିଁ କହିଲା— ମୁଁ ମୋର ଭୁଲ ପ୍ରକୃତରେ ବୁଝିପାରିଛି ଅଞ୍ଜନା ।

—ଆଚ୍ଛା, ସେ ସବୁଠୁ ତୁମକୁ କଣ ମିଳେ ଶୁଣେ···ପ୍ରଶ୍ନ କରିଥିଲ ଅଞ୍ଜନା ।

ମିଛ ସତ କଥା କଣ କହିହୁଏ ? ବଂଶାନୁକ୍ରମରେ ସେଇ - ମାନଙ୍କର ରକ୍ତରେ ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳତାର ବୀଜ ପ୍ରବାହିତ ହୋଇଆସୁଛି ତାଙ୍କର ଶେଷ ବଂଶଧରର ରକ୍ତରେ ଅନ୍ତତଃ ଆଂଶିକଭାବେ ତାହା ପ୍ରବାହିତ ନହେବ କାହିଁକି ? ମାତାଲର ପୁଅ ମାତାଲ ନହେବ କାହିଁକି ?—

ଅଞ୍ଜନା ଚୁପ୍ ଦେଇ ଚାଲିଗଲା । ନିର୍ଜୀବ ଅବସ୍ଥାରେ କେତେବେଳ ଯାଏ ବସି ରହିଲା ବସନ୍ତ । ମନରେ ତାର ଜାଗିଛି ନୂଆ ଗୋଟିଏ ସ୍ୱପ୍ନ । ବୃଷ୍ଟି ପତନର ମଧୁର ସ୍ୱର ପରି ତାର ହୃଦୟରେ ସେତେବେଳେ ସ୍ୱପ୍ନମଞ୍ଜରୀ ସ୍ୱର ତୋଳିଛି । ନୂଆ ଗୋଟିଏ ରୋମାନ୍ସର ସ୍ୱାଦ ସେ ପାଇଛି ଏଥର । ସେ ଜଣକୁ ଖୁବ୍ ଭଲପାଏ । ଏହି ଭଲପାଇବାର ଜ୍ୱାଳାରେ ସେ ଜଳୁଛି ବର୍ତ୍ତମାନ—ଭଲପାଏ ସେ କନକକୁ । କିନ୍ତୁ କିପରିଭାବେ ସେ କନକର ହୃଦସିଂହାସନରେ ସ୍ଥାନ ପାଇବ । କନକକୁ ନ ପାଇଲେ

ଜୀବନଟା ଯେ ତାର ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଯିବ । ନିଜ ପାଖରେ ସେ କନକକୁ ନେଇ ଠିଆ କରାଇବାକୁ ଚାହେଁ । ତେବେ ସେ ସବୁ କଥା ତାକୁ ଖୋଲି କହିବ କିନ୍ତୁ ଏ ସବୁ କହିବା ପୂର୍ବରୁ ନିଜକୁ ଆଗେ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବା ତ ପ୍ରୟୋଜନ ।

ଏହିସବୁ ସ୍ଥିରକରି ତେବେ ସେ ଆସି ଠିଆହେଲା ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ସାମନାରେ ।

ଚୌଧୁରୀ କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତ ଥିଲେ, ବସନ୍ତକୁ ଦେଖି କହିଲେ—କଣ କିଛି କହିବାର ଅଛି ?……

—ମୋତେ ଆପଣଙ୍କର ଅଫିସରେ କାମ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଅନ୍ତୁ……ଅତି ଧୀରେ ଧୀରେ କଥାଗୁଡ଼ିକ ଉଚ୍ଚାରଣ କରିଥିଲା ବସନ୍ତ ।

—ତାହାହେଲେ ମତି ଗତି ତୁମର ବଦଳି ଯାଇଛି ?… କହିଥିଲେ ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ।

ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁକରି ଅନେକ ବେଳଯାଏ ଠିଆହୋଇ ରହିଥିଲା ବସନ୍ତ ।

— ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ଭାବେ କେତେଟା ବର୍ଷ ଯେ ତୁମେ କଟାଇଛ, ସେଥିରେ ତୁମର କି ଲାଭ ହୋଇଛି ଶୁଣେ ? ଦେଖାଇପାର, ସମାଜରେ ତୁମେ କେତେଦୂର ପଦମର୍ଯ୍ୟାଦା ପାଇଛ ?…

—ମୋର କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ଲାଗି ମୁଁ ଆଜ ପ୍ରକୃତରେ ଅନୁତାପ କରୁଛି…ବସନ୍ତ ସତେ ଯେପରି ଅନୁତପ୍ତ ହେଲାପରି ମନେହେଲା ।

—ବେଶ୍, କାଲିଠୁ ତାହାହେଲେ ତୁମେ ମୋର ଅଫିସରେ ଆସି କାମକର । ଟେଣ୍ଡାର୍ କଲ୍ ଓ ଟେଣ୍ଡାର ଦେବା ପ୍ରଭୃତି ତୁମେ ଦେଖାଦେଖି କରିବ । ଘନବନ୍ଧୁବାବୁଙ୍କ ପାଖରେ ବସି କାମ କରିବ । ଏଷ୍ଟିମେଟ୍ କରିବା ସମୟରେ ମୋ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରି କରିବ, ବୁଝିଲ ?

ବସନ୍ତ ନୀରବରେ ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ସମ୍ମତି ଜ୍ଞାପନ କଲା ।

—ଟଙ୍କା ହାତରେ ପାଇ ଆଉ ଯେପରି ଜୁଆଖେଳରେ ଉଡ଼ାଇ ଦେବାଲାଗି ଚେଷ୍ଟା କରିବ ନାହିଁ···କଥାଟାକୁ ଆଉ ଥରେ ମନେ ପକାଇ ଦେଲେ ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ।

—ନା, ଜୀବନରେ ଆଉ କେବେ ଜୁଆ ଖେଳିବି ନାହିଁ ବୋଲି ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରୁଛି ମୁଁ···ବସନ୍ତ ଶାନ୍ତ କଣ୍ଠରେ କହିଲା ।

—ତାହାହେଲେ କାଲିଠୁ କାମରେ ଲାଗିପଡ଼···

ତା'ପରଦିନଠାରୁ ବସନ୍ତ କାମ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ବେଶ୍ ମନଯୋଗ ଦେଇ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ସେ—ମାସ ଶେଷରେ ପାଏ ଅଢ଼େଇଶ ଟଙ୍କା । କିନ୍ତୁ ନିଜ ପାଇଁ କେତେ ଆଉ ଖର୍ଚ୍ଚ କରେ ?

ସବୁ ପ୍ରାୟ ଖର୍ଚ୍ଚ କରୁଛି ସେ କନକ ପିଛରେ । ତାକୁ ନେଇ ସେ ବଡ଼ ବଡ଼ ହୋଟେଲ୍ ଓ ସିନେମାରେ ଯାଇ ବସିଛି । ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଟ୍ୟାକ୍ସି ଭଡ଼ାକରି ନଈକୂଳ ଓ ପାର୍କରେ ବସି କେତେ ମଧୁର ଗଳ୍ପ ସେ ଯୋଡ଼ି ଦେଇଛି । ଅନ୍ତରଙ୍ଗତାରେ ଭରି ଯାଇଛି ଦୁଇଟି ହୃଦୟ । କେତେ ସାନ୍ଧ୍ୟ ବିହାର ସାର୍ଥକ ହୋଇଛି ଦୁହିଁଙ୍କର ।

କିନ୍ତୁ କନକ ପାଖରୁ ଦିନେ ସେ ମୃଦୁ ଆଘାତଟିଏ ପାଇଲା । ସେହି ଆଘାତ ଆଣି ତାକୁ ପକାଇଲା ବିଷମ ଭାବନା ରାଜ୍ୟରେ । ନିଜର ପୌରୁଷରେ ଆଘାତଲାଗି ମନଟା ବିକ୍ଷିପ୍ତ ହୋଇଆସିଲା କେତେକ ପରିମାଣରେ ।

ଦିନେ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ରାତିରେ ପାର୍କର ବେଞ୍ଚ ଉପରେ ଦେହଟିକୁ ଲମ୍ବାଇ ଦେଇ ଅର୍ଦ୍ଧଶାୟିତ ଅବସ୍ଥାରେ ବସିଥିଲା ବସନ୍ତ—ନିକଟରେ ସବୁଜ ଘାସ ଉପରେ ବସି କନକ କଅଁଳ ଘାସଗୁଡ଼ିକୁ ଛିଣ୍ଡାଇବାକୁ ଲାଗିଥାଏ ମନଖୁସିରେ, ବସନ୍ତ ହାତ ବଢ଼ାଇ କନକର ସୁଗୋଲ ହାତଟିକୁ ନିଜର ହାତ ମୁଠାକୁ ଆଣି ବିରକ୍ତ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—

କନକ, ତୁମକୁ ନ ପାଇଲେ ଜୀବନଟା ମୋର ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇ ଯିବ ଭାବୁଛି ।

—ମୋତେ କଣ ତୁମେ ଆଉ ପାଆନ୍ତ ନାହିଁକି ?...ବଙ୍କିମ ଚାହାଣୀରେ ବସନ୍ତକୁ ପଚାରି କହିଲା କନକ ।

(ଆଶା ଯେପରି ଅଙ୍କୁରିତ ହେଲା ମନଭିତରେ) ।......

ତାହାହେଲେ ଚଞ୍ଚଳ ଆମର ବାହାଘରଟା ଶେଷ କଲେ ହୁଅନ୍ତା ନାହିଁ...କହିଲା ବସନ୍ତ ।

ମାସ ଅଢ଼େଇଶ ଟଙ୍କା ଦରମାରେ ଦୁ'ଜଣ କେମିତି ଚଳିବା କୁହତ...ହସି ହସି କହିଥିଲା କନକ । ଈର୍ଷ୍ୟାକଟାକ୍ଷରେ ଚାହିଁଥିଲା ବସନ୍ତ ଆଡ଼େ ।

ବସନ୍ତ ଚମକି ପଡ଼ିଲା —ନିଜର ହାତମୁଠା ଶିଥିଳ ହୋଇ ଆସିଲା । କନକ ଯେ ଏପରି କଥା ଶୁଣାଇବ ବସନ୍ତ ଏହା ଆଶା କରିନଥିଲା କେବେ । ଉଦାସଭାବେ ସେ ଚାହିଁଲା ନକ୍ଷତ୍ର ଖଚିତ ଆକାଶ ଆଡ଼େ । ମନରେ ତାର ଉଦୟ ହେଲା କେତେକଥା ।

ଆଉ ବେଶି କିଛି କହିବାକୁ ସାହସ କଲାନାହିଁ ବସନ୍ତ । କନକ ମଧ୍ୟ ଆଉ କିଛି ନକହି ଘାସଗୁଡ଼ିକ ନିଜର ନଖ ଦ୍ୱାରା ଛିଣ୍ଡାଇବାକୁ ଲାଗିଲା । କେତେଟା ସ୍ତବ୍‌ଧ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଅତିବାହିତ ହେଲା ଏହିପରି ଭାବେ । ଦୁହିଁଙ୍କର କଥା ଯେପରି ଶେଷ ହୋଇ ଯାଇଛି, ଆଉ କେହି କାହାରିକୁ କିଛି କହିବାର ନାହିଁ ।

ଅଦୂରରୁ ଶୁଣାଯାଉଥିଲା ରେଡ଼ିଓରୁ ଖଣ୍ଡିଏ କରୁଣ ରାଗିଣୀ । କନକର ଦଶଟା ନଖ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା କାନ ତାର ଥାଏ ରାଗିଣୀଟିଆଡ଼େ । ବସନ୍ତର କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଆଡ଼େ ଖିଆଲ ନାହିଁ । କନକ ତାକୁ ଯେଉଁ ଚରମ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଶୁଣାଇ ଦେଇଛି ତାହା ସେ ମନେ ମନେ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ଲାଗିଛି ।

ଥାନାର ପିଟା ଘଣ୍ଟାରେ ନଅଟା ବାଜିଗଲା । ପାର୍କରୁ ଗୋଟି ଗୋଟି ହୋଇ ବିଦାୟ ହୋଇଗଲେ ସମସ୍ତେ । ରେଡ଼ିଓର ସଙ୍ଗୀତଟି ମଧ୍ୟ ବନ୍ଦ ହୋଇ ଯାଇଛି ଅନେକବେଳୁ । ନଅଟା ବାଜିବା ଶୁଣି କନକ ଉଠି ଠିଆହେଲା, ବସନ୍ତର ହାତଟିକୁ ଧରି କହିଲା—ଆସ, ଅନେକ ରାତି ହୋଇଛି ।...

କେତେଟାଦିନ ଅସ୍ଥିର ଭାବନା ନେଇ କଟିଛି ବସନ୍ତର । କନକ କିଛି ମନ୍ଦ କହିନାହିଁ । ଆଜି କାଲିକା ଦିନରେ ସେମାନେ ମାତ୍ର ଅଢ଼େଇଶ ଟଙ୍କାରେ ଚଳିବେ କିପରି ! କନକର ଲୁଗା ଓ ଟୟଲେଟ୍‌ରେ ତ ପ୍ରାୟ ଏତିକି ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଯିବ ! ତାହାହେଲେ ସୀତାକାନ୍ତ ବାବୁଙ୍କୁ ତାର ବେତନ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଲାଗି ଅନୁରୋଧ କରିବ ! ଏହା ମଧ୍ୟ ସେ କହିବ କିପରି ? କେଇଟାଦିନ ସେ ଆଜି ଆସି କାମ କରୁଛି ।...

ବସନ୍ତର ଅନ୍ୟମନସ୍କତା ଦେଖି କନକ ଦିନେ ପଚାରିଲା—ତୁମେ ଏତେ କଣ ସବୁ ଭାବୁଛ ଶୁଣେ !...ଗୋଟାଏ ସହାନୁଭୂତି ଯେପରି ବାହାରିଆସିଲା କନକର ଅନ୍ତର ପ୍ରଦେଶରୁ ।

କଣବା ଉତ୍ତର ଦେବ ବସନ୍ତ ! ଉତ୍ତର ନିଶ୍ଚୟ ଦେବାକୁ ହେବ । ତେଣୁ ସେ କହିଥିଲା—କମ୍ପାନୀର ଅନେକ ଟଙ୍କା କ୍ଷତି ହୋଇଯାଇଛି, ସେଥିପାଇଁ ମନଟା ଭଲନାହିଁ ।

କିନ୍ତୁ ବସନ୍ତ ଭାବେ ଅନ୍ୟ କଥା । କନକକୁ ସେ ଛାଡ଼ି ପାରେନା । ଯିଏ ତାର ତରୁଣ ଯୌବନର ମୁକୁଳ ଉନ୍ମୋଚନ କରାଇଛି ତାକୁ ସେ ହରାଇ ପାରେନା କେବେ । ବସନ୍ତ ଭାବେ ଅବସର ସମୟରେ ଅନ୍ୟ କେଉଁଠାରେ କାମ କଲେ କିପରି ହୁଅନ୍ତା ! ନା, ବାହାରେ ତାକୁ ଅନ୍ୟ ସମୟପାଇଁ ଖଣ୍ଡିଏ ଚାକିରି ଯୋଗାଡ଼ କରିବାକୁ ହେବ । କିଛି ଟଙ୍କା ହାତକୁ ଆସିଗଲେ ସେ ଖଣ୍ଡିଏ ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିବ । ବ୍ୟବସାୟ ଛଡ଼ା ଯଥେଷ୍ଟ

ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜ୍ଜନର ପନ୍ଥା ଆଉ କିଛି ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ସେ ଅଜସ୍ର ଟଙ୍କାରେ କନକକୁ ନିଶ୍ଚୟ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିଚି ପାରିବ । କିପରି ଗୋଟାଏ ଜିଦ୍ ଆସେ ବସନ୍ତର ମନରେ ।

ଗୁପ୍ତ ଗୁପ୍ତ କେତୋଟି ଜିନିଷ ନେଇ ସେ ଗୋପନରେ ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । କିନ୍ତୁ ଭାଗ୍ୟ ତାର ହେଲା ପ୍ରତିକୂଳ । ବଜାରର ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ହାରିଗଲା ସେ । ସବୁ ଟଙ୍କା ସେ ହରାଇ ବସିଛି, ତା'ଉପରେ ପୁଣି ଧାରକରିଛି, ଯଥେଷ୍ଟ-ଦେ'ଣାରେ ବୁଡ଼ି ଯାଇଛି ସେ । କମ୍ପାନୀରୁ ମଧ୍ୟ ଗୋପନରେ ସେ କେତେଟଙ୍କା ଆତ୍ମସାତ୍ କରିଛି ।

ଚିନ୍ତାରେ ମୁଣ୍ଡ ତାର ଘୂରୁଛି ସବୁବେଳେ । ତେବେସୁଦ୍ଧା ସେ ଆଶା ଛାଡ଼ିନାହିଁ—ଟଙ୍କାର ପାହାଡ଼ ଉପରେ କନକକୁ ନେଇ ବସାଇବା ଲାଗି ସେ ବାରମ୍ବାର ଚେଷ୍ଟା କରୁଥାଏ ।

କାନ୍ଥରେ ଟଙ୍ଗା ହୋଇଥିବା ଗୋଲ୍ ଘଡ଼ିଟା ଢ଼ଂ ଢ଼ଂ କରି ଦଶଟା ବାଜିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ସଚକିତ ହୋଇ ଝରକା ପାଖରେ ଆସି ଠିଆହୋଇ ଆକାଶ, ପାତାଳ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ହାତରେ ଧରିଥିବା ସିଗାରେଟ୍‌ଟି ଜଳି ଜଳି ପ୍ରାୟ ଶେଷ ହେବାକୁ ବସିଥିଲା, ଶୀର୍ଣ୍ଣ ଧୂମ୍ରରେଖା ତାର ମିଳାଇ ଯାଉଥିଲା ପବନରେ ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଫେରିପଡ଼ି ଚାହିଁଲେ ଘଡ଼ିଟିକୁ । ଆଖି ଦୁଇଟି ଉଦାସ-ଭରା । ସ୍ଥିର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଘଡ଼ିଟିକୁ ଦେଖୁଛନ୍ତି ସେ ।

ହାତର ସିଗାରେଟ୍‌ଟିକୁ ତଳେ ପକାଇଦେଇ ଆଗେଇ ଆସିଲେ ଟେବୁଲ୍ ପାଖକୁ ।

ଦୃଷ୍ଟି ତାଙ୍କର ସ୍ଥିର ହେଲା ଆସି ଟେବୁଲ୍ ଉପରେ ରକ୍ଷିତ ଅଞ୍ଜନାର ଫଟୋଟି ଉପରେ । ଡାହାଣ ହାତରେ ଉଠାଇନେଲେ ଫଟୋଟିକୁ । ଅଞ୍ଜନା ପରି ଝିଅ କଣ ମିଳେ । ସହଜ ? ଦୁନିଆର ସବୁ ସୁନ୍ଦରୀର ରୂପ ନେଇ ଏକା ଅଞ୍ଜନା ବୋଧହୁଏ ଜନ୍ମଲାଭ କରିଥିଲା ।

ଫଟୋଟିକୁ ହାତରେ ନେଇ ଚଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଚେମ୍ବାରରେ ଆସି ବସିଲେ । ଫଟୋଟିକୁ ଏପରିଭାବେ ରଖିଲେ, ଇଣ୍ଟରଭ୍ୟୁପାଇଁ ଯେଉଁମାନେ ଆସିବେ ତାଙ୍କ ସହିତ ଅଞ୍ଜନାର ରୂପ ଯେପରି ସେ ସହଜରେ ମିଳାଇ ପାରିବେ ।

ଇଣ୍ଟରଭ୍ୟୁ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଫଟୋ ସହିତ କାହାର ରୂପ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ସାମାନ୍ୟ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ମଧ ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ କୌଣସି ତରୁଣୀ ନିକଟରେ । ଅତି ସାମାନ୍ୟ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ କାହାରି ନିକଟରେ ଦେଖାଯାଇଥିଲେ ଶିଳ୍ପୀବନ୍ଧୁ ସୁବ୍ରତ ବାକି ଟିକକ ସୁନ୍ଦର ରୂପେ ମେକ୍-ଅପ୍ କରି ଦେଇଥାନ୍ତା —କିନ୍ତୁ କାହିଁ, କେଉଁ-ଠାରେ ସେପରି ତରୁଣୀ ।

ହତାଶ ହୋଇ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଯେତେବେଳେ ଜଣ ଜଣ କରି ତରୁଣୀଦଳକୁ ବିଦାୟ କରିଦେଉଥିଲେ ହଠାତ୍ ସେହି ସମୟରେ ଚେମ୍ବାରରେ ପ୍ରବେଶ କଲା ଅମିତା—ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା-ଙ୍କର ମଉସୀ ଝିଅ ଭଉଣୀ ।

ଆରାମ୍ ଚେୟାର ଉପରେ କ୍ଳାନ୍ତଭାବେ ନିଜକୁ ଲମ୍ବାଇ ଦେଇ ଅଶୋକର କଥା ଭାବୁଥିଲେ ଡକ୍ଟର ପରିଡ଼ା । ଅଶୋକର ଅତୀତର ଇତିହାସ ସେ ମନେମନେ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ

ଲାଗିଲେ । ଅଶୋକଙ୍କୁ ନେଇ ତାଙ୍କର ଗବେଷଣା ଆରମ୍ଭ, ଏସବୁ କଥା ଡକ୍ଟର ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀଙ୍କୁ ଚିଠିଦ୍ୱାରା ଜଣାଇବାକୁ ହେବ ।

ଭାବନା ଓ ଚିନ୍ତାରେ ଯେତେବେଳେ ସେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିଜକୁ ହରାଇ ପକାଇଛନ୍ତି ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ଅମିତା ଆସି ଠିଆହେଲା ସାମ୍ନାରେ ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଅମିତାକୁ ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କହିଲେ—ଅମିତା, ତୁ-ଏଠି···

—କଣ ଆଉ କରିବି ? ବିଲାତରୁ ଫେରି ନିଜର ସମ୍ମାନକୁ ଜଗି ଆମ ଘରକୁତ ଗଲନାହିଁ—ବାଧହୋଇ ନିଜେ ଆସିଲି ଦେଖା କରିବାକୁ···ଅଭିମାନ ସ୍ଫୁରିତ ହେଲା ଅମିତାର କଣ୍ଠରୁ ।

—ଆସୁ ଆସୁ କଜିଆ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲୁ···ବସ୍ ଆଗେ···

ଅମିତା ବସିଲା । ଭ୍ୟାନିଟି ବ୍ୟାଗ୍‌ଟିକୁ କୋଳ ଉପରେ ରଖି କହିଲା—କାହିଁକି କଜିଆ କରିବି ନାହିଁ କୁହତ ! ମୋର ସାଙ୍ଗ ସାଥିମାନଙ୍କୁ କେତେଥର କହିଲିଣି, ତୁମେ ଆସିଲେ ସେମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ପରିଚୟ କରାଇ ଦେବି ବୋଲି—କେତେ ଆଶାରେ ସେମାନେ ତୁମକୁ ଦେଖିବେ ବୋଲି ଅପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି, ଆଉ ତୁମେ ଲୁଚି ରହିଛ ଏଇଠି···

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ମୃଦୁହସି କହିଲେ—ଅନେକଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଆଜିଯାଏ ଦେଖା କରିନାହିଁ, ସମୟ ଆଉ ପାଇଲି କେଉଁଠୁ ? ବେଳପାଇଲେ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ଯାଇ ଥରେ ଥରେ ଦେଖିଆସିବି ।

ଝଙ୍କାରି ଉଠିଲା ଅମିତା । କହିଲା—କଣ ଏମିତି ଆସି କରି ପକାଉଛ ଯେ କାହାରି ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖାକରିବାକୁ ତୁମର ବେଳ ହଉନାହିଁ, ଶୁଣେ ?

—ବେଳର ଅଭାବ ନୁହେଁତ କଣ ! ବିଲାତରୁ ଫେରି କେବଳ ଦୌଡ଼ାଦୌଡ଼ି ଆରମ୍ଭ କରୁଛି । ଏ ହସପିଟାଲରୁ ସେ

ହସପିଟାଲକୁ ଦୌଡ଼ ଦୌଡ଼ ଆଜ ସମସ୍ତ ପାଉଛନ୍ତି କୁଆଡ଼ୁ ? ଇଆଡ଼େ ପୁଣି ପ୍ରେସ ରିପୋର୍ଟରମାନେ ହଜାର ପ୍ରକାର ପ୍ରଶ୍ନକରି ବଡ଼ ବିବ୍ରତ କରି ଦେଉଛନ୍ତି—ତା'ପରେତ ଫେର୍ ନଜର ଜାମ ଅଛି ···

—ଏଥିର କଣ କରିବ···ଶାନ୍ତ କଣ୍ଠରେ ପଚାରିଲା ଅମିତା ।

—ଶୁଣିବୁଝି···ହଠାତ୍ ଅମିତା ଆଡ଼େ ଚାହିଁ ଚମକି ପଡ଼ିଲେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା । ଏ କଣ ଦେଖୁଛନ୍ତି ସେ । ଅବିକଳ ନହେଲେ ସୁଦ୍ଧା ଅଦ୍ଭୁତ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ରହିଛି ଅଞ୍ଜନାର ଫଟୋ ସହିତ ଏହି ଅମିତାର । କିଛି ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଥିରଭାବେ ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା । ସିଗାରେଟ୍ ଆଣିବା ବାହାନାରେ ସେ ଟେବୁଲ୍ ପାଖକୁ ଆସି ଟେବୁଲ ଉପରେ ଥିବା ଅଞ୍ଜନାର ଫଟୋ ସହିତ ମନେମନେ ମିଳାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

—କିଛି କହିଲ ନାହିଁତ···ଅମିତା ତାର ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ନପାଇ ଆଉଥରେ ସ୍ମରଣ କରାଇ ଦେଲା ।

ଫଟୋଟି ଆଡ଼ୁ ଦୃଷ୍ଟି ଫେରାଇ ନେଲେ ଡାକ୍ତର । ପୁନର୍ବାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅମିତାକୁ ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ହସି ହସି କହିଲେ—କଣ କରିବି, ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିଛି ଠିକ୍ କରିନାହିଁ । ତେବେ···କହି ପୁଣିଥରେ ଚାହିଁଲେ ଅଞ୍ଜନାର ଫଟୋଟି ଆଡ଼େ ।

—ତେବେ କଣ ?···ପ୍ରଶ୍ନ କଲା ଅମିତା ।

ଟେବୁଲ ପାଖକୁ ପୁଣି ଥରେ ଆସିଲେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା । ସିଗାରେଟ୍ କେସ୍‌ରୁ ଗୋଟିଏ ସିଗାରେଟ୍ ବାହାରକରି ଅଗ୍ନିସଂଯୋଗ କରି ନିବିଡ଼ଭାବେ ତାହା ଟାଣିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଅଦ୍ଭୁତ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଅଞ୍ଜନା ସହିତ ଅମିତାର । ଏଇ କଥାଟି ବାରମ୍ବାର ମନଭିତରେ ଉଦୟ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଅମିତା ଦେଖିବାକୁ ଅଞ୍ଜନାପରି ସୁନ୍ଦରୀ ନହେଲେ ସୁଦ୍ଧା, ମୁଖ, ନାସିକା ଓ ଚକ୍ଷୁ ଦୁଇଟିର ଗଠନ ପ୍ରାୟ

ଧଙ୍କ । ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଆନନ୍ଦରେ ଅଧୀର ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ, ବସିଲେ ଚେୟାରଟିରେ ଆସି । ସିଗାରେଟ୍‌ରୁ ଧୂଆଁ ଛାଡ଼ି କହିଲେ—ଭାବୁଛି ଗବେଷଣା ଆରମ୍ଭ କରିବି ।

—କେଉଁ ବିଷୟରେ ଗବେଷଣା ?···ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଅମିତା ପଚାରିଲା ।

—ମାନସିକ ରୋଗଗ୍ରସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କିପରିଭାବେ ସୁସ୍ଥ କରି ଯାଇପାରେ ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗବେଷଣା କରିବ ବୋଲି ସ୍ଥିର କରିଛି···

ଉଭୟେ ନୀରବ ହେଲେ କେତେଟା ମୁହୂର୍ତ୍ତ । ନୀରବତା ଭଙ୍ଗ କରି ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା କହିଲେ—ଆ' ମୋ' ସାଙ୍ଗରେ—

—କେଉଁଠିକି ?···ଅମିତାର ଭ୍ରୂ ଦୁଇଟିରେ ଜିଜ୍ଞାସାର ଚିହ୍ନ ଫୁଟିଉଠିଲା ।

—ଗୋଟାଏ ଜିନିଷ ଦେଖାଇବି ତୋତେ···ଡାକ୍ତର ଦ୍ୱାର ଆଡ଼େ ଗୋଡ଼ ବଢ଼ାଇଲେ, ଅନୁସରଣ କଲା ଅମିତା ।

ଦୁହେଁ ଆସି ଠିଆହେଲେ ଗୋଟିଏ ଘରର ଗବାକ୍ଷ ନିକଟରେ । ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଗବାକ୍ଷର ରେଲିଂ ଧରି ବାହାର ଆଡ଼େ ଚାହିଁଥିବା ଅଶୋକଙ୍କୁ ଦେଖାଇ କହିଲେ—ସନ୍ତ୍ରାନ୍ତ ହେବ ମେଣ୍ଟାଲ ହସ୍‌ପିଟାଲରୁ ଏହାଙ୍କୁ ଆଣିଛି । ଲୋକଟିର ନାମ ଅଶୋକ ଦାସ । ଇଉନିଭର୍ସିଟିର ଜୁଏଲ୍ । କେବେହେଲେ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଛଡ଼ା ଦ୍ୱିତୀୟ ହୋଇନାହାନ୍ତି । ଏମ୍. ଏସ୍. ସି ପଢ଼ୁ ପଢ଼ୁ ପାଗଳ ହୋଇଗଲେ ।

—କାରଣ ?···ଅବାକ୍ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କୁ ଚାହିଁଲା ଅମିତା ।

—ଆ' କହୁଛି···

ଫେରିଆସିଲେ ପୂର୍ବ ଘରଟିକୁ ଉଭୟେ । ଟେବୁଲ ପାଖକୁ ଆସି ଫଟୋଟିକୁ ହାତରେ ଧରି ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ତାହା ଅମିତାକୁ ଦେଖାଇ କହିଲେ—ଫଟୋଟି ଦେଖିବାକୁ ଠିକ୍ ତୋପରି କି ନୁହେଁ କହତ !...

ସମ୍ମୁଖସ୍ଥ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଦର୍ପଣ ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଅମିତା ନିଜକୁ ଓ ଫଟୋଟିକୁ କେତେଥର ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

—ଝିଅଟି କିଏ ?...ଅମିତା ପଚାରିଲା ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କୁ ।

—ଅଞ୍ଜନା ଚୌଧୁରୀ । ଅଶୋକ ଦାସ ଯାହାକୁ ଦିନେ ଭଲ ପାଉଥିଲେ ।

ଅମିତା ନିର୍ନିମେଷ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁଥାଏ ଭାଇଙ୍କ ଆଡ଼େ । ଗୋଟିଏ ଗଳ୍ପ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା । ଅଶୋକ ଦାସ ଓ ଅଞ୍ଜନା ଚୌଧୁରୀର ଗଳ୍ପ । ଖଣ୍ଡିଏ ଉପନ୍ୟାସ । ଯେଉଁ ଉପନ୍ୟାସଟି ଶେଷ ହୋଇଛି ଅଶୋକ ଦାସ ପାଗଳ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ । ଆଉ ଅଞ୍ଜନା ?...

ଅମିତା ଅଞ୍ଜନାର ଫଟୋଟିକୁ ଟେବୁଲ ଉପରେ ରଖିଦେଲା । ଦୁଇଟି ଚେୟାରରେ ଆସି ବସିଲେ ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି ବାହାର ଆଡ଼େ । ଗଳ୍ପ ସେ କହି ଚାଲିଛନ୍ତି—ଉଭୟଙ୍କର ଏହି ଭଲପାଇବାଟା ଖୁବ୍ ମଧୁର ଓ ପବିତ୍ର । ଆମ ଦେଶର ଲୋକମାନେ କିନ୍ତୁ ଏହା ଖରାପ ବୋଲି ଭାବନ୍ତି । ଯଦି କେହି ଜାଣିପାରନ୍ତି ଯେ ଗୋଟିଏ ଝିଅ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ତରୁଣକୁ ଭଲ ପାଉଛି ବୋଲି, ତାହାହେଲେ ସେମାନେ ଧାରଣା କରି ନିଅନ୍ତି ଯେ ତରୁଣ ତରୁଣୀ ଦୁଇଟି ଚରିତ୍ର ହୀନ । ଛାଡ଼, ସେ ସବୁ ଏଠାରେ ଅବାନ୍ତର । ଅଶୋକ ଦାସ ଅଞ୍ଜନାକୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଥିଲେ ।

କଥା ଶେଷକରି ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ନୀରବ ହେଲେ ।

ଅମୀତା ସବୁ ମନଦେଇ ଶୁଣିଲା । ମନ ତାର କରୁଣ ହୋଇ ଆସିଲା । ଅଶୋକ ଦାସ ପାଇଁ ବେଦନା ମଧ୍ୟ ବୋଧ କଲା । ଗୋଟାଏ ଦୀର୍ଘଶ୍ୱାସ ଥର ଥର ବାହାରି ଆସିଲା ଅମୀତାର ବୁକୁର ଗଭୀର ପ୍ରଦେଶରୁ ।

—ଅଶୋକ ବାବୁଙ୍କର ସ୍ନାୟୁ ବଡ଼ ଦୁର୍ବଳ । ତାହା ନ ହେଲେ ସେ ଏପରି ଉନ୍ମାଦ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତେ କାହିଁକି ?··· କହିଲା ଅମୀତା ।

—ସ୍ନାୟୁ ତାର ଦୁର୍ବଳ ଏହା ଠିକ୍ । କିନ୍ତୁ ସେ ଉନ୍ମାଦ ନୁହେଁ, ଅମୁ । ମନ ସେ ହରାଇ ବସିଛି । ଅନୁଭୂତି ତାର ପ୍ରଖର ।

—ଏପରି ପ୍ରଖର ଅନୁଭୂତି ଯାର, ସେ କି ସହଜରେ ଭଲ ହୋଇପାରେ, ଭାଇ ?···

—ମୋର କିନ୍ତୁ ଧାରଣା ସେ ଭଲ ହୋଇଯିବେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁଇ ନେଇ ମୋର ପ୍ରଥମ ଗବେଷଣା କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିବି ।··· କିଛିକ୍ଷଣ ନୀରବ ଥାଇ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ପୁନର୍ବାର କହିଲେ—ଅମୀତା, ତୁ ମୋତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବୁ ?

ଅମୀତା ପ୍ରଥମେ କିଛି ବୁଝିନପାରି ବୋକାଙ୍କ ପରି ଚାହିଁଲା । ପରେ ନିଜକୁ ସଯତ କରି ନେଇ କହିଲା—କୁହ, କପରିଭାବେ ତୁମେ ମୋର ସାହାଯ୍ୟ ଚାହଁ ! ମୁଁ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥଭାବେ ତୁମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି ···

—ତୋ' ଦ୍ୱାରା ଯଦି ଗୋଟିଏ ଅସୁସ୍ଥ ମସ୍ତିଷ୍କ ବ୍ୟକ୍ତି ସୁସ୍ଥତା ଲାଭ କରିବାର ସମ୍ଭବ ହୁଏ ସେଥିପାଇଁ ତୋର କଣ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ଏହା ବଡ଼ ଭୀଷଣ ପରୀକ୍ଷା । ମୁଁ ଭଲକରି ଜାଣେ ତୋର ସେ ଶକ୍ତି ଅଛି···ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ନୀରବ ହେଲେ । ନିର୍ଜୀବପରି ବସି ରହିଲେ କେତେଟା ମୁହୂର୍ତ୍ତ ।

—କିପରି ଭାବେ କଣ କରିବାକୁ ହେବ ମୋତେ···

—ତୋତେ ଅଞ୍ଜନାର ଭୂମିକାରେ ଅଭିନୟ କରିବାକୁ ହେବ, ଅନୁ···

ଅମିତା ଚମକି ଉଠିଲା । ଏସବୁ କଣ କହୁଛନ୍ତି ଭାଇ ! କିପରିଭାବେ ଏହାସବୁ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ ! ସେ ଆଶା କରିଥିଲା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସାହାଯ୍ୟ ତାକୁ କରିବାକୁ ହେବବୋଲି । ଟେବୁଲ ଉପରେ ଅଞ୍ଜନାର ଫଟୋଟିକୁ ନିର୍ନିମେଷଭାବେ ଚାହିଁଥାଏ ସେ, ଭାବୁଥାଏ ତାର ଓ ଅଞ୍ଜନା ଭିତରେ କେତେଦୂର ପ୍ରଭେଦ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉଛି । ଖାଲି ଆଖିରେ ପ୍ରଭେଦଟିକୁ କେହି ଧରିପାରିବେ ନାହିଁ ସତ, ତା' ବୋଲି ଅଞ୍ଜନାର ଅଭିନୟ···ଅମିତା ଶିହରି ଉଠିଲା ।

ତାକୁ ଅଭିନୟ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଛନ୍ତି ତାର ଭାଇ । ସ୍କୁଲ କଲେଜରେ କେତେଥର ସେ ଅଭିନୟ କରିଛି, ପ୍ରଶଂସା ମଧ୍ୟ ଲାଭ କରିଛି ଯଥେଷ୍ଟ । କିନ୍ତୁ ସେ ସବୁତ କେବଳ କାଳ୍ପନିକ ଘଟଣାକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଅଭିନୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ ! ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ?—ଏହାତ କୌଣସି କାଳ୍ପନିକ ଘଟଣା ନୁହେଁ । ଏଠାରେ ମାନସିକ ରୋଗଗ୍ରସ୍ତ ଅଶୋକ ଦାସ ସହିତ ଅଭିନୟ ! ନା, ନା ଏହା ସେ ପାରିବ ନାହିଁ କେବେ ।

—କଣ ଭାବୁଛୁ, ଅନୁ ? ତୋର ଅଭିନୟ ପ୍ରଶଂସା ମୁଁ ଆଗରୁ ଶୁଣିଛି । ଆଉ ଏଟିକି···କଥାଟିକୁ ଶେଷ କରିପାରିଲେ ନାହିଁ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ।

—ନା ଭାଇ, ଏସବୁ ମୋଦ୍ୱାରା ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ··· ଅସ୍ୱୀକାର କଲା ଅମିତା ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ସ୍ଥିରଭାବେ ଅମିତା ଆଡ଼େ ଚାହିଁ କହିଲେ —ଅନୁ, ଜଣେ ଅସୁସ୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତି ଯଦି ତୋର ଅଭିନୟ କୁଶଳତାରେ ସୁସ୍ଥତାଲାଭ କରିପାରନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ତୋର ଆପତ୍ତି

କରିବାର କଣ ଅଛି ? ଆଜିଯାଏ କେବଳ ମିଥ୍ୟା ଅଭିନୟ କରି ଅନ୍ତଃସାରଶୂନ୍ୟ ପ୍ରଶଂସା ଲାଭ କରିଛି, ଆଉ ଆଜି ପ୍ରକୃତ ଅଭିନୟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ଏତେ ଭୟ କରୁଛି କାହିଁକି ?…

—ମୋତେ ତାହାହେଲେ ଟିକିଏ ଭାବିବାକୁ ସମୟ ଦିଅ ଭାଇ…ଭାବି ଭାବି କଥାଗୁଡ଼ିକ କହିଲା ଅମିତା ।

—ହଁ, ତୁ ଭାବି ଦେଖ । ଗୋଟିଏ ଅସାଧାରଣ ତରୁଣ ଯଦି ସୁସ୍ଥତା ଲାଭକରେ ଦେଶର କେତେ କଲ୍ୟାଣ ସାଧନ ହେବ କହତ ? ତୁ ଭଲ କରି ଭାବିଦେଖ୍ । ତୋତେ ମୁଁ ଅନୁରୋଧ କରିବି, ବାଧ୍ୟ କରିବି ଅଞ୍ଜନାର ଭୂମିକାରେ ଅଭିନୟ କରିବାକୁ । ଠିକ୍ ତାରପରି ଦେଖିବାକୁ ଗୋଟିଏ ଝିଅର ସନ୍ଧାନରେ ମୁଁ ଥିଲି, ଖୋଜି ଖୋଜି ଯେତେବେଳେ କ୍ଳାନ୍ତ, ମୁଁ ଠିକ୍ ସେତିକି-ବେଳେ ଦେଖିଲି ତୋତେ । ତୋତେ ଦେଖି ଆଶା ମୋର ପୁନର୍ବାର ତେଜିଉଠିଲା, ଭାବିଲି ଭଗବାନ ଦୟାକରିବେ…ତୁ ତାହା-ହେଲେ ଭଲକରି ଭାବିଚିନ୍ତି ମୋତେ କହିବୁ ଅନ…ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ପ୍ରସନ୍ନ ଭାବେ ଗୁହାଁରିଲେ ଅମିତାକୁ ।

ଅମିତା ଭ୍ୟାନିଟି ବ୍ୟାଗ୍‌କୁ ଧରି ଚେୟାରରୁ ଉଠିଲା ।

—କେବେ ଆସିବୁ…ପଚାରିଲେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ।

—ହଁ, ଡନହନ ଭିତରେ ଆସି ଦେଖା କରିବି…କହି ଅସ୍ଥିର ପଦକ୍ଷେପରେ ଘରୁ ବାହାରିଗଲା ଅମିତା ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଚିଠି ଲେଖା ଶେଷ କଲେ । ଡକ୍ଟର ଡେଭିଡ଼୍‌ଙ୍କୁ ସବୁକଥା ବିସ୍ତାରିତଭାବେ ଲେଖିଲେ ସେ । ଆଉ ମଧ୍ୟ ଲେଖିଲେ କିପରିଭାବେ ସେ ଅଶୋକର ଚିକିତ୍ସା ଆରମ୍ଭ କରୁଛନ୍ତି । ସର୍ବଶେଷରେ ସେ ଜାଣିବାକୁ ଚାହିଁଛନ୍ତି ତାଙ୍କର ଅଭିମତ ।

ଚିଠିଟିକୁ ବନ୍ଦ କରି ଟେବୁଲ ଉପରେ ରଖି ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା କେତେବର୍ଷ ତଳର କଥା ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ବିଲାତରେ ଥିବାବେଳେ ସେ ଯେତେଗୁଡ଼ିଏ ମାରାତ୍ମକ କେସ୍ ଦେଖିଛନ୍ତି ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ମିସ୍ ନେଲ୍‌ସନ୍‌ଙ୍କର କେସ୍‌ଟି ଥିଲା ଅଦ୍ୱିତୀୟ ।

ମିସ୍ ନେଲ୍‌ସନ କେବଳ ମନୋବିକାରଗ୍ରସ୍ତ ରୋଗୀ ନଥିଲେ, ଦିନକୁଦିନ ସେ କ୍ରମେ କ୍ରମେ ଶୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଯାଉଥିଲେ । ନୀଳ ଆକାଶ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ବାଇରନ୍, କୀଟସ୍ ଓ ଶେଲୀଙ୍କର କବିତା କହି ଯାଉଥିଲେ । କବିତା କେତୋଟି ଶେଷକରି ଆକାଶ ଆଡ଼େ ଚାହିଁ ହସି ହସି କହୁଥିଲେ—ହାଉ ସୁଇଟ୍ ଅଲ୍ ଦିଜ୍ ପୋୟେମସ୍ ଆର୍ !···

ଡକ୍ଟର ଡେଭିଡ଼୍ କେସ୍‌ଟିକୁ ହାତକୁ ନେଲେ । ସେଠାକାର ମେଣ୍ଟାଲ ହସ୍‌ପିଟାଲର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଡକ୍ଟର ପରକିନସ୍ ଚିକିତ୍ସାର କୌଣସି ଉପାୟ ନପାଇ ଶେଷରେ ଡକ୍ଟର ଡେଭିଡ଼୍‌ଙ୍କର ଶରଣାପନ୍ନ ହେଲେ ।

ସେଦିନ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ମନେ କରିଥିଲେ ଏହି କେଶ୍‌ଟି ଆଉ ଭଲ ହେବାର ନୁହେଁ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ! ଡକ୍ଟର ଡେଭିଡ଼୍ ବୋଧହୁଏ ଜାଦୁବିଦ୍ୟା ଜାଣନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଜାଦୁ ସ୍ପର୍ଶରେ ମିସ୍ ନେଲ୍‌ସନ କ୍ରମେ କ୍ରମେ ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ଉଠିଲେ । ସୁସ୍ଥ ହେବାପରେ ନେଲ୍‌ସନଙ୍କ ସହିତ ଡକ୍ଟର ପରିଡ଼ାଙ୍କର ଆଳାପ ଆଲୋଚନା ମଧ୍ୟ କେତେଥର ହୋଇଥିଲା ।

ମିସ୍ ନେଲସନ୍ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ କବିତା ଲେଖିଥିଲେ । ସେଗୁଡ଼ିକ ସେ ପଢ଼ାଇ ଶୁଣାଇଲେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କୁ । ଅଦ୍ଭୁତ ମଧୁମୟ କବିତା ଗୁଡ଼ିକ, କିନ୍ତୁ ସେହି ଗୁଡିକ କାଳେ ମନୋମତ ନହେବ ଏହି ଭୟରେ ସେ ପ୍ରକାଶ କରି ନ ଥିଲେ । ଭୟ ଓ ଲଜ୍ଜା ମିସ୍ ନେଲସନ୍‌ଙ୍କୁ ଅସ୍ୱସ୍ତି ଗ୍ରସ୍ତ କରାଇ ଥିଲା ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା କବିତାଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ଯଥେଷ୍ଟ ସାହାଯ୍ୟ ତାଙ୍କୁ କରିଥିଲେ । କେତୋଟି . ସାପ୍ତାହିକ ପତ୍ରିକାର ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କର ପରିଚୟ ଥିଲା, ନିଜେ କେତୋଟି ପ୍ରବନ୍ଧ ଏହି ପତ୍ରିକାଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଁ ଦେଇଥିଲେ । କେତୋଟି ପତ୍ରିକାର ସମ୍ପାଦକ ମିସ୍ ନେଲସନ୍‌ଙ୍କର କବିତା ଗୁଡ଼ିକ ପାଠ କରି ଉଚ୍ଛ୍ୱସିତ ପ୍ରଶଂସା ସହ କବିତାଗୁଡ଼ିକ ନିଜ ନିଜ ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଓ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ ଯେ ମିସ୍ ନେଲସନ୍‌ଙ୍କ ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ପରିଚୟ କରାଇ ଦେବା ଲାଗି ।

ମିସ୍ ନେଲସନ୍‌ଙ୍କ ପ୍ରତି ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କର ସ୍ୱାଭାବିକ ଦୁର୍ବଳତା କ୍ରମେ କ୍ରମେ ସ୍ୱପ୍ନର ଇନ୍ଦ୍ରଜାଲରେ ମଧୁର ହୋଇ ଉଠିଲା । ଆକାଶର ନୀଳ ପ୍ରଚ୍ଛଦପଟ୍ଟ ଆଡ଼େ ଚାହିଁ ମିସ୍ ନେଲସନ୍‌ର ମୁହଁଟି ଭାସି ବୁଲଲା ଆଖି ଆଗରେ । ଦୁହେଁ ଦୟପରି ଦୁହିଁଙ୍କୁ ଚାହିଁ ରହିଛନ୍ତି ଏକ ଧ୍ୟାନରେ ।

ଏହାପରେ ଗୋଟିଏ ଅବଚେତନ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଭୃତ୍ୟ ଆସି ସମ୍ବାଦ ଦେଲା କିଏ ଜଣେ ତାଙ୍କର ସାକ୍ଷାତ ପ୍ରାର୍ଥୀ ହୋଇ ତଳ ଘରେ ଅପେକ୍ଷା କରି ବସିଛନ୍ତି···

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଠିଆ ହୋଇ ଟେବୁଲ ଉପରୁ ସିଗାରେଟର ଟିଣ ଓ ଲାଇଟର୍ ହାତରେ ଧରି ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲେ ।

ଡ୍ରଇଂରୁମରେ ଦେଖିଲେ ତାଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ବସିଛନ୍ତି ବସନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ।

ନମସ୍କାର କରି ବସନ୍ତ କହିଲା—ଅଶୋକ ବାବୁ କପରି ଅଛନ୍ତି ଟିକଏ ବୁଝିବାକୁ ଆସିଲି ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡା କହିଲେ—ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କର ଚେତନା ଆରମ୍ଭ ହୋଇନାହିଁ । କେବଳ ମୁଭ୍‌ମେଣ୍ଟ ତାଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛି···କହି ସିଗାରେଟ୍‌ରେ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ କଲେ ଡାକ୍ତର ପରିଡା ।

ଅଶୋକ ବାବୁଙ୍କ ପାଇଁ 'ଚୌଧୁରୀ ମହାଶୟ ଦିନ୍ ଦିନ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛନ୍ତି । କହିବାକୁ ଗଲେ ସେ ଅଶୋକ ବାବୁଙ୍କୁ ନିଜର ପୁଅ ମନେକରି ସ୍ନେହ କରି ଆସୁଥିଲେ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗେ, ପରର ପୁଅକୁ ଯିଏ ନିଜର ସବୁ ସ୍ନେହ ମମତା ଅଜାଡ଼ି ନିଜର ବୋଲି ଭାବିଥିଲେ, ଆଜି ତାଙ୍କର ମୁହଁ ଖୋଲି ପଦେ କଥା କହିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶକ୍ତି ନାହିଁ ।

ଏହାତ ଅତି ସ୍ୱାଭାବିକ, ବସନ୍ତ ବାବୁ ! ଇଆଡ଼େ ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ସନ୍ତାନର ହାର୍ଟଫେଲ୍, ତେଣେ ପୁଣି ଅଶୋକବାବୁଙ୍କର ଏପରି ଅବସ୍ଥା···

ଅଶୋକ ବାବୁ ମୋର ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ ଥିଲେ, ଡାକ୍ତର ପରିଡା । ତାଙ୍କର ଏପରି ଅବସ୍ଥା ଯୋଗୁଁ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଅତିଶୟ ଦୁଃଖିତ । ଅଞ୍ଜନାକୁ ସେ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ଅଞ୍ଜନାର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସେ ଯଥେଷ୍ଟ ଆଘାତ ମଧ୍ୟ ପାଇଛନ୍ତି, ଯାହାଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କର ଆଜି ଏପରି ଅବସ୍ଥା···କିଛିକ୍ଷଣ ନୀରବ ରହି ପୁନର୍ବାର ଆରମ୍ଭ କଲା ବସନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ—ତାଙ୍କୁ ଆପଣ ଚେଷ୍ଟା କରି ଭଲ କରି ଦିଅନ୍ତୁ ।

—ଚେଷ୍ଟାତ'. କରିବି । ଆଶାକରେ ସେ ନିଶ୍ଚୟ ସୁସ୍ଥ

ହୋଇ ଉଠିବେ—

ନିଶ୍ଚୟ ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ଉଠିବେ ? ··· ବସନ୍ତର ଆଖିରେ ଓ ମୁହଁରେ ହସ ଫୁଟି ଉଠିଲା ।

—ମୋର ଧାରଣା ନଥିଲା ବୋଧହୁଏ, ବସନ୍ତ ବାବୁ··· ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ସିଗାରେଟରେ ମୃଦୁ ଟାଣ ଦେଇ କହିଲେ ।

—ତାହାହେଲେ ଆଉ କୌଣସି ଭୟ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ କିପରି ଭାବେ···କଥାଟିକୁ ଅସମାପ୍ତ ରଖି ଜିଜ୍ଞାସୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁଲା ସେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କୁ ।

— ଅଞ୍ଜନାକୁ ଫେରି ପାଇଲେ ସେ ଅଳ୍ପେଶରେ ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ଉଠିବେ, ବସନ୍ତ ବାବୁ···ହସି ହସି କହିଲେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ।

—ଅଞ୍ଜନାକୁ ଫେରି ପାଇଲେ ? କିନ୍ତୁ ଅଞ୍ଜନା ଯେ ମୃତା !

ଠିକ୍ ଏତିକବେଳେ ଫିକା ଆକାଶ ରଙ୍ଗ ପର୍ଦ୍ଦାଟିକୁ ଠେଲି ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କଲା ଅମିତା ।

ଅମିତାକୁ ଦେଖି ଡାକ୍ତର ଉତ୍‌ଫୁଲ୍ଲ ହୋଇ ଉଠିଲେ । କହିଲେ—ଆ’ ଅନୁ, ମୁଁ ତୋର କଥା ଭାବୁଥିଲି ।

ବସନ୍ତ ହଠାତ୍ ଧୁଗ୍ରୀ ଅମିତାକୁ ଦେଖିବାମାତ୍ରେ ଚମକି ଉଠିଲା । ଆଶ୍ୱସ୍ତ ହେଲା ସେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଅମିତା ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନଟି ଶୁଣି । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଓ ଅଦ୍ଭୁତ—ଦୁଇଜଣଙ୍କର ଏକା ରୂପ ଏକା ଅବୟବ, ଟିକିଏ ହେଲେ ଅମେଳ ନାହିଁ । ପ୍ରଥମ ଦେଖାରେ ଅଞ୍ଜନା ବୋଲି ଭୁଲ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ ।

ଅମିତାର ଆଖିରେ ମୁଖରେ ନବ ଜାଗରଣର ଆଭାସ । ଯାହା ଘଟିଛି ସେ ବୋଧହୁଏ ନିଜର ମନ ଓ ବିବେକ ସହିତ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱତା କରିଛି । କଠିନ ଘଟଣାରେ ତାକୁ ପକାଇଛନ୍ତି ତାର ଘାଜୁ ଭାଇ ।

କଠିନ ଭାବନା ନୁହେଁ ତ କଣ ! ଅଶୋକ ଦାସର ମୁହଁଟି ବାରମ୍ବାର ଭାସି ଉଠି ବେଦନାତୁର କରି ଦେଉଛି ତାକୁ । ସୌମ୍ୟ ଶାନ୍ତ ରୂପ—ଏପରି ମେଧାବୀ ଯୁବକ ସେ ପୁଣି ଉନ୍ମାଦ ଆଜି···

ତାହା ପାଇଁ ଅମିତା ଯେବେ କିଛି କରେ, ସେଥିରେ କ୍ଷତି କଣ ? ଗୋଟିଏ ତରୁଣ ଯଦି ତାର ଅଭିନୟ ପ୍ରତିଭାରେ ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ଉଠେ, ତାହାହେଲେ କାହିଁକି ସେ ତାହା ନକରିବ ! ନା, ସେ ସୁସ୍ଥ ହେଉ— ଫେରି ପାଉ ତାର ପୂର୍ବଜୀବନ···

ଭାବୁ ଭାବୁ ପୁଣି ଶିହରି ଉଠେ ଅମିତା । ଦେହ ହାତ ତାର କଣ୍ଟକିତ ହୋଇ ଉଠେ । ଏହା କେବେ ହୋଇପାରେନା । ଜଣେ ଅପରିଚିତ ଉନ୍ମାଦ ତରୁଣ ସହିତ ସେ ଦିନ-ପରେ-ଦିନ ରାତି-ପରେ-ରାତି ଅଭିନୟ କରି ଚାଲିଥିବ—ଏ ଅସମ୍ଭବ ! ହୁଏତ ଦରକାର ପଡ଼ିଲେ ପ୍ରେମିକାପରି ତାର ବୁକୁରେ ନିଜର ମୁହଁ ନେଇ ଲୁଚାଇବ, ଏସବୁ ଛି-ଛି···ପୁଣି ସେ ଶିହରି ଉଠିଲା ଏଗୁଡାକ ଭାବି । ଦେହର ରକ୍ତ ସାପର ଶରୀରପରି ହିମ ଶୀତଳ ହୋଇ ଆସିଲା । ନା, ସେ ଏସବୁ ପାରିବ ନାହିଁ କେବେ—ସ୍ପଷ୍ଟ ସେ ମନାକରି ଦେବ ରଜୁଭାଇଙ୍କୁ ତାର ।

କେତେଟା ମୁହୂର୍ତ୍ତପରେ ଅନ୍ୟ ଚିନ୍ତାର ଢେଉ ଆସି ସବୁ ଓଲଟ ପାଲଟ କରିଦେଇ ଗଲା—ସବୁ ସଂକଳ୍ପକୁ ତାର ଭାଙ୍ଗି ଚୁରମାର କରିଦେଲା । ତରୁଣଟିର ବଞ୍ଚି ରହିବା ଉଚିତ, ଯେପରିଭାବେ ହେଉ ତାକୁ ବଞ୍ଚାଇବାର ପ୍ରୟୋଜନ ।

ସାରା ରାତିଟା ଏହିପରି ନିଶ୍ଚିତ ଓ ଅନିଶ୍ଚିତ ଭାବନା ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ି ରାତିଶେଷ ପ୍ରହରକୁ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଶେଷ କରି ଅନ୍ତର୍ଦ୍ୱନ୍ଦର ବହ୍ନିକୁ ନିର୍ବାପିତ କଲା ଅମିତା । ଅଭିନୟର ସମସ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱ ସେ ବହନ କରିବ । ସବୁସ୍ଥିର କରି ନିଜର ସମ୍ମତି

ଜଣାଇବା ଲାଗି ସେ ଆସିଛି ଭାଇଙ୍କ ପାଖକୁ ।

—ମନେହୁଏ, ତୁ କାଲି ରାତିସାରା ନଶୋଇ ପ୍ରସ୍ତାବଟି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରିଛୁ ଅନୁ, ହସି ହସି କହିଲେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ।

—ହଁ ଭାଇ, ସାରାରାତିଟା ମୁଁ ନଶୋଇ ଭାବିଛି...

—ତୋର ଆଖି ମୁହଁ ତାହା ପ୍ରମାଣ କରି ଦେଉଛି।...
କଣ ଠିକ୍ କଲୁ ?...

—ତୁମ କଥାରେ ମୁଁ ରାଜି...

—ଗୁଡ୍ ଗୁଡ୍ ଅମାତା—ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ତୋତେ । ମୁଁ ଜାଣେ ତୁ ରାଜି ହେବୁ...ତା'ପରେ ବସନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ଆଡ଼େ ଚାହିଁ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା କହିଲେ—ଏହାଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ଅଞ୍ଜନା ବୋଲି ମନେ ହୁଏନା ?...

—ନିଶ୍ଚୟ । ମୁଁ ନିଜେ ପ୍ରଥମେ ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲି । ଦୁଇଟି ଝିଅ ଯେ ସବୁଦିଗରୁ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଏକାପରି ହେବେ ଏହା ମୁଁ ଧାରଣା କରିପାରି ନାହିଁ କେବେ... କହିଲା ବସନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ।

ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଧାରଣା କରିପାରି ନଥିଲି । ତେବେ ସୁଦ୍ଧା ମୁଁ ଅଞ୍ଜନା ପରି ଗୋଟିଏ ଝିଅଲାଗି ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲି । ଜାଣେ ମୁଁ ସଫଳ କାମ ହେବି ନାହିଁ, ତଥାପି ଆଶାଥିଲା ଯଦି ଆଂଶିକ ମେଳ ଥାଏ, ତାହା ହେଲେ ବାକିଟା ମୁଁ ମୋର ଶିଳ୍ପୀ ବନ୍ଧୁ ଅମିତ୍‌ର ସାହାଯ୍ୟରେ ଚଳାଇ ନେଇ ପାରିବି । ଏହି ଆଶାରେ ମୁଁ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରମାନଙ୍କରେ ବିଜ୍ଞାପନ ମଧ୍ୟ ଦେଇଥିଲି—ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ପ୍ରାୟ ଏକ ନିଃଶ୍ୱାସରେ କଥା ଗୁଡ଼ାକ କହିଲେ ।

ବସନ୍ତ ଏସବୁ ଶୁଣି ଯେପରି ପଥର ପାଲଟି ଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ

କ୍ଷଣପରେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କ ଆଡେ ବୋକା ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁ କହିଲା—ବିଜ୍ଞାପନ କଣ ପାଇଁ ଦେଇଥିଲେ ?

—ନର୍ସ ପାଇଁ, ଯିଏ କି ଅଶୋକର ସେବା ଶୁଶ୍ରୂଷା କରିପାରିବ । କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଫଳ ହେଲା ନାହିଁ, ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁ ଜଣ ଆସିଥିଲେ ଅଞ୍ଜନା ସହିତ କାହାର ଆଶିଂକ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ମୁଁ ଦେଖି ପାରିଲି ନାହିଁ । ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବିଦାୟ ଦେଇଛି । ଯେଉଁବେଳେ ନିରୁପାୟ ଅବସ୍ଥାରେ ମୁଁ, ଅମିତା—ମାନେ, ମୋର ମାଉସୀ ଝିଅ ଭଉଣୀ ଏହି ଅନୁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ଠିକ୍ ସେତିକବେଳେ ବୋଧହୁଏ ଈଶ୍ୱର-ପ୍ରେରିତା ହୋଇ-କହି ସେ ଅମିତା ଆଡେ ଚାହିଁ ମୃଦୁଭାବେ ହସିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

—ଅଞ୍ଜନାପରି ଠିକ୍ ଦେଖିବାକୁ ଆପଣ ଚାହିଁଥିଲେ କାହିଁକି ?···ବିସ୍ମିତ ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ କରି ପଚାରିଲେ ବସନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ।

—ଏଇ ଟିକିଏ ଆଗରୁ ତ ଆପଣଙ୍କୁ ପଚାରୁଥିଲି ଅଞ୍ଜନାକୁ ପାଇଲେ ଅଶୋକବାବୁ ସୁସ୍ଥହୋଇ ପାରିବେ କି ନାହିଁବୋଲି···

—ସୁସ୍ଥ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ···ବସନ୍ତ ଉତ୍ତରରେ କହିଲା ।

—ତାହାହେଲେ ବୁଝନ୍ତୁ କାହିଁକି ପ୍ରୟୋଜନ ! ଏଇ ଅମିତା କରିବ ଅଞ୍ଜନା ଭୂମିକାରେ ଅଭିନୟ···ଡାହାଣ ହାତର ତର୍ଜନୀ ଅଙ୍ଗୁଳି ଦ୍ୱାରା ଅମିତାକୁ ଦେଖାଇଦେଲେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା

ବସନ୍ତ ପରିଷ୍କାର ଭାବେ ଏଥର ଦେଖିଲା ଅମିତାକୁ । ହଠାତ୍ ଆଖି ଦୁଇଟିତାର ଚକ୍ ଚକ୍ ଦେଖା ଗଲା, ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରେ ଯେପରି ଅଗ୍ନିର ଆଭାସ···

ଦେହଟାରେ ତାର ଝଡ଼ର ସ୍ରୋତ ବହିବାକୁ ଲାଗିଛି ଯେପରି, ଶାନ୍ତ ସାଗରରେ ଉଠିଛି ପ୍ରବଳ ଝଞ୍ଜା—ମନତାର ବିକ୍ଷିପ୍ତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ନିଜକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିମାଣରେ ଶାନ୍ତ ଓ ସଂଯତ କରି ବସନ୍ତ ଅମିତା ଆଡ଼େ ଚାହିଁ କହିଲା—ଧନ୍ୟବାଦ, କୁମାରୀ ଅମିତା ! ଆପଣ ଅଶୋକର ସବୁ ଦାୟିତ୍ୱ ନିଜ ଉପରେ ନେଇଛନ୍ତି ଶୁଣି ବିଶେଷ ଆନନ୍ଦିତ ହେଲି ।

ଅମିତା ମୁହଁ ତଳକୁ କଲା ।

ବସନ୍ତ ଉଠି ଠିଆହେଲା । କହିଲା—ମୁଁ ଆସୁଛି ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା । ଆଉ ଦିନେ ଆସି ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିବି—ନମସ୍କାର···ଅମିତାକୁ ମଧ୍ୟ ନମସ୍କାର କରି ଘରୁ ବାହାରି ଗଲା ବସନ୍ତ ।

କାର୍ ପାଖରେ ଆସି ଠିଆ ହେଲା ସେ । ଉତ୍ତେଜନାରେ ସେତେବେଳେ ସେ ଟଗାଟାସାଗ ଥରିବାକୁ ଲାଗିଛି—ପକେଟରୁ ସିଗାରେଟ୍ ଓ ଦିଆସିଲି ବାହାର କରି ସିଗାରେଟ୍‌ରେ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ କଲାବେଳେ ଏତେଦୂର ଥରୁଥିଲା ଯେ ସେ ପ୍ରତିଥର ଦିଆସିଲି କାଠି ଲିଭି ଯାଉଥିଲା, ଶେଷରେ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ମୁହଁ ସିଗାରେଟ୍‌ଟିକୁ ଆଣି ଦିଆସିଲି ଓ ମୁହଁର ସିଗାରେଟ୍‌ଟା ପକେଟରେ ରଖିଦେଲା । ମଟର ଷ୍ଟାର୍ଟ କରି କମ୍ପିତ ହସ୍ତଦ୍ୱାରା ସ୍ପର୍ଶ କଲା ଗିୟାର୍‌କୁ ।

ଘର ଘର ଶବ୍ଦକରି ଉଠିଲା ପ୍ଲାଇମାଉଥ୍‌ର ଇଞ୍ଜିନ୍—ସାମାନ୍ୟ ପଛକୁ ଆସି ଉଲ୍କାବେଗରେ ଚାଲିଲା ଆଗକୁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପରି ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମିଳାଇଗଲା ଦୃଷ୍ଟି ଶକ୍ତିର ବାହାରେ ।

ବସନ୍ତର ମନଭିତରେ ଉଠିଛି ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଝଡ଼ । ତାର ସୁପରି-
କଳ୍ପିତ କଳ୍ପନା ଯଦି ଏହିପରିଭାବେ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ , ତେବେ
ସେ ଅନେକ କିଛି ହରାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ହରାଇବ ସେ କନକକୁ ।
ଯାହାକୁ ସେ ନିଜର ସବୁ କିଛି ବିନିମୟରେ ଭଲପାଏ ତାହାକୁ
ଏହିଭଳି ହରାଇବା ଯେ କେତେ ଦୁଃଖ ବସନ୍ତ ବିନା ଅନ୍ୟକେହି
ବୁଝିବେ କିପରି ? ଯାହାର ଭ୍ରମର କୃଷ୍ଣ ଆଖିଡ଼ୋଳା ଦୁଇଟିରେ
ବସନ୍ତର ସ୍ୱପ୍ନ, ଯାହାର ମୁକ୍ତା-ଝରା ହସ ହୃଦୟରେ ଫୁଟାଏ
ରଜନୀଗନ୍ଧାର ଅପୂର୍ବ ସୌରଭ—ଆଉ ଯାହାର ଦୀର୍ଘଘନ କୃଷ୍ଣ
କେଶର ନିବିଡ଼ ଅନ୍ଧକାର ମନଭିତରେ ଆଣେ ଚଞ୍ଚଳତା, ସେହି
ଅମୃତ ଭାଷିଣୀ କନକକୁ ହାତଛଡ଼ା କରି ଜୀବନଟାକୁ ରୁକ୍ଷ
ରୁଭୂମିରେ ପରିଣତ କରାଇବାକୁ ଚାହେଁନା ବସନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ।

କନକକୁ ନେଇ ସେ ବସାଇବ ଟଙ୍କାର ପାହାଡ଼ ଉପରେ,
ହି ପ୍ରତିଜ୍ଞା ସେ କରିଛି ଅନେକ ଦିନରୁ — ସେହି ପ୍ରତିଜ୍ଞା ସେ
ାଳନ କରିବ ନିଶ୍ଚୟ । କନକକୁ ପାଇବା ପାଇଁ ଅନେକ କିଛି
ାକୁ କରିବାକୁ ହେବ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ବାହାରେ ସେ ବହୁତଗୁଡ଼ାଏ
ଷ୍ଟା କରିବସିଛି ବ୍ୟବସାୟ କରିବା ଆଶାରେ ସେ କରିଛି
ସବୁ, ନଷ୍ଟ ହୋଇଛି ତାର ବ୍ୟବସାୟ । ଏପରିକି ଜମାତକ
ସ୍ତ ଫେରାଇ ଆଣି ପାରିନାହିଁ । ଅନେକଗୁଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା ସେ
ମାମିର ତହବିଲରୁ ଉଠାଇ ନେଇଛି—ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ
ଣିଲେ ଆଉ ରକ୍ଷାନାହିଁ ।

ମନେ ମନେ ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ଉଠିଲା ବସନ୍ତ । ଉତ୍ତେଜନାରେ
ଣ୍ଡଟା ତାର ଥରିବାକୁ ଲାଗିଛି । ଏକ୍‌ସିଲେଟର ଉପରେ ଆହୁରି
ାରରେ ଗୋଡ଼ର ଚାପଦେଲା ସେ, ଗାଡ଼ିଟା ଚାଲିଲା ଆହୁରି
ତ ଗତିରେ ।

ନଦୀକୂଳରେ ପହଞ୍ଚି ଗାଡ଼ିର ବ୍ରେକ୍ କଷିବା ମାତ୍ରେ ଗାଡ଼ିଟା ଥରେ ଦୁଇଥର ନାଚି ନାଚି କ୍ରମେ ସ୍ଥିର ହୋଇ ଛିଡ଼ା ହୋଇଗଲା ।

ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ିଲା ବସନ୍ତ । ପକେଟରେ ରଖିଥିବା ସିଗାରେଟ୍ ଖଣ୍ଡିକକୁ ପୁନର୍ବାର ବାହାର କରି ଧରାଇଲା । ଅସ୍ଥିରଭାବେ ଆସି ବସିପଡ଼ିଲା ସିମେଣ୍ଟଲଗା ବେଞ୍ଚଟି ଉପରେ । ନଦୀ ବକ୍ଷରେ ଭାସମାନ ନୌକାଗୁଡ଼ିକ ଦେଖା ଯାଉଥାଏ କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର । ବସନ୍ତର ସେ ସବୁ ଆଡ଼େ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନାହିଁ । ସିଗାରେଟ୍‌ର କୁଣ୍ଡଳୀ କୃତ ଧୂଆଁରେ ସବୁ ଝାପସା ଦେଖା ଯାଉଥାଏ ତାକୁ ।

ଭାବୁଥାଏ ସେ, ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ଅନେକ ଟଙ୍କା ସେ ସିନେମା ଓ ଜୁଆରେ ନଷ୍ଟ କରିଛି । ଚୌଧୁରୀ ସେ ସବୁ ହିସାବ କରି ଦେଖି ନାହାନ୍ତି । ଅଞ୍ଜନାର ମୃତ୍ୟୁ ଓ ଅଶୋକର ଦଶା ଦେଖି ସେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମ୍ରିୟମାଣ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ଦିନ ହିସାବ କରି ସେ ଜାଣିବେ ସେଦିନ ଆଉ ତାର ରକ୍ଷା ନାହିଁ ।

କନକ—କନକର ରୂପଟି ଭାସି ଉଠେ ବସନ୍ତର ଆଖି ଆଗରେ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଭାବେ ତା' ସହିତ ପରିଚୟ ହୋଇଥିଲା । ଏକା କଲେଜରେ ପଢ଼ୁଥିଲେ ସେତେବେଳେ ଉଭୟେ ।

ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ଆଶ୍ରୟରେ ଥାଇ ବସନ୍ତ ଯେତେ-ବେଳେ ଯାହା ଚାହିଁଛି ସବୁ ସେ ପାଇଛି । ପୁତ୍ରହୀନ ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ନିଜର ପୁତ୍ରଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ବସନ୍ତର ସବୁ ଅଭିଯୋଗ, ଓଜର ଆପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରୁଥିଲେ । ପୋଷାକ ପରିଚ୍ଛଦରେ ପରି-ପାଟୀରେ କଲେଜର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପୁଅ ହିଂସା କରୁଥିଲେ ତାକୁ ।

ମନେଅଛି—ବସନ୍ତ ସେ ଦିନ ସେ ଯାଇଥିଲା ସିନେମା ଦେଖିବାକୁ । ଟିକେଟ୍ କରି, ଖେଳ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ଡେରି ଦେଖି ବାହାରେ ସେ ବୁଲି ବୁଲି କରୁଥାଏ, ଓଠରେ ସ୍ପର୍ଶ କରିଥାଏ ଇଜିପ୍‌ସିୟାନ ସିଗାରେଟ୍, ସୌରଭରେ ସେହି ସ୍ଥାନଟା ମହକି ଉଠୁଥାଏ । ଦୃଷ୍ଟି ତାର ଥାଏ ଦର୍ଶକମାନେ ଆସୁଥାନ୍ତି ଗେଟ୍ [illegible]ଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ସେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥାଏ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ, ବିଶେଷତଃ [illegible]ଥାଏ ତରୁଣୀଦଳ ଉପରେ ।

ନା[illegible] କେତେ ବେଳଯାଏ ସେ ଗେଟ୍ ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ [illegible] ଗୁଡ଼ିକ ଦର୍ଶନ କରୁଛି ସେ ଖିଆଲ ତାର ନାହିଁ । ପଛଆଡ଼ୁ [illegible]ର ସ୍ପର୍ଶ ପାଇ ଚମକି ପଡ଼ି ଫେରି ଚାହିଁଲା ସେ, ନିଜର ଚକ୍ଷୁକୁ ସେ ପ୍ରଥମେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ସେ ଆଜି ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁ ନାହିଁ ତ ! କନକ ତାକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରୁଛି କେଉଁ ସାହାସରେ !

ଯେଉଁ କନକ କଲେଜର କୌଣସି ଛାତ୍ର ସହିତ ଦିନେ ହେଲେ କଥା କହିନାହିଁ, ଯାହାକୁ ଛାତ୍ର ମହଲରେ କେତେ ଜଳ୍ପନା କଳ୍ପନା ଓ ଆଲୋଚନାର ପ୍ରତିଦିନ ଚାଲେ, ଯିଏ ନିଜର ଆଭିଜାତ୍ୟ ଓ ସମ୍ପଦର ଗାରିମାରେ ନିଜକୁ ସବୁଠାରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବୋଲି ମନେ କରେ — ଛାତ୍ରୀ ଦଳକୁ ମଧ୍ୟ ପାଖରେ ବସାଇବାକୁ କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିବାକୁ ଘୃଣା ବୋଧକରେ ସେହି କନକ ତାକୁ ଆଜି ସ୍ପର୍ଶ କରୁଛି କାହିଁକି, କଣ ଦେଖିଛି ତାର !

ନିଜକୁ ବଡ଼ ଅପ୍ରସ୍ତୁତ ମନେ ହେଲା । ହଠାତ୍ ସେ କଣ କହିବ କିଛି ଠିକ୍ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ ! କେବଳ ଗୋଟାଏ ଭଲ ଯୋଗରେ ସେ ଧରୁ ଗୋଡ଼ କାଢ଼ିଛି !

କନକ ଆହୁରି ଟିକିଏ ନିକଟସ୍ଥ ହୋଇ ଆନ୍ତରିକତା ସ୍ୱରରେ କହିଲା—ଦେଖିବାକୁ ଆସିଛନ୍ତି ବୋଧହୁଏ ?...

—ହଁ···ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତରଟି ଦେଇ କନକ ଆଡ଼େ ଚାହିଁଲା ପ୍ରଶ୍ନଦୃଷ୍ଟିରେ ଏଥର । ମୁହଁରେ ଈଷତ୍ ହସ ଫୁଟାଇ କନକ କହିଲା—ଟିକେଟ୍ କରି ସାରିଲେଣି ବୋଧହୁଏ ? ନିଜକୁ କେତେକ ପରିମାଣରେ ସଂଯତ କରି ନେଇଥିଲା ବସନ୍ତ । କହିଲା—ହଁ, ଟିକେଟ୍ ବୁକରକୁ ପଠାଇ ସକାଳୁ କରି ନେଇଥିଲି । ଜାଣେ ଖେଳଟା ଖୁବ୍ ଭଲ, ଭିଡ଼ ନିଶ୍ଚୟ ହେବ । ସେଇଥିପାଇଁ ଆଗରୁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ରଖିଛି ।···ତାପରେ ଟିକିଏ ହସି ନେଇ କହିଲା—ଆପଣ ବୋଧହୁଏ ଦେଖିବାକୁ ଆସିଛନ୍ତି ?—ଟିକେଟ୍ ହେଲେଣି ?

କନକ ମୁହଁ ତଳକୁ କରି କହିଲା—ହଁ, ଦେଖିବାକୁ ଆସିଛି । ସକାଳୁ ଚାରିଖଣ୍ଡ ଟିକେଟ୍ କରିଥିଲି ମୋର ଆଉ ତିନିଜଣ ବାନ୍ଧବୀ ଆସିବେ ବୋଲି । କିନ୍ତୁ ଯୋଗ ଦେଖନ୍ତୁ—ଭ୍ୟାନିଟି ବ୍ୟାଗ ଭିତରେ ଟିକେଟ୍ ଗୁଡ଼ିକ ରଖିଥିଲି । ଭିଡ଼ ଭିତର ଦେଇ ଆସୁ ଆସୁ କିଏ ମୋର ବ୍ୟାଗ୍‌କୁ ହାତ ସଫେଇ କରିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ କଣ କରିବି କହନ୍ତୁତ ? ଲଜ୍ଜାରେ ବାନ୍ଧବୀମାନଙ୍କୁ କିଛି କହିପାରୁନାହିଁ···

ଏକଧ୍ୟାନରେ ଶୁଣୁଥାଏ ବସନ୍ତ । ଭାରି ଭଲ ଲାଗୁଥାଏ କନକର କଥା କହିବା ଭଙ୍ଗୀ ଦେଖି । ବିନ୍ଦୁ ବିନ୍ଦୁ ଝାଳ ଫୁଟି ଉଠିଛି କନକର ଲଲାଟ ଉପରେ । ମୁକ୍ତା ବିନ୍ଦୁ ପରି ସେଗୁଡ଼ିକ ଶୋଭା ବର୍ଦ୍ଧନ କରୁଥାଏ । ପ୍ରାଣ ଭରି ସେହି ଶୋଭା ଉପଭୋଗ କରୁଥାଏ । ବସନ୍ତ ମୁକ୍ତ ସ୍ଥାନଟିରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ।

କନକର କଥା ଶେଷ ହେବା ମାତ୍ରେ ବସନ୍ତ କହିଲା—ଗୋଟିଏ କାମ କରନ୍ତୁ । ଆପଣ ମୋପାଖରୁ ଦଶଟି ଟଙ୍କା ନେଇ ବାନ୍ଧବୀମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଟିକେଟ୍ କରି ସିନେମା ଦେଖନ୍ତୁ, କାଲି

କଲେଜରେ ଯଦି ପାରନ୍ତି ତ ଟଙ୍କାଟା ଫେରାଇ ଦେବେ···କହି ପକେଟରୁ ସୁଦୃଶ୍ୟ ମନିପର୍ସଟି ବାହାର କରି ଖଣ୍ଡିଏ ଦଶ-ଟଙ୍କିଆ ନୋଟ ବଢ଼ାଇ ଦେଲି କନକ ହାତକୁ ।

ହାତ ବଢ଼ାଇ କନକ ନୋଟଟିକୁ ନେବାକୁ ଯାଉଛି ବସନ୍ତ ପୁନର୍ବାର କହିଲା—ଦେଖୁନାହାନ୍ତି ଟିକେଟ ଘର ପାଖରେ କେମିତି ଭିଡ଼ । ଆପଣ କଣ ଟିକେଟ କରି ପାରିବେ ? କେବଳ ଅଡ଼େଇ ଟଙ୍କିଆ ଟିକେଟ ଅଛି, ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଫୁଲ୍ ହୋଇଯିବ । ଆପଣ ଏଇଠାରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥାନ୍ତୁ, ମୁଁ ଟିକେଟ୍ କାଟି ଆଣୁଛି···

—ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ଆପଣଙ୍କୁ···କହିଥିଲା କନକ ସେତେବେଳେ ।

ଟିକେଟ ଦୁଇଖଣ୍ଡ କିଣି ଆଣି ବଢ଼ାଇ ଦେଲା ସେ କନକର ହାତକୁ । ଆଙ୍ଗୁଳି କେଇଟା ଉପରେ ସ୍ପର୍ଶ ବାଜିଲା କନକ ଯେତେବେଳେ ହାତ ବଢ଼ାଇ ଟିକେଟ ଗୁଡ଼ିକ ନେଉଥିଲା ତା' ହାତରୁ । ଗୋଟାଏ ବିଦ୍ୟୁତ ତରଙ୍ଗ ଖେଳିଗଲା ବସନ୍ତର ସର୍ବାଙ୍ଗରେ । ନିଜକୁ ଯଥା ସମ୍ଭବ ସଂଯତ କରିନେଲା ସେ ।

ଟିକେଟ ଗୁଡ଼ିକ ନେଇ କନକ ଚାଲି ଯାଉଥିଲା ଆଉଥରେ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଇବାକୁ, ଗମନ ପଥକୁ ଏକ ଧ୍ୟାନରେ ଚାହିଁଥାଏ ବସନ୍ତ ବେହିସାବୀଙ୍କ ପରି । ଯାଉ ଯାଉ ହଠାତ୍ ଫେରି ପଡ଼ି ପାଖକୁ ଆସି କହିଲା କନକ—କ୍ଷମା କରିବେ, ଆପଣ ବୋଧହୁଏ ମୋର ନାଁ ଜାଣି ନାହାନ୍ତି । ମୋର ନାଁ କନକ—କନକ ଦାସ । ଆଉ ଆପଣଙ୍କର ନାଁ ସମ୍—(Some) ବୈଧୁସ୍ଥ ନୁହେଁ ?

—ହଁ, ବସନ୍ତ ବୈଧୁସ୍ଥ···ହସି ହସି କହିଲା ବସନ୍ତ ।

—ତାହାହେଲେ କାଲି କଲେଜରେ ଆପଣ ଟଙ୍କାଟା ପେଇ ପାଇବେ··· ନମସ୍କାର··· କହି ବାନ୍ଧବୀମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଚାଲି ଆସିଲା କନକ । ସେମାନେ ଭିତରକୁ ଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାହାରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲା ବସନ୍ତ ।

ଭିତରକୁ ଯାଇ ସେ ଆଉ ସିନେମା ଦେଖିବ କଣ, ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲା କନକର କଥା ! ସେ ଆଜି ଯେତେଦୂର ଆଗେଇଛି କଲେଜ ପିଲାମାନେ ଶୁଣିଲେ ନିଶ୍ଚୟ ହିଂସା କରିବେ—ବସନ୍ତ ସୌଭାଗ୍ୟକୁ ସେମାନେ କୁତ୍ସିତ ରୂପ ଦେଇ ପ୍ରକାଶ କରିବେ ବାହାରେ । କଲେଜର ମାସିକ ପତ୍ରିକାରେ ତାକୁ ଓ କନକକୁ ନେଇ କେତେ ରମ୍ୟ ରଚନା ଓ ଗଳ୍ପ ବାହାର କରିବେ, ଅବଶ୍ୟ ପରୋକ୍ଷରେ ।

ନା, କାହାରିକୁ ସେ ଏ ସବୁ କଥା କହିବ ନାହିଁ । ଏ ସବୁ କଥା ଯେତେ ଗୋପନରେ ଥିବ ସେତେ ଉଭୟଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ ।

ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ ଅନୁଭୂତି ତାକୁ ଅସ୍ଥିର କରି ପକାଇଲା । କ୍ଷଣିକର ସେହି ସ୍ପର୍ଶ ଟିକକ । ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେହି ଅନୁଭୂତିଟା ଖେଳି ବୁଲୁଛି ସର୍ବାଙ୍ଗରେ ତାର । ଏହି ମାଦକତା ଯେପରି ଲୋପ ପାଇବାର ନୁହେଁ, ସ୍ପର୍ଶଟିକକ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ହେବାର ନୁହେ । ଶତ ସହସ୍ର ବାର ସ୍ପିରିଟ୍‌ରେ ଧୋଇଲେ ସୁଦ୍ଧା ସ୍ପର୍ଶଟି କେବେ ମ୍ଳାନ ହେବ ନାହିଁ ଏହି ଆଙ୍ଗୁଳି କେତୋଟା ଦେହରୁ ।

କନକ ଦାସ । ଫାର୍ଷ୍ଟ ଇୟରର ଛାତ୍ରୀ । ଧନୀ ପିତାର ଆଦରିଣୀ କନ୍ୟା । ବସନ୍ତ ଯେତେବେଳେ ସେକେଣ୍ଡ ଇୟରରେ ସେତେବେଳେ ସେ ଆସିଲା କଲେଜକୁ । ପ୍ରତ୍ୟେକେ ତାକୁ ଦେଖି ଆସୁଛନ୍ତି ପ୍ରତିଦିନ ନୂଆ ନୂଆ ଶାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧି କାର୍‌ରେ ଆସେ କଲେଜକୁ । ମୁହଁଟା ସବୁବେଳେ ଗମ୍ଭୀର, ଆଭିଜାତ୍ୟର ଖଦରେ

ଗର୍ବାନ୍ୱିତା ଯେପରି । ବିଶେଷତଃ, ସୁନ୍ଦରୀ ବୋଲି ଆଉ ଟିକିଏ ନିଜକୁ ଗର୍ବବୋଧ କରେ ସେ ।

ଆଜି କିନ୍ତୁ ସବୁ ଗର୍ବ ତାର ଖର୍ବ କରିଛି ବସନ୍ତ । ଆଜି ସେ ବିଜୟୀ । କନକ ନିଶ୍ଚୟ ମନେ କରୁଛି ତା ଅପେକ୍ଷା କୌଣସି ଗୁଣରେ ସେ ନ୍ୟୂନ ନୁହେଁ । ଧନ, ରୂପ ଓ ସ୍କୁଲ ଚଳନରେ । ତାହା ସମକକ୍ଷ ବୋଲି ସେ ଯଦି ଭାବ ନେଇଥାଏ, ଆଉ ତାହା ହେଲେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ନାହିଁ—ଅବାଧରେ ସେ ଏଥର ମିଶିପାରେ କନକ ସହିତ ।

ଆହୁରି ଗୋଟାଏ କଥା । କନକ ଯଦି କେବେ ଶୁଣିପାରେ କୋଟିପତି ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ସେ ଭାତୁଷ୍ପୁତ୍ର, ଚୌଧୁରୀ ଗୋଷ୍ଠୀର ଏକମାତ୍ର ବଂଶଧର ବସନ୍ତ ଚୌଧୁରୀର ବଂଶ ଗୌରବ ଓ ଆଭିଜାତ୍ୟ ନିକଟରେ ସେ ଯେ ଗୋଟିଏ କ୍ଷୁଦ୍ର ବିନ୍ଦୁ ଏହା ସେତେବେଳେ ସେ ମନେ କରିବ ନିଶ୍ଚୟ ।

ଏହିତ ସେହି ସୁଯୋଗ । ଦିନେ ନିଶ୍ଚୟ ସେ ଶୁଣିବ ସବୁ ହୁଏତ କାଲି ଶୁଣିପାରେ ।

ଇଣ୍ଟରଭ୍ୟାଲ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସିଟ୍‌ରେ ବସି ଏହିସବୁ ଆକାଶ ପାତାଳ ଚିନ୍ତା କରୁଥାଏ ସେ । ଟିକେଟ୍ କରି ଏଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଖେଳଟାକୁ ସେ ଯେ ଦେଖିପାରୁ ନାହିଁ ସେଥିଲାଗି ତିଳେମାତ୍ର ଅନୁଶୋଚନା ତାର ନାହିଁ, ଆଜି ସେ ଯେଉଁ ସୀମାହୀନ ଅନୁଭୂତିଟାକୁ ହାସଲ କରିଛି ସେଇ ତାର ଯଥେଷ୍ଟ । ପର୍ଦ୍ଦା ଉପରେ ମୂକ ଛବିଗୁଡ଼ାକ କୃତ୍ରିମ ଉପାୟରେ ଭାଷା ଫୁଟାଇ ବାହାଦୁରୀ ଅର୍ଜ୍ଜନ କରିବା ଅପେକ୍ଷା ଏହା ଢେର ଭଲ ।

ପ୍ରେକ୍ଷା ଗୃହର ଅଲୋକ ଗୁଡ଼ିକ ଜଳି ଉଠିଲା । ଇଣ୍ଟରଭାଲ୍ । କେତେ ଲୋକ ବାହାରକୁ ଆସିଲେ । ବସନ୍ତ ନିଜର ସିଟ୍‌ରେ

ବସି ପଛକୁ ଚାହିଁ ଦେଖିଲା ତିନି ଚାରିଟା ଧାଡ଼ି ପଛରେ କନକ ବସିଛି ତାର ବାନ୍ଧବୀଗଣଙ୍କ ସହ । ଦୃଷ୍ଟି ବିନିମୟ ହେବା ଆଶାରେ ସେ ପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ବୁଲିପଡ଼ି ଚାହିଁଲା, ଥରେ ପଛକୁ । କିନ୍ତୁ ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମନେ ହେଲା—ନା ଏପରି କରିବାଟା ଉଚ୍ଚୋଚିତ ନୁହେଁ । ସମ୍ମାନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମଧ୍ୟ ସୁବିଧାଜନକ ନୁହେଁ ।

ହୁଏତ କନକ ତାକୁ ଇତର ବୋଲି ମନେ କରିପାରେ । ମନେ କରିପାରେ ଟଙ୍କା କେଇଟା ଧାର ଦେଇଛି ବୋଲି ଗୋଟାଏ କୁତ୍ସିତ ଆଶା ପୋଷଣ କରୁଛି । ସେତେବେଳେ ସେ କେତେ ଛୋଟ ହୋଇଯିବ କନକର ଆଖିରେ ।

ସେହି ଆଶଙ୍କାରେ ସେ ସିଗାରେଟ୍ ଖାଇବା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବାହାରକୁ ଆସିଲା ନାହିଁ । ନିଶ୍ଚଳଭାବେ ବସି ରହିଲା ନିଜ ଆସନରେ । କେହି ଜଣେ ପରିଚିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଦେଖା ଯାଉ ନାହାନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ଏକ ଦିଗରୁ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ବସନ୍ତ ପକ୍ଷରୁ ସୁବିଧା ଜନକ । ପରିଚିତ କେହି ଦେଖାଗଲେ ବାଜେ ଗଳ୍ପରେ ଅନେକ ଗୁଡ଼ାଏ ସମୟ ତାର ନଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତା, କନକର କଥା ସେ ଆଉ ଭାବିବାକୁ ସମୟ ପାଆନ୍ତା ନାହିଁ । ଏପରିକି ସ୍ବର୍ଣ ଟିକକ ମଧ୍ୟ କେତେଟା ମୁହୂର୍ତ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭୁଲି ଯାଇ ପାରେ ସେ । ନା—ସେ ନିରୋଳା ଚାହେଁ, ଶାନ୍ତି ଚାହେଁ । ଶାନ୍ତିରେ ରହି, ନିରୋଳାରେ ଥାଇ କନକର ଆଜି ଏହି ବ୍ୟବହାର ଟିକକ ସେ ପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ଚାହେଁ ।

ଭାବିଲା—ଆଉ ତାର ଛବିଟି ପ୍ରତି ଆଗ୍ରହ ନାହିଁ । ଘରକୁ ଫେରି ଯାଇ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ବସି ଆଜିର ଏହି ଘଟଣାଟିକୁ ଭଲଭାବେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରି ଚିନ୍ତା କରିବ, କିନ୍ତୁ କନକକୁ ଆଉ ଥରେ ନ ଦେଖିଲେ ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ ମନର ଅସ୍ଥିରତା 'ବୃଦ୍ଧି' ପାଇବା ସମ୍ଭବ ।

ଏହା ଭାବି ସେ ସ୍ଥିର ଭାବେ ବସିଲା ନିଜ ସ୍ଥାନରେ । ଖେଳ ଶେଷ ପରେ, ନା ସେ ତାର ପାଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯିବ ନାହିଁ, ତାକୁ ଦେଖି-ବାର ସୁଯୋଗ ଦେବ ନାହିଁ, ନିଜେ କେବଳ ଦୂରରୁ ଅଦୃଶ୍ୟ ଅବସ୍ଥାରେ ଆଇ ରୂପ ମାଧୁରୀ ପାନ କରିବ ।

ସେଇଆ ହେଲା । ଖେଳ ଭାଙ୍ଗିବା ପରେ ଜନ ଗହଳି ଭିତରେ ମିଶିଗଲା ସେ । ଆଖି ଦୁଇଟି କିନ୍ତୁ ନିବଦ୍ଧ ଥାଏ କନକ ଉପରେ । ଦେଖିଲା କନକ ବାନ୍ଧବୀମାନଙ୍କ ସହିତ ଯାଉ ଯାଉ ବାରମ୍ବାର ପଛକୁ ଚାହୁଁଥାଏ, ବୋଧହୁଏ ସେ ଆଶା କରିଥିଲା ଯିବାବେଳେ ବସନ୍ତକୁ ଦେଖିଲେ ଆଉ ଥରେ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଇ ଯିବ ବୋଲି (ବସନ୍ତର ଧାରଣା ଏହା) କିନ୍ତୁ କାହିଁକି ମନଟା ତାର ଏତେ ନୀଚ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । କନକ ଅଦୃଶ୍ୟ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଲୁଚି ରହିଲା ଗୋଟିଏ କୋଣରେ ।

ଆଜି ନିର୍ଜନ ନଦୀକୂଳର ବେଞ୍ଚଟି ଉପରେ ବସି ସେ ଯେପରି ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ସେଦିନର ଏହି ରୋମାଞ୍ଚକର ମୁହୂର୍ତ୍ତଟିକୁ । ଅଲିଭା ଅକ୍ଷରରେ ସବୁଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇ ରହିଛି ବୁକୁ ଭିତରେ ତା'ର ।

ସେଦିନ ଘରେ ପହଞ୍ଚି ସେ ଦେଖି ପାରିଲା ଅଞ୍ଜନା ବସି ପଢ଼ୁଛି ବାହାର ଘରଟାରେ । ତାକୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ଘର ଭିତରୁ ଉଠି ଆସିଲା ଅଞ୍ଜନା । ନିକଟସ୍ଥ ହୋଇ କହିଲା— ତୁମେ ଏତେ-ବେଳ ଯାଏ କେଉଁଠି ଥିଲ ଭାଇ— ବାବା ତୁମକୁ ଦୁଇଥର ଖୋଜି ସାରିଲେଣି ।

ଏଇଠି ଆଗେ ଗୋଟାଏ ଧକ୍କା ଖାଇଲା ବସନ୍ତ, ଘରେ ପହୁଞ୍ଚୁ ପହୁଞ୍ଚୁ ଗୁଳି ବାଜିବା କଥା । ସୀତାକାନ୍ତବାବୁ ଯେତେବେଳେ ଦୁଇଥର ଖୋଜି ସାରିଲେଣି, ନିଶ୍ଚୟ ସେ ଭୟଙ୍କର ଭାବେ ରାଗି-ଥିବେ ତାଙ୍କ ଉପରେ । ବର୍ତ୍ତମାନ କଣ ଉତ୍ତର ଦିଆ ଯାଇପାରେ ତାହା ଠିକ୍ କରିବା ଉଚିତ ।

ଅଞ୍ଜନାକୁ କହିଲା—ମୁଁ ଯାଉଛି ତାଙ୍କସାଙ୍ଗରେ ଦେଖାକରି ଆସିବି । ବସନ୍ତର ମନର ଅବସ୍ଥା ବୁଝିପାରି କପରି ଗୋଟାଏ ମାୟା ହେଲା-ଅଞ୍ଜନାର । ସାମ୍ନୁ ଅନୁଯୋଗ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—ନା ଭାଇ ତୁମେ ଆଜି ଆଉ ଦେଖାକରନା—ବରଂ କାଲି ସକାଳେ ଦେଖାକରିବ··· —ମନ୍ଦ କହୁ କହୁନାହିଁ ଅଞ୍ଜନା···କାଲି ତାହା ହେଲେ ସକାଳେ ତାଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବି···କହି ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା ବସନ୍ତ ।

ଅଞ୍ଜନା ପଢ଼ିବାକୁ ବସିଲା । ନିଜର ଘରଟି ଆଡ଼କୁ ଯାଉ ଯାଉ ଡାହାଣ ପାଖ ଘରଟା ଉପରେ ଆଖି ପଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ ବସନ୍ତ ଦେଖିପାରିଲା ଅଶୋକ ନିବିଷ୍ଟ ଭାବେ ବହିପତ୍ର ନେଇ ବସିଛି । ନିଜକୁ କପରି ଲଜ୍ଜା ବୋଧ କଲା ସେ, ତାପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ, ଗୋଡ଼ ଟିପି ଟିପି ଚାଲିଗଲା ନିଜ କୋଠରୀକୁ ।

ପୋଷାକପତ୍ର ଛାଡ଼ି କଳପାଖରେ ମୁହଁ ଧୋଉଛି, ପୂଝାରୀ ଆସି ଖାଇବା ପାଇଁ ଡାକିଲା ତାକୁ । ଖାଉଖାଉ ପଚାରିଲା ସମସ୍ତେ ଖାଇ-ସାରିଲେଣି କି ନାହିଁ । ବୁଝିପାରିଲା ସମସ୍ତେ ଖାଇ ଯେ ଯାହାର କୋଠରୀକୁ ଗଲେଣି ।

ଖାଇ ଆସି ବିଛଣାରେ ପଡ଼ି ସେ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲା କାଲି ଯଦି ସୀତାକାନ୍ତବାବୁ କିଛି ପଚାରନ୍ତି ତାହାହେଲେ ସେ କି ଉତ୍ତର ଦେବ ତାଙ୍କୁ । "ଅଳସ ମସ୍ତିଷ୍କ ଶୟତାନର କାରଖାନା"—ସେହି ମସ୍ତିଷ୍କରୁ ଉଦୟ ହେଲା ତତ୍‌କ୍ଷଣ ବୁଦ୍ଧି—ଯଦି ସେ ପଚାରିବେ, ସେ ଉତ୍ତର ଦେବ ଜଣେ ବନ୍ଧୁର ଅସୁସ୍ଥତାର ଖବର ପାଇ ସେ

ଯାଇଥିଲା ଦେଖା କରିବାକୁ, ଫେରୁ ଫେରୁ ଡେରି ହୋଇଛି ।

ତାପରେ—ତାପରେ କନକର ମୂର୍ତ୍ତିଟି ସବୁ କଥା ଗୋଳମାଳ କରିଦେଲା । ଅନ୍ୟ କଥା ପଡ଼ି ରହିଲା ପଛରେ । ସନ୍ଧ୍ୟା ବେଳର ସେହି ସ୍ପର୍ଶଟିର ଅନୁଭୂତି ସତେଜ ହୋଇଉଠିଲା ଏଥର । କନକ—ସବୁ ଯେପରି ତାର ଅଧିକାର କରି ବସିଛି ।

ରାତିସାରା କେତେ କଣ ଭାବିଲା ସେ । କେତେ ରଙ୍ଗିନ୍ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲା ବିଛଣାଠରେ ପଡ଼ି । ସକାଳେ ଉଠି ହାତମୁହଁ ଧୋଇ ବାହାରେ ଠିଆ ହୋଇଛି, ଦେଖିପାରିଲା ସୀତାକାନ୍ତବାବୁ ପ୍ରାତଃ ଭ୍ରମଣ ଶେଷ କରି ଉଦ୍ୟାନରୁ ଫେରୁଛନ୍ତି ଏଇଆଡେ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖିପାରି ବସନ୍ତ ଘର ଭିତରକୁ ବୁଲି ଆସୁଥିଲା, ସୀତାକାନ୍ତବାବୁ ଡାକିଲେ ।

ଡାକ ଶୁଣି ବସନ୍ତ ଆସିଲା ପାଖକୁ । ସଂକୋଚ କରି ସେ ଆସି ଠିଆହେଲା ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ପାଖରେ । ମନେ ମନେ ଭାବୁଥାଏ, ସକାଳଠାରୁ ଆଜି ଭାଗ୍ୟରେ କଣ ଅଛି କେଜାଣି—ନିଶ୍ଚୟ ସେ ଅଯାଚିତ ଗାଳି ଆଜି ଶୁଣିବ ।

କିନ୍ତୁ ସୀତାକାନ୍ତବାବୁ ଶାନ୍ତ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ-ରାତିରେ ଏତେ ସମୟ ବାହାରେ ରହିଲେ କଲେଜର ପଢ଼ା ପଢ଼ିରେ ବାଧା ଆସିବ ବସନ୍ତ ! ଅକାରଣରେ ଅର୍ଥବ୍ୟୟ କରି ବର୍ଷ ବର୍ଷ ନଷ୍ଟ କରି ଲାଭ କଣ !—ଟିକିଏ ନୀରବ ରହି ପୁନର୍ବାର କହିଲେ—ମନଦେଇ ପଢ଼ା ପଢ଼ି କର, ତୋ'ରି ହାତରେ ବଂଶର ମର୍ଯ୍ୟାଦା, ଏହା କଣ ତୁ ବୁଝିପାରୁନାହୁଁ — ଯା'...

ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ କରି ଚାଲି ଆସିଲା ବସନ୍ତ । ବାସ୍ତବିକ୍ ସେହିତ ଏକମାତ୍ର ଚୌଧୁରୀ ବଂଶର ପ୍ରଦୀପ । ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ କିଛି ମନ୍ଦ କହି ନାହାନ୍ତି । ସେ କଣ ନିଜେ ବୁଝିପାରୁନାହିଁ ଯେ ଚୌଧୁରୀ ବଂଶର ଏକମାତ୍ର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ସେ !

କିପରି ଟିକିଏ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ସେଲ୍ଫରୁ

ଖଣ୍ଡିଏ ମୋଟା ବହି ବାହାରି କରି ଏକାଗ୍ରଭାବେ ପଢ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା—ଖାଇପିଇ ଠିକ୍ ସମୟରେ କଲେଜକୁ ଗଲା ।

ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର କଥା ଶୁଣିବାବେଳୁ କାହିଁକି ମନଟା ତାର ଅନ୍ୟ ଆଡ଼େ ଗତି କରିବାକୁ ଲାଗିଛି । ଚୌଧୁରୀ ବଂଶର ପ୍ରତାପ ସେ—ବଂଶ ଗାରିମା ସେ ରକ୍ଷା ନକରିବତ ଆଉ କରିବ କିଏ ?—ନିଜକୁ ସେ ଯଥେଷ୍ଟ ସଂଯମୀ ଓ ଅଧ୍ୟବସାୟୀ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ ।

ମନେ ପଡ଼ଯାଏ ଅଶୋକର କଥା । ସୀତାକାନ୍ତବାବୁ ଅଶୋକକୁ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଆନ୍ତି, ଅଶୋକ ଭଲପାଏ ଅଞ୍ଜନାକୁ । ଉଭୟଙ୍କର ଗୋଟାଏ ନିବିଡ଼ ସମ୍ପର୍କ ଯେ ଗଢ଼ି ଉଠିଛି ଏହା ସେ ଭଲ କରି ଜାଣେ । କେତେବେଳେ କେଉଁ କଥା କୁହାଯାଇ ପାରେନା । ତା'ଆଡ଼ୁ ଯଦି କୌଣସି ଗୋଳମାଳ ବାହାରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପରିସ୍ଥିତି ଯାହା, ଅଶୋକ ସବୁ କିଛିର ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିବା କିଛି ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ହୁଏତ ତାର ନାମ ଚିରଦିନ ପାଇଁ ଚୌଧୁରୀ ବଂଶରୁ ଲୋପକରି ଦିଆଯାଇପାରେ । ଆଉ କେଇଟା ଦିନକା' ବଞ୍ଚିବେ ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ !

ନା—ତାକୁ ସବୁ ଆଡ଼ୁ ସମ୍ଭାଳିବାକୁ ହେବ । ତାପରେ ସୁବିଧା ଦେଖି କନକ କଥା ସେ କହିବ ସୀତାକାନ୍ତବାବୁଙ୍କୁ । କନକକୁ ଯଦି ସେ ଗ୍ରହଣ କରେ ବଂଶ ମର୍ଯ୍ୟାଦାରେ କୌଣସି ଆଘାତ ଆସିବ ନାହିଁ, ଏହା ସେ ଭଲ କରି ଜାଣେ ।

କିନ୍ତୁ ତା' ପୂର୍ବରୁ କନକର ମତାମତ ଜାଣିବା ଆବଶ୍ୟକ । କାଲିଠୁ' ମାତ୍ର କଥାବାର୍ତ୍ତା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । କେଇଟାଦିନ ଭଲଭାବେ ସେ କନକ ସହିତ ମିଶିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ, ତା'ପରେ ଦିନେ ମନଖୋଲି କହିବ ତାର ମନକଥା—କନକ ନିଶ୍ଚୟ ରାଜି ହେବ, ଯେତେବେଳେ ସେ ଶୁଣିପାରିବ ଚୌଧୁରୀ ବଂଶର ଏକମାତ୍ର

ଗୌରବ ଏହି ବସନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ।

ଏହି ସବୁ ଚିନ୍ତାରେ ପଡ଼ି ମୁଣ୍ଡ ତାର କେମିତି ଟିକିଏ ଗୋଳମାଳ ହୋଇ ଆସିଲା । କମନ୍ ରୁମ୍‌ରେ କ୍ଲାନ୍ତଭାବେ ବସି ଯେତେବେଳେ ସେ ଏହିସବୁ ଚିନ୍ତା କରୁଛି ଶୁଣିପାରିଲା ନାରୀ କଣ୍ଠରେ କିଏ ଜଣେ ତାକୁ କହୁଛି...ବସନ୍ତବାବୁ, ଟିକିଏ ଶୁଣିଯିବେ...

ଫେରି ଚାହିଁ ଦେଖିଲା-ଦୁଆରଟି ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି କନକ । ମନଟା ତାର ଖୁସିରେ ଭରିଗଲା । ପରକ୍ଷଣରେ ବିଚଳିତ ହୋଇଆସିଲା । କମନରୁମ୍ ଭିତରୁ ଚାରି ପାଞ୍ଚ ଯୋଡ଼ାଆଖିର ଦୃଷ୍ଟି ତାର ଓ କନକ ଉପରେ ପଡ଼ିଥିବା ଦେଖି । ସମସ୍ତଙ୍କର ବିସ୍ମିତ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଏଡ଼ାଇ ସେ ଆସି ଠିଆ ହେଲା କନକର ସମ୍ମୁଖରେ ।

—କାହିଁକି ଡାକିଲେ ମିସ୍ ଦାସ—

ଖଣ୍ଡିଏ ମୃଦୁହସର ଚକିତରେ ମିଳାଇଗଲା କନକର ଅଧର ଦୁଇଟିର ଫାଙ୍କରେ । ମୋଟା ଇତିହାସ ବହିର କେତୋଟା ପୃଷ୍ଠା ଓଲଟାଇ ଖଣ୍ଡିଏ ନୋଟ୍ ବାହାର କରି କନକ କହିଲା—ଆପଣଙ୍କର ଟଙ୍କାଟା ନଅନ୍ତୁ...ବସନ୍ତ ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଇ ଦେଇ କହିଲା—ଆପଣ କାଲି ଯେପରି ଭାବେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ତାହା ମୋର ଚିରଜୀବନ ମନେରହିବ, ବସନ୍ତବାବୁ—ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ଆପଣଙ୍କୁ ।

ବସନ୍ତ ନୋଟ୍ ଖଣ୍ଡିକ ପକେଟରେ ରଖୁ ରଖୁ କହିଲା—ବଡ଼ ଲଜ୍ଜା ଦେଉଛନ୍ତି ମିସ୍ ଦାସ । ଏ ଗୋଟାଏ ଆଉ ବଡ଼ କଥା କଣ ! ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଦିନେ ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିପାରେ...

କନକ ମୁହଁରେ ଅପୂର୍ବ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ ଫୁଟାଇ କହିଲା— ଆପଣ କବିତ୍ୱ ଆରମ୍ଭ କଲେ ଦେଖୁଛି । ଶୁଣନ୍ତୁ, ଆଜି କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଆଉ ଛାଡ଼ୁନାହିଁ—କଲେଜ ଛୁଟିପରେ ମୋ କାର୍‌ରେ

ଆପଣଙ୍କୁ ଆମଘରକୁ ନେଇଯିବ, ଏଇଠି ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବେ ।

—କିନ୍ତୁ ଆଜ ଟିକଏ ମୋର···ଦ୍ୱିଧାଭାବେ କହିଲା ବସନ୍ତ ।

—ବିଶେଷ କାର୍ଯ୍ୟଟିକୁ କାଲିକି ରଖନ୍ତୁ, ବସନ୍ତବାବୁ···ମୁଁ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଆସି ଆପଣଙ୍କୁ ନେଇଯିବି···କହି ଝିଅ ଘର ବାହାରି ଗଲା କନକ ।

ବସନ୍ତ ସ୍ତବ୍ଧଭାବେ ଠିଆହୋଇ ରହିଲା । କେତେଟା ମୁହୂର୍ତ୍ତ । ଆଶାରେ ଆଖି ଦୁଇଟି ତାର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଆଉ କେହି ସେମାନଙ୍କର କଥାଗୁଡ଼ିକ ଶୁଣିଛନ୍ତି କି ନାହିଁ ଠିଆହୋଇ ବସନ୍ତ ତାହା ମନେ ମନେ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲା । ନା—ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ, ସେମାନେ ଯେପରି ମୃଦୁସ୍ୱରରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇଥିଲେ ଏତେ ଦୂରରେ ଥାଇ ଅସିତ୍, ବୀରେନ, ରବି, ଅଶୋକ-ଏମାନେ ଯେ ଆଦୌ ଶୁଣିପାରି ନଥିବେ ଏକଥା ଠିକ୍ ।

ବସନ୍ତ ଆସି ବସିଲା । କୌତୁହଳୀ ସହପାଠୀଙ୍କ ଭିତରୁ ଅସିତ୍ ଆଗଭର ହୋଇ କହିଲା—ଖୁବ୍ ତ' ଉଡ଼ିଉଡ଼ି ପାଣି ପିଉଛୁରେ···

ଅସିତ୍‌ର କଥାରେ ଆଉ ଟିକଏ ଯୋଗ କରିଦେଲା ରବି—ଭାଗ୍ୟରେ ଥିଲେ ସବୁ କୁଟେ ଭାଇ ! ଟିକଏ ଖାଲି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗୁଛି, ଏତେ ଢମାକ୍‌ଦାର ହଠାତ୍ ଏମିତି ଆମର ବସନ୍ତ ଜାଲରେ ପଡ଼ିଗଲା କେମିତି···

ରବି ଆଉ ଗୁଡ଼ିଏ କାହିଁକି । କହିଲା—ବସନ୍ତରୂପ ଆଜ ଚୌଧୁରୀ ଭବନ ଦେଖି ମନଟା ତାର ଲୋଭେଇ ଉଠିଛି ବୋଧହୁଏ···

ଅଶୋକ ଜଭଟା ଖନେଇ ହେଉଥିଲା । ରବିର କଥା ଉପରେ ଢେର୍ ଟାଣି କହିଲା—ଭାଇ ବସନ୍ତ—ସମ୍ପଦ ବିପଦରେ ଆମେ କେଇଜଣ କେବଳ ତୋର ସାଥି—ଏଇଟା ଯେମିତି

ମନରୁ ପାଶୋରି ନଯାଏ…

ଆଜି ଆଉ ଏସବୁ ପରିହାସ ଢାହିଁକ ଭଲ ଲାଗୁନାହିଁ ବସନ୍ତଙ୍କୁ । ଅନ୍ୟଦିନେ ଧାତ୍ରୀ, ହେମପ୍ରଭା, କଳ୍ପନା ପ୍ରଭୃତିଙ୍କୁ ଦେଖି ଏହା ଅପେକ୍ଷା ଅତିହୀନ କଦର୍ଯ୍ୟ ଭାଷା ସେମାନେ ବ୍ୟବହାର, ପ୍ରୟୋଗ କରି ଆମୋଦ ଲାଭ କରିଥାନ୍ତି । ଏପରିକି କନକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ କେତେ ହୀନ ପ୍ରସ୍ତାବ ନିଜେ ବସନ୍ତ ସେମାନଙ୍କ ଆଗରେ କହିଛି, ଆଉ ଆଜି—ଆଜି ସଫା ସେ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କୁ କହିଦେଲା ଯେ—ଛି ଭାଇ, ପରିହଁ ଅ ନାଁରେ କାଙ୍କେ ଅଭିମତ ଦେବା ମାନ୍ତି ବିରୁଦ୍ଧ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ନୈତିକ ଅବସ୍ଥାର ଅବନତି ଘଟିବା ସମ୍ଭବ ।

ବସନ୍ତ ପରି ଯୁବକ ମୁହଁରୁ ଏପରି ଉପଦେଶ ଶୁଣିବା ଲାଗି ସେମାନେ ଆଦୌ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲେ । ଏସବୁ ଶୁଣି ପରସ୍ପରଙ୍କୁ ଚାହିଁଲେ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ । ଅମୃତରେ ଅରୁଚି ଆସିଛି ବସନ୍ତର ! ଏ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ରୋଗ । ଅତଏବ ତାଙ୍କର ପାର୍ଶ୍ୱ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ଉଚିତ ।

ନିଃଶବ୍ଦରେ ବାହାରିଗଲେ ସେମାନେ ।

ପରିଷ୍କାର ପରିଚ୍ଛନ୍ନ ବୈଠକଖାନା ଘରଟି ।

ଗୋଟିଏ ସ୍ଲେଟ କାରଖାନାର ମାଲିକ ଶ୍ରୀ ଶିବଶଙ୍କର ଦାସ, ତାଙ୍କର ଡ୍ରଇଂରୁମ୍ ଏଇଟା । ବୟସ ବେଶି ବୋଲି ମନେ ହୁଏନା । ଚାଳିଶ-ପଇଁଚାଳିଶ ଭିତରେ । ଦେଖିବାକୁ ସୁଶ୍ରୀ, ଆଭିଜାତ୍ୟର

ପୋଷାକ ପତ୍ର ଓ ଗୃହ ସଜ୍ଜା ଦେଖିଲେ ଗୃହସ୍ୱାମୀଙ୍କର ସୁରୁଚିର ପ୍ରମାଣ ମିଳେ ।

ବସନ୍ତ ଓ ଶିବଶଙ୍କର ବାବୁ ଟେବୁଲର ଦୁଇପାଖରେ ଦୁଇଟି ଚେୟାରରେ ବସିଛନ୍ତି । କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ ବସନ୍ତର ପରିଚୟାଦି ସଂଗ୍ରହ କରି ସାରିଲେଣି । ଦେଖିଲେ ମନେହୁଏ ସେ ଯେପରି ବସନ୍ତ ଉପରେ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ଉଠିଛନ୍ତି ଏହି ଆଳାପ ଆଲୋଚନା ଭିତରେ । ଆଶା ତାଙ୍କର, ସେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଠିକଣେ ନାହିଁ ଦେବ ଧନ୍ଦୁଏ ।

ଜଣେ ଚାକର ଚା’ ନେଇ ପ୍ରବେଶ କଲା, ପଛେ ପଛେ ଆସିଲା କନକ । ଗୋଟିଏ କପ୍ ଶିବଶଙ୍କରଙ୍କ ହାତକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଇ ଆଉ କପ୍‌ଟିକୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଲା ବସନ୍ତ ଆଡ଼କୁ ।

ନିଃଶବ୍ଦରେ ଉଭୟେ ଚା ପାନ କଲେ । ଖାଲି କପ୍‌ଟିକୁ ଟେବୁଲ ଉପରେ ରଖିଦେଇ ଶିବଶଙ୍କର ବାବୁ କହିଲେ–କନକ ! ମୋର ଟିକିଏ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଠାରେ କାମ ଅଛି, ମୁଁ ଯାଉଛି । ତୁ ବସନ୍ତ ସାଙ୍ଗରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଥା’...କହି ସେ ଉଠିଗଲେ ।

ସାମନା ସାମନି ବସିଲେ ଉଭୟେ । ମୁହଁରେ ହାସ ଫୁଟାଇ କନକ କହିଲା—ବାପା ସବୁବେଳେ ଏମିତି । କେବେ ଟିକିଏ ଥିର ହୋଇ ବସି କାହା ସଙ୍ଗରେ କଥା କହିବେ ମୁଁ ଦେଖି ପାଇନି ଜନ୍ମରୁ ଆଉ ଦେଖି ପାରିଲି ନାହିଁ । ସବୁବେଳେ କାମ—କାମ ...ତାପରେ ଆଉ ଟିକିଏ ଝୁଙ୍କି ପଡ଼ି କହିଲା—କେମିତି ଲାଗିଲା ବାପାଙ୍କୁ ?

ବସନ୍ତ ପ୍ରଶାନ୍ତ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—ଜଣେ ଉତ୍ତମ ଭଦ୍ରଲୋକ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଗୁଡ଼ିକ ବେଶ ମାର୍ଜିତ । ଖୁବ୍ ଶାନ୍ତ ଓ ଧୀର, ଠିକ୍ ଆପଣଙ୍କ ପରି ମିଳାମିଶା ଲୋକବୋଲି ମନେହେଲା ।

କପଟ କ୍ରୋଧର ଅଭିନୟ କରି କହିଲା କନକ-ଏତେ ଧନସ୍ତ

ହୋଇ ସୁଦ୍ଧା ଆପଣ ମୋତେ "ଆପଣ" ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି, ଏଥର ଛୁଟି ହେଲି—ଫେର ଯଦି କଥାରେ କଥାରେ ଆପଣ ବୋଲି କହନ୍ତି ତାହାହେଲେ ମୁଁ ଆଉ କ୍ଷମା କରିବି ନାହିଁ…

ହସି ହସି ବସନ୍ତ କହିଲା—ତାହାହେଲେ ତୁମକୁ ମଧ୍ୟ "ଆପଣ" ଶବ୍ଦଟିକୁ ଭୁଲି ଯିବାକୁ ହେବ—ବେଶ୍ ନହେଲା ଏବେ…

ସେଦିନ ବସନ୍ତ ଫେରୁ ଫେରୁ ଦଶଟା ପାଖାପାଖି । ଅଫୁରନ୍ତ ଉତ୍ସାହ ନେଇ ସେ ଫେରିଛି କନକ ଘରୁ । ମନେ ମନେ କେତେ ଆଶା ସେ କରି ସାରିଛି । କନକ ତାକୁ ନିଶ୍ଚୟ ଭଲ ପାଇଛି । ତା' ନହେଲେ କନକ ଭଳିଆ ଝିଅ କେବେ ତାକୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ନିଜ ଘରେ ଆଣି ପାଖରେ ବସାଇ ଚା ପାନଲାଗି ଅନୁରୋଧ କରନ୍ତା ? ଭାଗ୍ୟକୁ ସେଦିନ ସେ ଟଙ୍କା ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଯାଇଥିଲା, —ଭଗବାନ ତାର ସମ୍ମାନ ସେଦିନ ଖୁବ୍ ବଜାୟ ରଖିଛନ୍ତି ।

ଘର ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ତାର ଭାବନା ଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ବଦଳିଗଲା । ଡେରିଦେଖି ସୀତାକାନ୍ତବାବୁ ନିଶ୍ଚୟ ରାଗିଥିବେ । ଅଞ୍ଜନା ଅପେକ୍ଷା କରିଥିବ ବାହାରେ, ତାକୁ ଦେଖି କହିବ—ଆଜି ଫେର୍ ଡେରିକଲ ବସନ୍ତଭାଇ ଅଶୋକକୁ ଦେଖିଲେ କାହିଁକି ଭାରିଲଜ୍ଜା ବୋଧକରେ ବସନ୍ତ । ସବୁବେଳେ ପଢାପଢ଼ିରେ ଲୋକଟା ବ୍ୟସ୍ତଥାଏ, ଆଉ ସେ ବୁଲୁଥାଏ ଇଆଡେ ସିଆଡେ, ସେଥିପାଇଁ କେମିତି ଟିକିଏ ଅସ୍ୱସ୍ତି ବୋଧକରେ ବସନ୍ତ । ଅନେକ ସମୟରେ ମନ ନ ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା ବହିଟାକୁ ଆଖି ଆଗରେ ମେଲାଇ ଧରି ସେ ଅନ୍ୟକଥା ଭାବି ଭାବି ସମୟ କଟାଇ ଦିଏ ।

ଆଜିଯାହା ସେ ଆଶଙ୍କା କରୁଥିଲା ତାହାକିଛି ଘଟିଲା ନାହିଁ । ଅଞ୍ଜନାକୁ ସେ ଦେଖିଲା ନାହିଁ ମୋଟେ, ଅଶୋକକୁ ମଧ୍ୟ ଦେଖିଲା ବେଡ୍ ସୁଇଚ୍‌ଟିକୁ ଜଳାଇଦେଇ ଶୋଇପଡ଼ିଛି । ଅଶୋକ ତ

କେବେ ଏତେଶିଘ୍ର ପଡ଼ା ବନ୍ଦକରି ଶୁଏ ନାହିଁ, ଟିକଏ କେମିତି, କେମିତି ବୋଧ ହେଲା ତାକୁ । ଭିତରକୁ ଯାଇ ପୁଷ୍ପାଶ୍ରୀ ପାଖରୁ ବୁଝିଲା, ଅଶୋକର ଆଜିଦେହ ଭଲ ନାହିଁ-ସୀତାକାନ୍ତବାବୁ ଓ ଅଞ୍ଜନା ବାହାରିକୁ ଯାଇଛନ୍ତି ନିମନ୍ତ୍ରଣ ରକ୍ଷା କରିବା ଲାଗି । କହିଯାଇଛନ୍ତି ଟିକଏ ଡେରିକରି ଆସିବେ ।

କେତେକ ପରି ମାଣରେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହେଲା ବସନ୍ତ ।

ରାତ୍ରପ୍ରାୟ ଠିକ୍ ଏଗାରଟା ଅମିତାର ନିଦ୍ରା ହଠାତ୍ ଭାଙ୍ଗି ଗଲା । କାଲି ସକାଳୁ ତାକୁ ଅଭିନୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଡାକ୍ତରପରିଡାଙ୍କୁ ସେ କଥାଦେଇଛି । କିନ୍ତୁ ସେ କଣ ଅଭିନୟ କରି ଗୋଟିଏ ବିକୃତ ମସ୍ତିଷ୍କ ଲୋକକୁ ସୁସ୍ଥ କରିପାରିବ ବୋଲି ଆଶାକରା ଯାଇପାରେ । ଡାକ୍ତର ପରିଡାଙ୍କର ଅଗାଧ ବିଶ୍ୱାସ ଅମିତା ଉପରେ ।

ସେ ତାର ପାରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଖୁଣ ଭାବେ ଅଭିନୟ ଚଳାଇବ । ଅଭିନୟ ! ସେଥିରେ ପୁଣି ସତ୍ୟତାର କି ଗୁପ୍ତାପାତ ଥାଏ କେହି ଦେଖିଲେ ଅନ୍ୟ କିଛି ଭାବନାକରିବା ଆଶଂକା କରାଯାଇ ପାରେ । ସେ ସବୁ ବାଜେ କଥା । ଯେଉଁମାନେ ଏସବୁ ଭାବନ୍ତି ସେମାନଙ୍କପରି ନିକୃଷ୍ଟ ଜୀବ ପୃଥିବୀରେ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ ।

ସେବାତ ମନୁଷ୍ୟର ଧର୍ମ ।

ମନେ ପଡ଼ୁଯାଏ ସବିତାର କଥା । ଏକ ସମୟରେ ସବିତା ତା'ର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ସହପାଠୀନୀ ଥିଲା । ସୁନ୍ଦରୀ ସବିତାକୁ ଅନିତା ନିଜରିପରି ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଥିଲା । ତାକୁ ସେ

ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲା ଅନେକ ସମୟରେ । ଖୁବ୍ ଦରିଦ୍ର ଘରର ଝିଅଟିଏ ସେ । ବାପଛଡ଼ା ଆଜି ତାର ପୃଥିବୀରେ କେହି ନାହିଁ ।

ସେତେବେଳେ ସେମାନେ ସ୍କୁଲର ଛାତ୍ରୀ । ତାର ବୟସ ବାର ଆଉ ଅମିତାର ତେର । ଦୁହିଙ୍କ ଭିତରେ ଯଥେଷ୍ଟ ବନ୍ଧୁତା । ଟିଫିନ୍ ବେଳେ ସବିତାକୁ ଡାକି ଜଳଖିଆ ଯାହା ସେ ନେଇଥାଏ ଭାଗକରି ଖାଆନ୍ତି । ସବିତା ମଝିରେ ମଝିରେ ଅନିଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରେ, ମୃଦୁ ଧମକ ଦେଇ ତାକୁ ନିରବ କରେ ଅମିତା । ଦୁହିଁଙ୍କର ବନ୍ଧୁତା ଦେଖି ହିଂସା କରନ୍ତି ଅନ୍ୟ ଛାତ୍ରୀମାନେ ।

ପରୀକ୍ଷାରେ ସବିତା ହୁଏ ପ୍ରଥମ, ଦ୍ୱିତୀୟ ହୁଏ ଅମିତା । ପ୍ରବେଶିକା ପରୀକ୍ଷାରେ କିନ୍ତୁ ବଦଳିଗଲା ସବୁ । ଅମିତା ପାଶକଲା ପ୍ରଥମ ହୋଇ, ସବିତା ତୃତୀୟରେ । ତାପରେ ଉଭୟେ ସ୍କୁଲ ଛାଡ଼ିଲେ ।

ସେତେବେଳେ ସବିତାର ପିତା ଭୟଙ୍କର ରୋଗ ଶଯ୍ୟାରେ । ଚିକିତ୍ସା ଅଭାବରୁ ରୋଗ କ୍ରମେ କ୍ରମେ ଖରାପ ଆଡ଼କୁ ଗତି କରୁଛି । ମୋଟ ଉପରେ ଅର୍ଥାଭାବ । ଦେଖିବାକୁ ଦିନେ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଆସିଲା ଅମିତା । ସବୁ ଦେଖି ସବିତାକୁ ମୃଦୁ ଭର୍ତ୍ସନା ଦେଇ କହିଲା— ତୁ ଅଜଯାଏ ମୋତେ ଏସବୁ କହିନାହୁଁ କାହିଁକି ?... ଭ୍ୟାନିଟି ବ୍ୟାଗ୍‌ରୁ ପାଞ୍ଚଖଣ୍ଡ ଦଶଟଙ୍କିଆ ନୋଟ୍ ବାହାର କରି ସବିତା ଆଡ଼କୁ ବଢ଼ାଇ ଦେଇ ଦେଇ କହିଲା—ନେ ଏତକ, ମୁଁ ଆଜି ମାମୁଁ ଘରକୁ ଯାଉଛି । ତୁ ଆଗେ ବାବାଙ୍କର ଖବର ବୁଝ ।

ସବିତାର ଆଖିରେ, ମୁହଁରେ ସେଦିନ ଯେଉଁ କୃତଜ୍ଞତାର ଚିହ୍ନ ଫୁଟି ଉଠିଥିଲା ତାହା ଆଜିଯାଏ ମନେଅଛି ଅମିତାର ।

ମାସ କେତେଟା ପରେ ଫେରିଆସିଲା ଅମିତା । ସବିତା ଯେଉଁ ଘରଟିରେ ଥିଲା ସେ ଘରେ ଆସି ଦେଖେତ କେତୋଟି ନୂଆଲୋକ ଘରଟିରେ ରହୁଛନ୍ତି । ଖବର ନେଇ ବୁଝିଲା, ପିତାଙ୍କ

ମୃତ୍ୟୁପରେ ସେ ଏଘର ଛାଡ଼ି ଦେଇ ବର୍ତ୍ତମାନ ମେଡ଼ିକାଲ୍‌ରେ ନର୍ସିଂ ଟ୍ରେନିଂକ୍ଲାସରେ ପଢ଼ନ୍ ଅଛି ।

ସବିତା ଶେଷରେ ପଡ଼ାପଡ଼ି ଛାଡ଼ି ଜୀବିକା ଅର୍ଜନର ଏହି ପଥ ବାଛିନେଲା । ନକରି ତାର ଆଉ କଣ ବା ଉପାୟଥିଲା ? ସବିତାର ବୁଦ୍ଧିକୁ ସେ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରଶଂସା କଲା ସେଦିନ ।

ଦିନେ ଦେଖାହେଲା ହସପିଟାଲରେ ସବିତା ସାଙ୍ଗରେ । ସାଦା ଏପ୍ରନ୍ ପିନ୍ଧି ଏନାମେଲ୍‌ର ଟ୍ରେ-ଟାକୁ ଧରି ସେ ଏପାଖ ସେପାଖ ହେଉଛି । ଗୋଟିଏ ରୋଗୀର ବେଡ୍‌ ପାଖରେ ରହି ସେ ତାର ସେବା କରୁଛି କେତେ ଆପଣାର ଲୋକପରି । ରୋଗୀଟି ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଅସ୍ଥିର ହେଉଛି, ଆଉ ସବିତା ତାକୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଉଛି ମଧୁର ବାକ୍ୟବିନ୍ୟାସରେ ।

ଅମିତାର ନାରୀ ହୃଦୟରେ ଗୋଟାଏ ଘୃଣା ଜାଗ୍ରତ ହେଲା । ନାରୀ ହୋଇ ପୁରୁଷର ଏତେ ସାହଚର୍ଯ୍ୟତା ଲଭ ନିହାତି ଅଶୋଭନୀୟ । ଲୋକଚକ୍ଷୁରେ ନିଜକୁ ଅତି ଶ୍ରେଷ୍ଠ କରିବା କଥା । ସେ ଆଉ ସବିତା ସହିତ ଦେଖା ନକରି ଚାଲିଆସିଲା ଏକମୁହାଁ ହୋଇ ।

ଘରେ ପହଞ୍ଚି ଭାବିଲା, ନା—ସବିତା କିଛି ଅନ୍ୟାୟ କରୁନାହିଁ । ସେବା ଦ୍ୱାରା ସେ ଯଦି ଗୋଟିଏ ରୋଗୀକୁ ରୋଗମୁକ୍ତ କରି ଦେଇପାରେ ତାହା ହେଲେ ତାର ବାହାଦୁରୀ ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରିବା କଥା । କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ ସେତ ଆଉ ଲୋକଙ୍କର ସେବା କରୁନାହିଁ ?

ଏସବୁ ଅଭିନୟ ଛଡ଼ା ଆଉ କଣ ହୋଇପାରେ ?

ସେତ ନିଜେ କେତେଥର ଥିଏଟରରେ ନାୟିକା ହୋଇ ଅଭିନୟ କରିଛି । କେତେଥର ନାୟକର ହାତଧରି ଅନୁନୟ କରିଛି, ନା—ମୁଁ ତୁମକୁ ଛାଡ଼ିବି ନାହିଁ-, ମୋର ସର୍ବସ୍ୱ ତୁମେ !

ଏକଥା ଭୁଲିଯାଅନା କେବେ···ତା'ବୋଲି କଣ ସେ ବାସ୍ତବତାକ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେଇଛି ସେତେବେଳେ ? ଛି-ଛି କାହିଁକି ସେ ନିଜକୁ ଏତେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମନେ କରୁଛି ।

(ଆଜି କାହିଁକି ଖାଲି ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି ତାର ସବିତା ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖା କରିବାକୁ । ସେ ଦିନ ସେ ସବିତା ପ୍ରତି ଘୋର ଅନ୍ୟାୟ କରିଛି, ଏତେ ଦିନର ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ଉପରେ କୃଷ୍ଣ ଯବନିକା ଘୋଷାଇ ଦେଇଛି—ନା, ତାଙ୍କୁ ଥରେ ସବିତା ସହିତ ଦେଖା କରିବାକୁ ହେବ ।

ସେହିଦିନ ସେ ପହଞ୍ଚିଲା ହସପିଟାଲରେ ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ସବୁ ଆୟୋଜନ କରି କେବଳ ଅନିତାର ଆଗମନକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛନ୍ତି । ଅମିତା ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବ, ଏହା ଯେପରି ସେ ଆଗରୁ ବୁଝି ପାରିଥିଲେ ଓ ତାଙ୍କର ଆଶ୍ୱାସନା ପାଇ ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ କେତେକ ପରିମାଣରେ ଆଶ୍ୱସ୍ତ ହୋଇ ପାରିଛନ୍ତି । ବ୍ୟବସାୟ କଥା ବୁଝୁଛନ୍ତି ବେଳେ ବେଳେ ।

ତାଙ୍କର ଦୀର୍ଘଦିନର ପୁଞ୍ଜିଭୂତ ଆଶା ସୁନାମ ସବୁତ ନିର୍ଭର କରୁଛି ଏହି ପ୍ରଧାନ କେସ୍‌ଟି ଉପରେ । ଅନିତା ଅନିଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ଟିକିଏ ମୁସ୍କିଲରେ ପଡ଼ିବାକୁ ହୋଇଥାନ୍ତା । ଯେତେବେଳେ ସେ ଗୋଟାଏ କାର୍ଯ୍ୟରେ ହାତ ଦେଇଛନ୍ତି ତାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନକରି ସେତ ଆଉ ଛାଡ଼ି ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଚେମ୍ବାରରୁ ଉଠିଆସି ଯେଉଁଘରେ ଅଶୋକ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି

ସେହି ଘରର ଦ୍ୱାରବନ୍ଧ ଉପରେ ଠିଆହୋଇ ଦେଖିଲେ—ମୁକ୍ତ ଆକାଶ ଆଡ଼େ ଚାହିଁ ରହିଛନ୍ତି ଅଶୋକ । ସବୁବେଳେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଠିଆହୋଇ ଆକାଶ ଆଡ଼େ ଚାହିଁବା ଛଡ଼ା ଆଜିକାଲି କଥାବାର୍ତ୍ତା କିମ୍ବା ବାହାରକୁ ଆସିବାର ଇଚ୍ଛା ସେ ପ୍ରକାଶ କରୁନାହାନ୍ତି । ଖାଦ୍ୟ ଦିଆଗଲେ ତାହା ସେହିଠାରେ ପଡ଼ି ରହୁଛି ଦିନଦିନ ଧରି । ଅଦ୍ଭୁତ—ଏପରି ହେଲେ ଲୋକଟା ନ ଖାଇ ନ ପିଇ ବଞ୍ଚିବ କିପରି ? ଚିକିତ୍ସା ତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କଥା ।

ଡାକ୍ତର ଆଗେଇ ଆସି ଅତି ମୃଦୁସ୍ୱରରେ ଡାକିଲେ- ଅଶୋକବାବୁ···ଅଶୋକ ଫେରି ଚାହିଁଲା । ମୁହୂର୍ତ୍ତେମାତ୍ର ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ଦେଖିନେଇ ପୁଣି ମୁହଁ ବୁଲେଇ ନେଲା ଆକାଶ ଆଡ଼କୁ ।

—ଆସନ୍ତୁ ଅଶୋକବାବୁ, ଖାଇବେ ଆସନ୍ତୁ···

ଅଶୋକ ଯେପରି ତାଙ୍କ କଥା ଶୁଣିପାରୁନାହିଁ, ସେପରି ନିର୍ବିକାର ଭାବେ ସେ ଚାହିଁଥାଏ ବାହାରକୁ । ପକେଟରୁ ସିଗାରେଟ୍ ବାହାର କରି ଡାକ୍ତର ପରିଡା ପୁନର୍ବାର କହିଲେ—ସିଗାରେଟ୍ ଖାଇବେ ଅଶୋକ ବାବୁ···

ତଥାପି ଅଶୋକର ଚେତନା ନାହିଁ । ଅସ୍ପଷ୍ଟ ସ୍ୱରରେ କଣସବୁ ଉଚ୍ଚାରଣ କରୁଥାଏ, ପଦେହେଲେ ଭଲଭାବେ ଶୁଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ ଡାକ୍ତର । ଧୀରେ ଧୀରେ ଫେରି ଆସିଲେ ବାହାରକୁ···

ପୂର୍ବ ପୁରୁଷର ବିଷାକ୍ତ ବୀଜ ପ୍ରବାହିତ ହେଉଛି ବସନ୍ତର ରକ୍ତରେ । ସେହି ବିଷାକ୍ତ ବୀଜ ଯେ ଦିନେ ବସନ୍ତକୁ ପାଗଳ

କରିଦେବ, ଏହାତ ସ୍ୱାଭାବିକ । ଏଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର ଆଉ କିଛି ନାହିଁ ।

ପିତାମହ ଭୁଜଙ୍ଗ ଚୌଧୁରୀ କୁସୁମ ପୁରର ଜମିଦାର ଥିଲେ । କୁସୁମପୁରର ଗୋଟିଏ ନିଭୃତ ସ୍ଥାନରେଥାଏ ଜମିଦାରଙ୍କର ଅଫିସ, ନିକଟରେ ଥାଏ ଖଣ୍ଡିଏ ଉଦ୍ୟାନ । ଉଦ୍ୟାନ ଭିତରେ ଛୋଟଖଣ୍ଡିଏ ଘର—ସେହି ଘରେ ଥାଆନ୍ତି ଭୁଜଙ୍ଗ ଚୌଧୁରୀ ହୀରାବାଈଙ୍କୁ ନେଇ । ହୀରା ବାଈଙ୍କୁ ନେଇ ତାଙ୍କର ଜୀବନର ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଗୁଡ଼ିକ ଅତିବାହିତ ହୋଇଛି ! ଜମିଦାରୀ କଥା ସେ କେବେ ଦେଖାଶୁଣା କରନ୍ତି ନାହିଁ, ସବୁବେଳେ ସୁରା ପାନରେ ବିଭୋର—ପାଖେ, ପାଖେ ଥାଏ ହୀରାବାଈ । ହୀରାବାଈ ତାଙ୍କର ସବୁକିଛି ।

ହୀରା ବାଈର ପ୍ରକୃତରେ ସୁନ୍ଦରୀ ଥିଲା । ଅପୂର୍ବ ଯୌବନ ତାର ଯିଏ ଦେଖିଛି ସୁରା ନିଶାରେ ମତ୍ତ ମନୁଷ୍ୟ ପରି ସେ ପାଗଳ ହୋଇ ଉଠିଛି । ଲମ୍ବିତ ଆଖି ଦୁଇଟିରେ କଜ୍ୱଳ ଗାର ଟାଣି ସେ ଯେତେବେଳେ ଆଖିଦୁଇଟିକୁ ଘୂରାଏ ଭୁଜଙ୍ଗଚୌଧୁରୀ ସେତେବେଳେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପାଗଳ ହୋଇ ଯାଆନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ହୀରାବାଈର ନାରୀ ମାନଙ୍କ ଉପରେ ମମତା ବୋଧଥାଏ । ନାରୀ ମାନଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ସେ ଭଲପାଏ । କାରଣ ପୁରୁଷ ଜାତି ମନଟାକୁ ତାର ବିଷାକ୍ତ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ପିଲା ଦିନରୁ ସେ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ଭୟ କରେ । ବଡ଼ ହୋଇ ସେ ଶିଖିଲା ଘୃଣା । ଯଥେଷ୍ଟ ଆଘାତ ପାଇଛି ସେ ପୁରୁଷନିକଟରୁ ! ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ି ସେ ଯେତେ-ବେଳେ କ୍ଲାନ୍ତ, ତାରଦୃଷ୍ଟି ପଥାରୂଢ଼ ହେଲେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଗାୟକ ନଟବର ଦାସ ।

ବିଖ୍ୟାତ ଗାୟକ ନଟବର ଦାସ ହୀରାର କଣ୍ଠ ସଙ୍ଗୀତ ଶୁଣି ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଅତି ସ୍ନେହଭରେ ନିଜ ନିକଟକୁ ଟାଣି ଆଣିଲେ । ଜୀବନରେ ସ୍ନେହଲାଭ କରିଥିଲା ହୀରାବାଈ କେବଳ ଏହି ଜଣଙ୍କ ପାଖରେ । ସ୍ନେହ ମାୟା ମମତା ସବୁସେ ପାଇଲା ଏହି ମହାତ୍ମାଙ୍କ ପାଖରୁ ।

ନଟବର ଦାସ ସଙ୍ଗୀତ ଶିକ୍ଷା ଦିଅନ୍ତି, ଆଗ୍ରହସହକାରେ ତାହା ଗ୍ରହଣ କରେ ହୀରା ।

ଝଡ଼ ଯେତେବେଳେ ଆସେ ଆକସ୍ମିକ ଭାବେ ଆସେ । ଆଗରୁ ସେ ସମ୍ବାଦ ଦେଇ ଆସେନା ! ନଟବର ଦାସଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ମଧ୍ୟ ଆକସ୍ମିକ । ଲକ୍ଷ୍ନୌ ସଙ୍ଗୀତାନୁଷ୍ଠାନରୁ ଫେରି ସେ ଅତିଶୟ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । ପନ୍ଦର ଦିନ ଭିତରେ ସବୁ ଶେଷ । ଇକ୍ତ-ସ୍ନପରେ ଚିର ନିଦ୍ରାରେ ଶୋଇଲେ ସେ ଦିନର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଗାୟକ ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଅନ୍ଧକାର ଦେଖାଗଲା ହୀରାକୁ । ଯେଉଁ ବୃକ୍ଷ ଛାୟାତଳେ ସ୍ନେହ ଓ ମମତାର ଆକର୍ଷଣ ଭିତରେ ସେ ଯେତେବେଳେ ମନୁଷ୍ୟ ହେବାକୁ ଯାଉଛି ମହାକାଳର ରୋଷବହ୍ନି ଆସି ପଡ଼ୁଛି ତା ଉପରେ । ଅଦୃଷ୍ଟର ଏସବୁ ପରିହାସ ନୁହେଁତ କଣ ? ପୂର୍ଣ୍ଣିମାର ପୂର୍ବାବସ୍ଥା, ସେ ଏକାକିନୀ । ନଟବର ଦାସଙ୍କର ମୃତଦେହ ପାଖରେ ବସି କେତେବେଳ ଯାଏ ସେ ଅଶ୍ରୁ ବର୍ଷଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଆଗେ ସେ ଥିଲା ଜଣେ ରାଜବଂଶର, କୌଣସି ଏକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀର ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ ହୋଇ । ନିଷ୍ଠୁର ଅବହେଳାର ତାଡ଼ନାରେ ଆଶ୍ରୟ ଖୋଜୁଖୋଜୁ ପାଇଥିଲା ସେ ନଟବର ଦାସଙ୍କୁ । ଏବେ ସବୁ ହରାଇ ଦେଶ ଦେଶ ବୁଲି ଶେଷରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ମଧୁପୁରର ଉଦ୍ୟାନ ବାଟିକାରେ, ତା ପରେ ଏଇଠି......

ଭୁଜଙ୍ଗ ଚୌଧୁରୀ ସବୁବେଳେ ନିଶାରେ ମତ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି, ହୀରାବାଈର ନୂପୁର ନିନାଦ ଶୁଣି ଆହୁରି ସେ ମତ୍ତ ହେଉଥାନ୍ତି ।

ସବୁଦିନ କାହାରି ସମାନଭାବେ ଗତି କରନାହିଁ । ଅଘଟନ ଦିନେ ଆସି ଦେଖାଦେଲା । ଭୁଜଙ୍ଗ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ଗୁମାସ୍ତା ଆସି ତାଙ୍କର କାନରେ କଣ କହିଗଲା । ସମ୍ବାଦଟି ଶୁଣି କ୍ଷୁଧାର୍ତ୍ତ ପଶୁପରି ଲୋଭରେ ଆଖି ଦୁଇଟି ତାଙ୍କର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦେଖାଗଲା !

ଗୁମାସ୍ତା ଆଉ କିଛି କହିବା ଆଗରୁ ଭୁଜଙ୍ଗ ଚୌଧୁରୀ କହିଲେ —ହଁ, ମୁଁ ହୁକୁମ ଦେଲି—ଆଜି ରାତିରେ ତାକୁ ନେଇଆସ...

ଆଜ୍ଞା ଶିରୋଧାର୍ଯ୍ୟ କରି ଗୁମାସ୍ତା ଚାଲିଗଲା ।

ସେହିଦିନ ରାତିରେ ଜମିଦାରୀର ପ୍ରଜା ନବବିବାହିତ ନରେନ୍ଦ୍ରର ସ୍ତ୍ରୀ କମଳାକୁ ଜୋରକରି ଘରୁ ନେଇଆସି ଉଦ୍ୟାନ ବାଟିକାରେ ଆଣି ରଖିଲା ଗୁମାସ୍ତା, କେତେଜଣ ସହକର୍ମୀଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ । ଉପରର ଗୋଟିଏ କୋଠରୀରେ ବନ୍ଦ କରି ବାହାରୁ ଚାବି ଲଗାଇ ଦେଲେ ।

ଭୁଜଙ୍ଗ ଚୌଧୁରୀ ବାହାର ଘରଭିତରେ ବସି ସୁରାସୁନ୍ଦରୀର ଉପାସନାରେ ବ୍ୟସ୍ତଥିଲେ । ଆଜିଆଉ ସେ ନୃତ୍ୟଗୀତର କୌଣସି ଆୟୋଜନ କରିନାହାନ୍ତି, ହୀରାବାଈକୁ ଛୁଟିଦେଇ ନିଜେ ଏକାକୀ ବସିଛନ୍ତି ସଙ୍ଗୀତଶାଳା ଭିତରେ । ସେ ଆଜି ବଡ଼କ୍ଳାନ୍ତ, ବିଶ୍ରାମର ପ୍ରୟୋଜନ; ଏହାକହି ସେ ହୀରାବାଈକୁ ଆଜି ଗାଇବାକୁ ମନା କରିଛନ୍ତି ।

ମୃଦୁହସି ହୀରାବାଈ ତାଙ୍କ ପାଖରୁ ବିଦାୟ ନେଇଥିଲା ସେହି ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ । ମନେ ମନେ ଭାବିଥିଲା ଭବ୍‌ଭୁଲ ହୋଇଛି, ସେ ମଧ୍ୟ ଆଜି ବଡ଼ କ୍ଳାନ୍ତ ।

ରାତି ଦୁଇଘଡ଼ି ପରେ ଗୁମାସ୍ତା ଭୁଜଙ୍ଗ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ସମ୍ମୁଖରେ ଆସି ଛିଡ଼ା ହେଲା । ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ସର୍ବାଙ୍ଗରେ ଉନ୍ମାଦନା ଖେଳିଗଲା ଚୌଧୁରୀଙ୍କର । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କକ୍ଷ ତ୍ୟାଗ କରି ସିଧାସଳଖ ଚାଲି ଆସିଲେ ଯେଉଁଘରେ କମଳା ବନ୍ଦିନୀ ହୋଇଥିଲା ।

ଚାବି ଖୋଲି ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ଭୟରେ କମଳା ଫେରି ଚାହିଁଲା । କମଳାର ରୂପ ଦେଖି ବିସ୍ମିତ ହେଲେ ଭୁଜଙ୍ଗ ଚୌଧୁରୀ । ଏତେରୂପ, ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦରୀ । ଧୀରେ ଧୀରେ ଆଗେଇ

ଆସିଲେ ସେ କମଳା ପାଖକୁ ।

କମଳା ପିଞ୍ଜରାବଦ୍ଧ ବିହଙ୍ଗୀ ପରି ଘରଭିତରେ ଏଣେ ତେଣେ ଦୌଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ହୀରାବାଈ ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଉଥିଲା । ଘର ଭିତରୁ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିପାରି ଥମକି ଛିଡ଼ା ହୋଇଗଲା ଦୁଆର ମୁହଁ ପାଖରେ । ପରମୁହୂର୍ତ୍ତରେ କବାଟର ଛିଦ୍ରବାଟେ ଘର ଭିତରକୁ ଚାହିଁବା ମାତ୍ରେ ସେ ଚମକି ପଡ଼ିଲା । ଘର ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅ...ହୀରା ବାଈର ଶରୀରର ସମସ୍ତ ରକ୍ତ ନିମିଷେକ ଭିତରେ ଉଷ୍ମ ହୋଇଉଠିଲା । ଇତଃସ୍ତତଃ ଲକ୍ଷ କରୁ କରୁ ସେ ଦେଖି ପାରିଲା ଦୁଆର ପାଖରେ ରହିଛି ଖଣ୍ଡିଏ ଯଷ୍ଟି, ଭୁଜଙ୍ଗ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ହାତବାଡ଼ି । ସେ ଖଣ୍ଡିଏ ଧରି ସେ ନିଃଶବ୍ଦରେ ଆଗେଇ ଆସିଲା ଭିତରକୁ । ନିଜର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ପ୍ରୟୋଗ କରି ସଜୋରରେ ସେ ଆଘାତ କଲା ଭୁଜଙ୍ଗ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ମୁଣ୍ଡକୁ ।

ଭୁଜଙ୍ଗ ଚୌଧୁରୀ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲେ । ଟିକିଏ ହେଲେ ଶବ୍ଦ ବାହାରିଲା ନାହିଁ ତାଙ୍କ ମୁହଁରୁ । କିଛିକ୍ଷଣ ଅନିମେଷ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁଥାଏ ହୀରାବାଈକୁ । ହୀରାବାଈ ପଚାରିଲା—ତୁମର ନାମ କଣ...

—କମଳା...କୋହରେ ଫୁଲି ଉଠୁଥାଏ କମଳାର ବୁକୁଟି ।

—ଏହି ଗାଁରେ ତୁମେ ଥାଅ...

—ହୁଁ...ଏଥର କମଳା ଭଇଁ ଭଇଁ ହୋଇ କାନ୍ଦିଲା ।

ହୀରାବାଈ ଭୁଜଙ୍ଗ ଚୌଧୁରୀର ମୁଣ୍ଡ ପାଖରେ ବସି ପରୀକ୍ଷା କଲା । ଦେହରେ ହାତ ଦେଇ ନାକର ନିଃଶ୍ୱାସ ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖିଲା—ନା, ଆଉ କିଛି ନାହିଁ, ଜୀବନ ପ୍ରଦୀପ ଲିଭିଯାଇଛି ।

ତାପରେ ଉଠି କମଳାର ହାତଧରି କହିଲା—ଚାଲ ତୁମକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଇ ଆସେ...

ଅନ୍ଧକାର ରାସ୍ତା ଦେଇ କମଳାର ହାତଧରି ଚାଲିଲା ହୀରବାଈ । କମଳା ଚାଲିପାରୁନଥାଏ, ହୀରବାଈ କହୁଥାଏ—ଡେରିହେଲେ ବିପଦର ସମ୍ଭାବନା, ଚଞ୍ଚଳ ଗୋଡ଼ ପକାଅ...

ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ସେମାନେ କମଳାର ଘର ପାଖରେ । ଧୀର ସ୍ୱରରେ ହୀରବାଈ କହିଲା—ଏଥର ତୁମେ ଯାଅ, ମୁଁ ଏଥର ବିଦାୟ ନେଉଛି ।

କମଳା ବ୍ୟଗ୍ରଭାବେ ହୀରବାଈର ହାତଟିକୁ ଧରି କହିଲା—ଏତେ ରାତିରେ ତୁମେ ଆଉ କେଉଁଆଡ଼େ ଯିବ, ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଘରକୁ ଆସ ।

—ନା-ନା, ରାତି ଭିତରେ ମୋତେ କୁସୁମପୁର ଛାଡ଼ି ପଳାଇ ଯିବାକୁ ହେବ ।

ହୀରବାଈ ଲାଗି କମଳାର ବୁକୁରେ ବ୍ୟଥାର ସଞ୍ଚାର ହେଲା । ବ୍ୟଥିତ କଣ୍ଠରେ କହିଲା—ତୁମେ ମୋତେ ରକ୍ଷା କରିଛ, ଏହି ଉପକାର ମୁଁ ଜୀବନରେ କେବେହେଲେ ସୁଝି ପାରିବ ନାହିଁ ।

ହୀରବାଈ କୁସୁମପୁର ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲା ସେହିଦିନ ରାତିରେ ।

ଭୁଜଙ୍ଗ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ପରେ ତାଙ୍କର ପୁତ୍ର ସମର ଚୌଧୁରୀ ପିତାଙ୍କର ମୁଖୋଜ୍ଜ୍ୱଳ କରିଥିଲେ । ଅଜସ୍ର ଧନ ପାଇ ସେ ଦୁଇ-ମୁଠାରେ ତାହା ଉଡ଼ାଇ ଦେଇଛନ୍ତି । ଅତ୍ୟଧିକ ମଦ୍ୟପାନ କରି ଶେଷରେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିଛନ୍ତି ।

ବସନ୍ତ ଏକମାତ୍ର ପୁତ୍ର ସମର ଚୌଧୁରୀଙ୍କର । ସେ ଯେତେବେଳେ ସମ୍ପତ୍ତି ହାତକୁ ନେବାଲାଗି ଉଦ୍ୟତ ହୋଇଛି—ଦେଖିଲା ସବୁ ଶୂନ୍ୟ, କାଣି-କଉଡ଼ିଟିଏ ଆଉ ତା'ପାଇଁ ନାହିଁ । ଘରଦ୍ୱାର ସବୁ ବନ୍ଧା ପଡ଼ିଛି ପରଠାରେ—କେତେ ହଜାର ଟଙ୍କା ଦେଣାର ଭାର ତା' ଉପରେ ।

ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଅନ୍ଧକାର ଦେଖାଗଲା ବସନ୍ତକୁ । ପିତାଙ୍କର ବନ୍ଧୁବର୍ଗ ଜଣ ଜଣ ହୋଇ ବିଦାୟ ନେଇଛନ୍ତି —କେହି ଆଉ ବସନ୍ତକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାପାଇଁ ଆସିବେନାହିଁ । ନବମ ଶ୍ରେଣୀର ଛାତ୍ର ବସନ୍ତ ସେତେବେଳେ ଦୁଃଖ ଓ ନୈରାଶ୍ୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ିଲା ।

ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ସବୁ ଖବର ଶୁଣିପାରି ବସନ୍ତକୁ ନେଇ ଆସିଲେ । ସ୍କୁଲରେ ନାମ ଲେଖାହେଲା । କିନ୍ତୁ ବସନ୍ତର ରକ୍ତରେ ସେହି ବିଷାକ୍ତ ବୀଜ, ଯେଉଁ ବୀଜ ପୂର୍ବପୁରୁଷଙ୍କୁ ତାରି ଧ୍ୱଂସ କରି ଆସିଛି । ତାରି ପିତା, ପିତାମହଙ୍କ ଭଳି ସେ ସେଦିନ ନଥିଲା ବୋଧହୁଏ, ପ୍ରତିରୋଧ କରିବାର କ୍ଷମତା ସେ ପାଇଥିଲା ।

ପ୍ରତିରୋଧର କ୍ଷମତା ବୋଧହୁଏ ସେ ପାଇଲା କନକ ସହିତ ପରିଚୟ ହେଲା ଦିନଠାରୁ । ଧୀରେ ଧୀରେ ଦୁଇଟି ପ୍ରାଣ କ୍ରମେ ନିକଟରୁ ନିକଟତର ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ନିଜର ସବୁ କଥା ସେ କନକ ଆଗରେ ଅକପଟଭାବେ କହି ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ଯେତେବେଳେ ଉତ୍‌ଥାପନ କରେ, କନକ ସେତେବେଳେ ଉତ୍ତର ଦେଉଥିଲା ମାତ୍ର ଦେଢ଼ଶହ ଟଙ୍କାରେ ସେମାନେ ଚଳିବେ କିପରି ! ବାସ୍ତବିକ କନକର କଥା ସତ୍ୟ ।

ସେ ମଧ୍ୟ ଚାହେଁ ଜୀବନକୁ ସୁନ୍ଦରଭାବେ ପରିଚାଳିତ କରିବାକୁ । କନକ ଛଡ଼ା ଜୀବନଧାରଣ ତାରି ଅସମ୍ଭବ ? ଆଉ ଜୀବନକୁ ସୁନ୍ଦରଭାବେ ପରିଚାଳିତ କରିବାକୁ ହେଲେ ଅର୍ଥର ପ୍ରୟୋଜନ ।

ଅର୍ଥ ସେ ପାଇବ କେଉଁଆଡୁ ? ବାହାରର ଦେଖା ଯୋଗୁଁ ଆଜିକାଲି ସଭିରେ ତାକୁ ନିନ୍ଦା ହୁଏନା । ଏଣେ ଯଦି ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ଜାଣିପାରନ୍ତି କମ୍ପାନୀର ତହବିଲରୁ ସେ ଅନେକଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଛି ବୋଲି, ତାହାହେଲେ ତାକୁ ଆଉ

ଘରେ ସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟ ଦେବେ ନାହିଁ—ସବୁ ସ୍ୱପ୍ନ ତାର ଧୂଳିସାତ୍ ହୋଇଯିବ ।

କନକ ଓ ତାର ଏହି ପ୍ରଣୟକୁ କଣ୍ଢେଇ ଖେଳପରି ଶେଷ କରିଦେବାକୁ ସେ ଚାହେଁନା । ତାର ପୂର୍ବପୁରୁଷ, ତାର ପିତାମହ ନାରୀ ଯୋଗୁଁ ପ୍ରଚୁର ଅର୍ଥ ନଷ୍ଟ କରିଛନ୍ତି-ସେତ ସେହି ବଂଶର ସନ୍ତାନ ତଥାପି ପ୍ରଭେଦ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ପିତା, ପିତାମହ ବାଈଜୀ ଓ ନାରୀମାନଙ୍କ ସହ କାଳାତିପାତ କରିଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ବସନ୍ତ ଭଲପାଏ କେବଳ ଜଣଙ୍କୁ । ତା ପାଇଁ ସେ ସବୁ କିଛି କରିପାରେ ।

ସିଗାରେଟ୍‌ର ଶେଷାଂଶଟିକୁ ଗୋଡ଼ତଳେ ଦଳିଦେଇ ନଙ୍ଗଳର ବେଞ୍ଚରୁ ଉଠିଆସିଲା ବସନ୍ତ ।

ବାହାରର କବାଟଟିକୁ ଆଉଜାଇ ଆଣି ବାରଣ୍ଡାରେ ଆସି ଠିଆହେଲା ଅମିତା ।

ରାତି ସେତେବେଳେ ବାରଟା ବାଜି ଯାଇଛି । ଅନ୍ଧକାର ସ୍ଥାନଟିରେ ଛିଡ଼ାହୋଇ ସେ ଭାବୁଛି କେତେକଥା । ଆଜିକୁ ତିନିଦିନ ହେଲା ସେ ଅଭିନୟ କରି ଆସୁଛି । ନିଖୁଣଭାବେ ସେ ଅଭିନୟ କରୁଛି ଅଞ୍ଜନା ଭୂମିକାରେ ।

ପ୍ରଥମ ଦିନର କଥା ତାର ମନେ ପଡ଼ିଯାଏ ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କର ପରାମର୍ଶ ଅନୁସାରେ ସେ ଆସି ଠିଆହେଲା ଅଶୋକର ସାମ୍ନାରେ । ଅଞ୍ଜନା ଯେଉଁ ପରିଛଦ

ଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟବହାର କରେ ଆଗରୁ ସେ ଗୁଡ଼ିକ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ପାଖରୁ ନେଇଆସିଥିଲେ । ଆକାଶୀ ରଙ୍ଗର ସାଢ଼ୀ ଖଣ୍ଡିକ ପିନ୍ଧି ଚା' କପ୍‌ଟି ଧରି ସେ ଆସି ଛିଡ଼ା ହେଲା ଅଶୋକ ପାଖରେ । ଅଶୋକ ସେତେବେଳେ ଝରକାର ରେଲିଂ ଧରି ମୁକ୍ତ ଆକାଶ ଆଡ଼େ ଉଦାର ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁ ଠିଆ ହୋଇଥାଏ ।

ଚା' କପ୍‌ଟିକୁ ଷ୍ଟେଟ ଟେବୁଲ ଉପରେ ରଖିଦେଇ କେତେଟା ମୁହୂର୍ତ୍ତ ସ୍ତବ୍ଧଭାବେ ଛିଡ଼ା ହେଲା ଅମିତା । କିପରି ଭାବେ ସେ ଡାକିବ ସେଇକଥା ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଗ୍ରୁସୀ ଜୀବନର ଅଭିଜ୍ଞତା ପ୍ରତିଭା ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଠିକ୍ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ କି ନାହିଁ । ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଖଣ୍ଡେ ଚିନ୍ତା କରି ଧୀରେ ଧୀରେ ସେ ଆଗେଇ ଆସିଲା ଅଶୋକ ପାଖକୁ ।

ଅଶୋକ ତାର ଆଗମନ ଜାଣି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଅମିତା ନିକଟସ୍ଥ ହୋଇ ଧିରେ ସ୍ପର୍ଶ କଲା ତାକୁ । କି ଗୋଟାଏ ଚିନ୍ତାରେ ସେ ସେତେବେଳେ ଥିଲୁଥାଏ ।

ଫେରି ଚାହିଁଲା ଅଶୋକ । ଅମିତା ମୃଦୁଭାବେ ଅତିକଷ୍ଟରେ କହିଲା—ଚା' ଟା ଖାଇନିଅ...ସେ ଜାଣେନା "ତୁମେ" କିମ୍ବା "ଅପଣ" କଣ ସେ କହୁଥିଲା କେଜାଣି । "ଖାଇନିଅ" ବୋଲି କହି ସେ'ତି ଆଉ ଧରି ପଡ଼ୁନାହିଁ । ଅଶୋକ ଯେପରି ଭାବେ ତା ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଲା ସେଥିରେ ସନ୍ଦେହ ହେବାର କଥା । ଥରେ ଯଦି ସେ ସନ୍ଦେହ କରେ ଆଉ କେବେ ଅମିତା ଯେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହେବ, ଏହା ଆଶା କରିବା ବୃଥା !

ସ୍ଥିର ଦୃଷ୍ଟିରେ ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ଅମିତା ଆଡ଼େ ଚାହିଁ ଅଶୋକ କହିଲା—ତୁମେ କିଏ ?

ଯଥା ଶକ୍ତି ପ୍ରୟୋଗ କରି ମୁହଁରେ ହସ ଫୁଟାଇ ଟେବୁଲ୍ ଉପରୁ ଚା' କପ୍‌ଟିକୁ ଆଣୁ ଆଣୁ ଅମିତା କହିଲା—ତୁମେ କଣ ଅମିତାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନି ପାରୁନାହଁ, ଅଶୋକ···

—ଅଞ୍ଜନା···ଅଞ୍ଜନା···କହୁ କହୁ ଆଉ ଟିକିଏ ଆଗେଇ ଆସିଲା ଅଶୋକ । ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅମିତାକୁ ଦେଖି ଦେଖି କହିଲା—ହଁ···ଆଉ କିଛି ନକହି ଝରକା ପାଖକୁ ଆସି ଚାହିଁ ରହିଲା ମିଲ ବଗନ୍ତ ଆଡ଼େ ।

ଟିକିଏ ଯେପରି ସାହାସ ପାଇଲା ଅମିତା । ତା ପରେ ଧୀରେଧୀରେ ଆଗେଇ ଆସି କହିଲା—ଚା'ଟା ଆଗେ ଖାଇନଅ··

—No···No··· ଗର୍ଜି ଉଠିଲା ଅଶୋକ । ହାତଟାକୁ ଏପରି ଭାବେ ଝିଙ୍କାଡ଼ି ଦେଲା ଯେ କପ୍‌ଟି ଖଣଖଣରେ ପଡ଼ିଗଲା ତଳେ । ଫେରି ଆସିଲା ଅଶୋକ ପୁଣି ଝରକା ପାଖକୁ ।

ଅମିତା ଚାଲି ଆସିଲା ବାହାରକୁ । ନା ସେ ପାରିବ ନାହିଁ, ଅଭିନୟ କରିବାକୁ ଗୋଟାଏ ବିକୃତ ମସ୍ତିଷ୍କ ତରୁଣ ପାଖରେ । କେତେବେଳେ କଣ ଘଟିଯିବ କିଏ ତା କହିପାରେ ।

—ଅମିତା—

ପଛରୁ ଡାକ ଶୁଣି ଫେରିଚାହିଁଲା ଅମିତା···ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଆସି ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି ତାର ପଛରେ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବାମାତ୍ରେ ସେ ପାଖକୁ ଦୌଡ଼ିଯାଇ କହିଲା—ନା ଭାଇ, ମୋ ଦ୍ୱାରା ଏ ଅଭିନୟ' ସଫଳ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ—ମୋତେ ମୁକ୍ତିଦିଅ ।

ଅମିତାର ପିଠିରେ ମୃଦୁଭାବେ ଆଘାତ କରୁ କରୁ ସାନ୍ତ୍ୱନା ସ୍ୱରରେ କହିଲେ ଡାକ୍ତର—ଏତିକିରେ ତୁ ବିବ୍ରତ ହୋଇପଡ଼ିଲୁ ଅନୁ ! ଆ ମୋ ସଙ୍ଗରେ···

ଆଗେ ଆଗେ ଆସିଲେ ଡାକ୍ତର ପରିଡା, ତାଙ୍କୁ ଅନୁସରଣ କଲି ଅମିତା।

ତାପରେ ଆସି ବସିଲେ ଡାକ୍ତରଙ୍କର ଚେମ୍ବାରରେ। ଡାକ୍ତର କହିଲେ—ବୁଝିଲୁ ଅନୁ, ଗୋଟାଏ ଅସୁସ୍ଥ ମସ୍ତିଷ୍କ ରୋଗୀକୁ ସୁସ୍ଥ କରାଇବାକୁ ହେଲେ ଯଥେଷ୍ଟ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଓ ସମୟର ପ୍ରୟୋଜନ। ଗୋଟାଏ ଦିନରେ ଏମିତି ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଲେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ।

—କିନ୍ତୁ ଭାଇ, ମୋ ଦ୍ୱାରା ଏସବୁ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ମୁଁ ମନେ କରୁଛି…

—ନା ଅନୁ, ଏପରି ଭାବିବା ଆଦୌ ଯୁକ୍ତି ସଙ୍ଗତ ନୁହଁ। ମୁଁ ବିଲାତରେ ଡକ୍‌ଟର ଡେଭିଡ଼୍‌ଙ୍କ ସହିତ ଦୀର୍ଘକାଳ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ଯଥେଷ୍ଟ ଅଭିଜ୍ଞତା ଅର୍ଜନ କରି ଆସିଛି। ମାନସିକ ବିକାରଗ୍ରସ୍ତ ରୋଗୀର ଯେଉଁମାନେ ସେବା କରନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ କେତେ ଲାଞ୍ଛନା, କେତେ ବିପଦର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼େ। ମୁଁ ନିଜ ଆଖିରେ ଦେଖିଛି, ନର୍ସମାନେ ଏସବୁ ଅମ୍ଳାନ ଭାବେ ସହ୍ୟ କରି ଦିନପରେ ଦିନ ଅଭିନୟ ଦେଖାଇ ରୋଗୀକୁ ଏପରି ଆପଣାର କରି ନିଅନ୍ତି ଯେ ଶେଷରେ ରୋଗୀ ସେମାନଙ୍କର ବଶ୍ୟତା ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୁଏ।

କିନ୍ତୁ ପରଦିନ ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଦେଖାଗଲା ଅଶୋକର ବ୍ୟବହାରରେ।

ସକାଳବେଳା ଅମୀତା ଯେତେବେଳେ ଚା ନେଇ ଘର ଭିତରକୁ ଯାଏ ଦେଖିଲା—ଅଶୋକ ତାର ଶଯ୍ୟା ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ କାହାର ଯେପରି ପ୍ରତୀକ୍ଷାରେ ରହିଛି । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ଅମୀତା । ସିଏ ଏଠାକୁ ଆସିବା ଦିନଠାରୁ ଝରକା ପାଖ ଛଡ଼ା ଶଯ୍ୟାଆଡ଼େ କେବେ ଫେରି ଚାହେଁନା, ସେ ପୁଣି ଶଯ୍ୟାପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଛି କପରି ? କାଲି ରାତି ୧୨ଟା ସୁଦ୍ଧା ସେ ଏଇଘରେ ଥିଲା । ବହୁକଷ୍ଟରେ ସେ ତାକୁ ଦୁଧଟିକକ ପିଆଇ ବାହାରକୁ ବାହାରି ଆସିଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଶଯ୍ୟାଟିକୁ ଦେଖିଲେ ମନେପଡ଼େ ଅଶୋକ ଯେପରି ଶଯ୍ୟାଟିରେ ଶୋଇଥିଲା । ତାହା ହେଲେ କଣ ଅଭିନୟ ତାର ସାର୍ଥକ ହୋଇଛି ?

ଗୋଟିଏ ହାତରେ ଚା-କପ୍ ଓ ଅନ୍ୟ ହାତରେ ସାମାନ୍ୟ ଜଳଖିଆ ଧରି ଆଗେଇ ଆସିଲା ଭିତରକୁ । ମୁଗ୍ଧ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅଶୋକ ଚାହିଁଛି ତା'ର ଆଡ଼କୁ । କେମିତି ଟିକିଏ ଅସ୍ୱସ୍ତି ବୋଧକଲା ଅମୀତା । ନିଜକୁ ସମ୍ଭାଳି ନେଇ ମୁହଁରେ ହସ ଫୁଟାଇ ଖଣ୍ଡିଏ ଛୋଟ ଟେବୁଲ ଉପରେ ଚା-କପଟି ଓ ଜଳଖିଆତକ ରଖି ଦେଇ କହିଲା—ତୁମେ ଖାଅ, ମୁଁ ପାଣି ନେଇଆସେ······

ବାହାରକୁ ଚାଲିଆସିଲା ଅମୀତା । ଟିକିଏ ଲୁଚି ରହି ଦେଖିଲା, ଅଶୋକ ତାର ଗମନ ପଥକୁ ଚାହିଁ ପରେ ନିଜହାତରେ ଚା କପ୍‌ଟି ଉଠାଇବାକୁ ଲାଗିଛି । ଅମୀତା ଦୌଡ଼ିଯାଇ କପ୍‌ଟିକୁ ହାତରୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଇ କହିଲା—ଆଗେ ଜଳଖିଆ ଖାଇନିଅ, ଅଶୋକ—ପରେ ଚା' ଖାଇବ··· ।

—ଅଶୋକ···କପରି ଦ୍ୱିଧା କଣ୍ଠରେ ଉଚ୍ଚାରଣ କଲା ଅଶୋକ । କିଛି ସମୟ ବୋକା ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅମୀତା ଆଡ଼େ ଚାହିଁ କହିଲା—ମୁଁ ଅଶୋକ

ହସି ହସି ଅମୀତା କହିଲା—ନିଜ ନାଁ-ଟିକୁ ଭୁଲି ଯାଇଛ କାହିଁକି ? ତୁମେ ଅଶୋକ···

—ଆଉ ତୁମେ ?···ସେହିପରି ବୋକା ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁ ପଚାରିଲା ଅମୀତାକୁ···

—ମୁଁ ଅଞ୍ଜନା···ନିଅ, ଖାଅତ ଆଗେ···

ଅଶୋକ ନିଜ ହାତରେ ଖାଇବାକୁ ଲାଗିଲା, ସାମ୍‌ନାରେ ଖଣ୍ଡିଏ ଚୌକି ଟାଣିଆଣି ବସିଥାଏ ଅମୀତା ।

ଖଣ୍ଡିଏ ଛାୟା ଆସି ପଡ଼ିଲା ଗବାକ୍ଷର କାଚ ଉପରେ । ଅମୀତା ସାମ୍‌ନାକୁ ଚାହିଁ ଦେଖିଲା, କେହି ନାହିଁ । ବାହାରକୁ ଆସି ମଧ୍ୟ ଏପାଖ ସେପାଖ ଥରେ ଦୁଇଥର ସେ ଭଲକରି ଦେଖି ନେଲା—କିନ୍ତୁ କାହାରିକୁ ସେ ଦେଖିପାରିଲା ନାହିଁ । ଗୋଟାଏ ସନ୍ଦେହ କପରି ଜାଗରିତ ହେଲା ମନରେ ଭାବ ଗୋପନ କରି ସେ ଅଶୋକର ପାଖରେ ବସି ତା'ସହିତ ଗଳ୍ପ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଅତୀତର କେତେକଥା ସେ କହିଗଲା ଅଶୋକ ଆଗରେ । ଅତୀତର ଅଞ୍ଜନା ଓ ବର୍ତ୍ତମାନର ଅଞ୍ଜନା ମଧ୍ୟରେ ଆଉ କୌଣସି ପ୍ରଭେଦ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଓ ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ମୁହଁରୁ ଅଞ୍ଜନାର ଗୀତ ନାଚ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯେତକ ସେ ଶୁଣିଛି, ଦକ୍ଷ ଅଭିନେତ୍ରୀ ପରି ଅବିକଳ ସେ ଅଭିନୟ କରୁଛି ।

କିନ୍ତୁ କଏ ସେ, କାହାର ଛାୟା ଆସି ସେତେବେଳେ ପଡ଼ିଲା ଝରକାର କାଚ ଉପରେ—ଆଉ କଣ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଆସି ସେ କିପରି ଅଭିନୟ କରୁଛି ତାହା ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ ସେ ଠିଆହୋଇ ଦେଖୁଥିଲେ !

ସେ ଛାୟା 'ବସନ୍ତର, ଏହା ଜାଣିପାରିଲା ନାହିଁ ଅମୀତା !

ବସନ୍ତ ଏପରି ପ୍ରକୃତିର ପୁରୁଷ ଯେ କି ନିଜର ସୁଖ ଓ ସୁବିଧା ଲାଗି ଅପରାଧ କରିବାକୁ ଦ୍ୱିଧା ବୋଧ କରେନା । ସାମାନ୍ୟ ଭାବନାରେ ଅସ୍ଥିର ହୋଇପଡ଼େ, ମନରେ ଉଦୟ ହୁଏ ନାନାଦି କୁଚିନ୍ତା । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସେ ତାହା କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ ଚାହେଁ ।

ଏହିପରି ଅପରାଧ ଯେ ତାରପିତା କରିଛନ୍ତି ତାହା ସେ ଦେଖିଛି । ଅନ୍ୟାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯେଉଁ ପ୍ରଜା ଆଗଭର ହୋଇ ମୁଣ୍ଡ ଟେକି ତାଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଥିଲା, ସେହି ରାତିରେ ତାକୁ ବିଦାୟ କରିଛନ୍ତି ପୃଥିବୀ ବକ୍ଷରୁ । କୁସୁମପୁରର ଉତ୍ତର ପୂର୍ବ କୋଣରେ ଯେଉଁ ଗୋଚର ଭୂମି ଖଣ୍ଡିକ ଦେଖାଯାଏ ତାକୁ ଖୋଳିଲେ ଦୁଇ ତିନୋଟି କଙ୍କାଳ ମିଳିପାରେ ।

ଆଉ ଜଣକର କଙ୍କାଳ ମଧ୍ୟ ମିଳିପାରେ । ଯାହା ହାତରେ ଭୁଜଙ୍ଗ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଛି, ସେହି ହୀରାବାଈର କଙ୍କାଳ ମଧ୍ୟ ମିଳିପାରେ ଉଦ୍ୟାନ ବାଟିକାର ପୂର୍ବ କୋଣରେ । ଏତେଗୁଡ଼ିଏ ଲୋକର ପ୍ରାଣ ନେବାଲାଗି ବସନ୍ତର ପିତା ସମର ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ମନରେ କେବେହେଲେ ଅନୁତାପ ଜାଗି ନାହିଁ ।

ଏହିପରି ପରିସ୍ଥିତି ଭିତରେ ବସନ୍ତ ମନୁଷ୍ୟ ହୋଇଛି । ନିଜ ଆଖିରେ ସେ ଦେଖିଛି ପିତାଙ୍କ ଆଦେଶରେ ଉଦ୍ଧତ ପ୍ରଜାକୁ ଶାଙ୍କୁଚ ,ମାଡ଼ ବନ୍ଧୁକର ଆଘାତରେ ଶାସନ କରିବା ।

ଗ୍ରାମର ପ୍ରଜା ଶଙ୍କର ନାଏକ ପ୍ରହାର ଖାଇ ଆଜି ଘରପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଫେରି ଯାଇ ପାରିଲା ନାହିଁ, ବାଟରେ ସେ ଶେଷ

ନିଃଶ୍ୱାସ ତ୍ୟାଗ କରିଥିଲା । ଏହିପରିତ କେତେ ଘଟଣା ଘଟିଛି, ବସନ୍ତ ଦେଖିଛି ଅନେକ ।

ଏହିପରି ପିତାର ପୁତ୍ର ବସନ୍ତ, ପିତାଙ୍କ ନିକଟରୁ ଶିଖିଛି ସେ ବହୁତ କିଛି । ତେଣୁ ଅପରାଧର ନିଶା ଅନ୍ତରରେ ତାର ଜାଗିଉଠିଲା ପ୍ରବଳଭାବେ ।

ଦେଖାରେ, ସେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଡୁବି ଯାଇଛି, ଇଆଡ଼େ କନକର ରୂପ ତାକୁ ପ୍ରଲୁବ୍‌ଧ କରିଛି, ଏହି ସମୟରେ ଅପରାଧ ଜ୍ଞାନଟା ତାର ମୁଣ୍ଡ ଭିତରେ ପ୍ରବଳ ଆଲୋଡ଼ନ ସୃଷ୍ଟି କଲା । ଦୃଷ୍ଟି ପଡ଼ିଲା ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ । ମନେ ହେଲା ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ପଥ ତା ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ରହିଛି । ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ଯାହା ସମ୍ପତ୍ତି ଅଛି ବସନ୍ତ ଓ କନକ ମନଇଚ୍ଛା ଖର୍ଚ୍ଚ କଲେ ସୁଦ୍ଧା ଜୀବନର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ ନିର୍ବିଘ୍ନରେ ଚଳି ପାରିବେ । ଯେକୌଣସି ଉପାୟରେ ତାକୁ ସମ୍ପତ୍ତି ହସ୍ତଗତ କରିବାକୁ ହେବ ।

ଅଞ୍ଜନା ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ଆସି ପଡ଼ିଲା । ସୀତାକାନ୍ତ-ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ଅନ୍ତେ ଅଞ୍ଜନା ହେବ ସମଗ୍ର ସମ୍ପତ୍ତିର ଉତ୍ତରାଧିକାରିଣୀ । ହୁଏତ ସାମାନ୍ୟ ଅଂଶ ବସନ୍ତ ପାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ସେତିକରେ କଣ ତାର ସ୍ୱପ୍ନ ସଫଳ ହେବ ?

ତାହାହେଲେ ଅଞ୍ଜନାକୁ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ କରିବାକୁ ହେବ । ଅଞ୍ଜନା ଲୋପ ହେବ ପରେ ଆଉଜଣେ ଆପେ ଆପେ ମଧ୍ୟ ବିଦାୟ ହୋଇଯିବ । ଅଶୋକଦାସ । ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ଯାହାପ୍ରତି ସ୍ନେହ ମମତା ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଅଜାଡ଼ି ଦେଇଛନ୍ତି, ଯାହାକୁ ପାଇ ଅପୁତ୍ରିକ ଦୁଃଖ ସେ ଭୁଲିଯାଇଛନ୍ତି । ବସନ୍ତ ଜାଣେ ତାକୁ ସେ ସ୍ନେହ ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖନ୍ତି ନାହିଁ । ଅଞ୍ଜନାର ମୃତ୍ୟୁପରେ ଖୁବ୍-ସମ୍ଭବ ସମ୍ପତ୍ତି ସେ ଲାଭକରି ପାରିବ । ସମ୍ଭବ କାହିଁକି, ନିଶ୍ଚୟ ।

ଏହିସବୁ ଭାବୁ ଭାବୁ ବସନ୍ତର ମୁଣ୍ଡ ଗରମ ହୋଇ ଆସିଲା । ଟଙ୍କା ତାର ଦରକାର । ଟଙ୍କା ନ ହେଲେ କନକକୁ ସେ ପାଇବ ନାହିଁ କେବେ, ଆଉ କନକକୁ ନ ପାଇବା ଅର୍ଥ ଜୀବନରେ ତାର ଗୋଟାଏ ବିରାଟ ଅପୂର୍ଣ୍ଣତା ରହିଯିବ ।

କେତେଟା ଦିନପରେ ହଠାତ୍ ଦେଖା ହେଲା ନଈ କୂଳରେ ସୀରେଇନ୍ ସାଙ୍ଗରେ । କଲେଜ ଛାଡ଼ି ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ସିରସ୍ତାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଦିନଠାରୁ ଏହି ପ୍ରଥମ ଦେଖା ହେଲା ସୀରେଇନ୍ ସାଙ୍ଗରେ ତାର । ସ୍କୁଲ ଓ କଲେଜର ସହପାଠୀ ସୀରେଇନ୍ ତାର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ । କନକ ସହିତ ପରିଚୟ ଘଟିବାର କେତେଟା ଦିନପରେ ବସନ୍ତ ବହିପତ୍ରରେ ଡୋର ବାନ୍ଧି ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜ୍ଜନ କରି କନକକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ଲାଗି ଚାକିରୀ ଗ୍ରହଣ କଲା । ସିରସ୍ତା ଛୁଟିପରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ଓ ସ୍ଥାନରେ ସେ ଦେଖା କରେ କନକ ସହିତ । ହୋଟେଲ୍, ସିନେମା ଓ ନଈ କୂଳରେ ବସି ବସି ସମୟ ତାର କଟିଯାଏ, ଆଉ କାହା ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖା କରିବାକୁ ବେଳ ତାର ନ ଥାଏ ।

କନକ ପାଖରୁ ଚରମ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଶୁଣି [ମାସ ଦେଢ଼ଶହ ଟଙ୍କାରେ ସେମାନଙ୍କର ଚଳିବା ସମ୍ଭବପର ନୁହେଁ] ମୁଣ୍ଡ ତାର ଘୂରିବାକୁ ଲାଗିଛି ଏବଂ ସେହି ଚିନ୍ତାରେ ସେ ଅର୍ଥ ପ୍ରାପ୍ତିର ସୁଯୋଗରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଛି । କନକ ପାଖରେ ସେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଛି,

ଜନକ ମଧ୍ୟ କଥା ଦେଇଛି ସେ କେବଳ ତାଙ୍କର ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛି ।

ବୀରେନ୍‌କୁ ଦେଖି ସେ ଆଗେଇ ଆସିଲା । ବୀରେନ୍ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ଦେଖି ଖୁସି ହୋଇ କହିଲା—ଏତେ ଦିନ ଯାଏ କୁଆଡ଼େ ଥିଲୁ ବସନ୍ତ, କଣ ଆଜି କାଲି କରୁଛୁ ? ...

—ଆଉ କରିବି କଣ, ପଢ଼ାପଢ଼ି ଛାଡ଼ିଦେଇ ବର୍ତ୍ତମାନ ମୋର ବାପାଙ୍କର ବିଜିନେସ୍ ଦେଖା ଦେଖି କରୁଛି । ତୁ ଆଜି କାଲି କଣ କରୁଛୁ କହିଲୁ ? ...

—ମୁଁ ଏମ୍ ଏସ୍ ସି ପାଶକରି ରିସର୍ଚ୍ଚ ଆରମ୍ଭ କରୁଛି । ବୀରେନ୍ କହିଲା ।

ଉଭୟେ ବସି ଗଲେ ବେଞ୍ଚଟି ଉପରେ । ଉଭୟଙ୍କର ଚାଲିଲା ଅତୀତ-ବର୍ତ୍ତମାନ ଓ ସ୍କୁଲ କଲେଜର ପୁରାତନ ଆଲୋଚନା । କନକ କଥା ମଧ୍ୟ କହିଲା ବସନ୍ତ ବୀରେନ୍ ଆଗରେ । ସବୁ ଶୁଣି ବୀରେନ୍ କହିଲା—ଖୁବ୍ ତ ଆଗେଇ ଯାଇଛୁ । ବାହାଘର କେବେ ହେଉଛି—

ବେଶି ଆଉ ଡ଼େରିନାହିଁ । ମାସ ଦୁଇଟା ପରେ ହୋଇଯିବ ।

—ଧନ୍ୟବାଦ, ତାହା ହେଲେ ମତେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରୁଛୁ ନିଶ୍ଚୟ ।

—ନିଶ୍ଚୟ କରିବି । ତୁ କଣ ବାହାକରି ସାରିଲୁଣି ? ...

—ସମୟ ଆଉ କେଉଁଠୁ ପାଇଲି । ଆଉ ମଧ୍ୟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ସମୟ ପାଇବି ନାହିଁ···ମୃଦୁ ହସି କହିଲା ବିରେନ୍ ।

—ସେ ସବୁ ବାଜେ କଥା··

ତୋତେ ଆଉ କେମିତି ବୁଝେଇବି କହ । ଲେବୋରେ-ଟୋରୀରେ ବସି ବସି ଦିନ କଟିଯାଏ, ବାହାରକୁ ବାହାରିବାକୁ

ସମସ୍ତ ପାଏନା । ତୁ ସେ ସବୁ ବୁଝିପାରିବୁ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳ-ଯାଏ ମୁଁ ଲେବୋରେଟାରିରେ ଥାଏ ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଅନ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟ, ଦେଖିଲେ ତୁ ଚିହ୍ନି ପାରିବୁ ନାହିଁ ମୋତେ । କାମ କରୁଥିବା ବେଳେ ମୁଁ ସବୁ ଭୁଲିଯାଏ । ଗ୍ୟାସ୍ ବର୍ଣ୍ଣର୍ ସବୁବେଳେ ଆଖି ସାମ୍ନାରେ ଜଳୁଥାଏ, ତାରି ପାଖରେ ବସି ଟିଉବ୍‌ରେ କେତେ ପ୍ରକାର ସଲ୍ୟୁସନ୍ ନେଇ ଗବେଷଣାରେ ଲାଗିଥାଏ ।

—କଣ ସବୁ ରିସର୍ଚ୍ଚ କରୁଛୁ···ପଚାରିଲା ବସନ୍ତ ।

—ଏପରି ଗୋଟାଏ ଜିନିଷ ମୁଁ ଆବିଷ୍କାର କରୁଛି, ଯାହା ପ୍ରତ୍ୟେକ ରୋଗରେ ବ୍ୟବହାର ହୋଇ ପାରିବ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରୋଗ ନିଶ୍ଚୟ ଏହା ଦ୍ୱାରା ଭଲହୋଇ ଯିବ ।

—ଏହା କଣ ସମ୍ଭବ ?···

—ବିଜ୍ଞାନ ଦ୍ୱାରା ସବୁତ ସମ୍ଭବ । ଏହା ଛଡ଼ା ମୁଁ ରୋଗ ଉପରେ ଲକ୍ଷ କରି ରିସର୍ଚ୍ଚ କରୁନାହିଁ, ଲକ୍ଷ ମୋର ମନୁଷ୍ୟଙ୍କ ଉପରେ । ମନୁଷ୍ୟ ଯଦି ଠିକ୍‌ଥାଏ, କୌଣସି ରୋଗ ତାକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିବ ନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଂଶ ଠିକ୍ ଥିଲେ ମେସିନ୍ ଯେପରି ଚାଲେ, ସେହିପରି ମନୁଷ୍ୟ ଦେହର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଂଶକୁ ସଜୀବ ରଖିଲେ କୌଣସି ରୋଗରେ ସେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ···କହି ବସନ୍ତ ଆଡ଼େ ଚାହିଁ ମୃଦୁ ମୃଦୁ ହସିବାକୁ ଲାଗିଲା ସୌରେନ୍ ।

—କେତେଦୂର ଆଗେଇଲୁଣି ?···

—ବାଇଶ୍ ପରସେଣ୍ଟ ମାତ୍ର ଆଗେଇଛି । ତେବେ ଏହି ଜିନିଷକୁ ରିସର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ବସି ମୁଁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ମେଡ଼ିସିନ୍ ଆବିଷ୍କାର କରିଛି ।

—ଆଉ ଗୋଟିଏ ମେଡସିନ୍ ! କଣ ସେ ?···

— ମର୍ଫିନ୍—ନାମଟି ଅବଶ୍ୟ ମୁଁ ଦେଇଛୁ ।

—କପରି ବ୍ୟବହାର ହୁଏ—

—ରୋଗୀକୁ ଅପରେଶନ୍ କଲାବେଳେ ଏହି ଔଷଧଟି ଦରକାର ହୁଏ । ଔଷଧଟିକୁ ବ୍ୟବହାର କଲେ ରୋଗୀର ସ୍ନାୟୁ ସବଳ ରହେ । ଦୁର୍ବଳ ରୋଗୀକୁ ଡାକ୍ତରମାନେ ଅନେକ ସମୟରେ ଅପରେଶନ୍ କରିବାକୁ ଭୟ କରନ୍ତି । ଦାରୁଣ ପଞ୍ଚାନବେ ପରସେଣ୍ଟ ମୃତ୍ୟୁର ସମ୍ଭାବନା । ତେବେ ଔଷଧଟି ଯେପରି ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ରୋଗୀକୁ ଦିଆ ନ ହୁଏ । ବେଶିହେଲେ ରୋଗୀର ମୃତ୍ୟୁ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ । ପରିମାଣ ନ ଜାଣିଲେ ସର୍ବନାଶ । ବିଷ ନହେଲେ ମଧ୍ୟ ବିଷ ଜାତୀୟ ପଦାର୍ଥ । କୌଣସି ସୁସ୍ଥ ମନୁଷ୍ୟ ଯଦି ଏହା ବ୍ୟବହାର କରେ, ତାହାହେଲେ ତାର ମୃତ୍ୟୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ । ମନେହେବ ଲୋକଟାର ଯେପରି ହାର୍ଟଫେଲ୍ ହୋଇ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଛି ।

ବସନ୍ତର ଦୃଷ୍ଟିଶକ୍ତି ତୀକ୍ଷ୍ଣ ହୋଇ ଉଠିଲା । "ମର୍ଫିନ୍-ମର୍ଫିନ୍ ! ମନେ ମନେ କେତେଥର ଉଚ୍ଚାରଣ କଲା ଶବ୍ଦଟିକୁ । ମର୍ଫିନ୍—ଏହି ଔଷଧକୁ ନେଇ ସେ କାମରେ ଲଗାଇବ । ସ୍ୱାଭାବିକ ମୃତ୍ୟୁ । ହାର୍ଟଫେଲ୍—

ଏହି ଔଷଧଟି ସେ ନେବ ବୀରେନ୍ ପାଖରୁ । ଠିକ୍ ସମୟରେ 'ସେ ବୀରେନ୍‌ର ଦେଖା ପାଇଛି, ମନେ ମନେ ଅଜସ୍ର ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଲା ବୀରେନ୍‌କୁ । ବୀରେନ୍ ତୁମେ ମୋତେ ମହା ଚିନ୍ତାରୁ ମୁକ୍ତ କରିଛ—ତୁମ ନିକଟରେ ମୁଁ ଚିର ଋଣୀ

ଅଞ୍ଜନା ଓ ଅଶୋକ ମର୍ଫିନ୍ କବଳରୁ କେହି ମୁକ୍ତ ପାଇବେ ନାହିଁ । ବସନ୍ତର ଇଚ୍ଛା ହେଲା ଅଟ୍ଟହାସ୍ୟ କରି ନିଜର ସୌଭାଗ୍ୟ କଥା ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜଣାଇଁ ଦିଅନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ମନେ ପଡ଼ିଲା ପାଖରେ ବସିଛି ବୀରେନ୍...

ଏ ମଧ୍ୟାହ୍ନରେ ନଦୀର ସେ କୂଳ ଉପରେ ଦୃଷ୍ଟି ରଖି ବସନ୍ତ ମନେ ମନେ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବାକୁ—ଲାଗିଲା, ରମାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ଅଜସ୍ର ଅର୍ଥ କପର ଭାବେ ପବନରେ ଉଡ଼ି ଆସୁଛି ତାର ହାତ ପାଖକୁ— ଏଥର ସେ କନକର ଆଶା ପୂରଣ କରିପାରିବ ।

କୌଣସି ପ୍ରକାରରେ ସାରେନ୍‌କୁ ପଟେଇ ପାଟେଇ ଔଷଧଟିକୁ ଯୋଗାଡ଼ କରି ନେଲା ସେ ।

ସାତଦିନ ପାଇଁ ଛୁଟି ନେଲା ବସନ୍ତ ।

ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ପ୍ରଥମେ ଟିକିଏ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ । ପଚାରିଥିଲେ, ନଗଲେ କଣ ଚଳିବ ନାହିଁ···

ଉତ୍ତର ଦେଲା ବସନ୍ତ ।···ବର୍ତ୍ତମାନ ନଗଲେ ଆଉ ତ ସମୟ ପାଇବି ନାହିଁ । କେଇଟା ଦିନପରେ ନୂଆ କାରଖାନାର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେବ, ସେତେବେଳେ ଆଉ ସମୟ ପାଇବି କେଉଁଠୁ···

କାହାର ଇଚ୍ଛା ବିରୁଦ୍ଧରେ ବାଧାଦେବା ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ସ୍ୱଭାବ ନୁହେଁ । କାହାରି ମନର ଆଶା ଆକାଙ୍‌କ୍ଷାକୁ କଠିନ ଶାସନଦ୍ୱାରା ଭାଙ୍ଗିଦେବା ଭଳି ସେ ନୁହନ୍ତି, ଯିଏ ବାଧାଦିଏ ତା ଉପରେ ବରଂ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି ସେ ।

ବସନ୍ତକୁ ସେ ବାଧାଦେଲେ ନାହିଁ । ବସନ୍ତ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ କହୁଛି, ଆଉ କେଇଟା ଦିନ ପରେ କାମ ଖୁବ୍ ଜୋର୍ ସୋର୍‌ରେ

ଚାଲିବ, ଖିଆ ପିଅ କରିବାକୁ ସମୟ ସୁଦ୍ଧା ମିଳିବ ନାହିଁ । ବସନ୍ତ ଯଦି ଆଗରୁ କେତେଟା ଦିନ ଛୁଟିନେଇ କଟାଇଦିଏ କ୍ଷତି କଣ ? ଗମ୍ଭୀର ସ୍ୱରରେ ସେ କହିଲେ—ବେଶ, ଯାଅ—ମୁଁ ତୁମକୁ ବାଧା ଦେବି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସାତ ଦିନରୁ ଦିନ ଗୋଟାଏ ଯେପରି ବେଶୀ ନହୁଏ ।

ବସନ୍ତ ମୁଁହ ତଳକୁ କରି କହିଲା—ଠିକ୍ ସାତଦିନ ପରେ ଚାଲି ଆସିବି ।

—ବାକି କାମ ଗୁଡ଼ିକ ଶାନ୍ତି ବାବୁଙ୍କୁ ବୁଝାଇଦେଇ ଯାଅ—

ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ସ୍ୱୀକୃତି ଜଣାଇଲା ବସନ୍ତ ।

ବସନ୍ତ ଦୁଆର ପାଖ ଯାଏ ଚାଲି ଆସିଛି, ପଛରୁ ଡାକିଲେ ସୀତାକାନ୍ତ ବାବୁ—ଶୁଣ…ବସନ୍ତ ଫେରି ଠିଆ ହେଲା ।

—ପାଖରେ ଟଙ୍କା ଅଛି ତ ?

—ହଁ ।

—କେତେ ଅଛି ?

—ଦେଢ଼ଶହ…

ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ କିଛି ସମୟ ନୀରବ ରହି ପୁନର୍ବାର କହିଲେ—ଅଞ୍ଜନା ପାଖରୁ ଆଉ ଶହେ ଟଙ୍କା ନେଇଯାଅ । ବାହାରକୁ ଯାଉଛ, ଯେତେବେଳେ ଟଙ୍କା ଦରକାର ହୋଇପାରେ ।

ସେହିଦିନ ଠାରୁ ଛୁଟିରେ ଗଲା ବସନ୍ତ ।

ଅଞ୍ଜନା ଟଙ୍କା ଦେଇ ଦେଇ କହିଲା—ମୋର ପରୀକ୍ଷା ନଥିଲେ ତୁମ ସଙ୍ଗରେ ଯାଇ ଦିଲ୍ଲୀ ଦେଖି ଆସିଥାନ୍ତି !

ହସି ହସି ବସନ୍ତ କହିଲା—ପରୀକ୍ଷା ଶେଷ ହେଲେ ଅଶୋକବାବୁ ସାଙ୍ଗରେ ଯିବୁ ।

କଥାଟା ବସନ୍ତର ନିଜ କାନକୁ ମଧ୍ୟ କର୍କଶ ଶୁଣାଗଲା । ତାପରେ ହଠାତ୍ ମନେ ପଡ଼ି ଯିବାରୁ ମୃଦୁସ୍ୱରରେ କହିଲା—କଣ

କରିବ ଅଞ୍ଜନା, ତୋର ଯେତେବେଳେ ପରୀକ୍ଷା ଶେଷ ହେବ ସେତେବେଳେ ମୁଁ ଆଉ ଛୁଟି ନେବାର ଉପାୟ ନାହିଁ—ତେଣୁ ଆଗରୁ ବାହାରିବାକୁ ବାଧ୍ୟହେଲି ।

ବସନ୍ତ ଆଗରୁ ସବୁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରି ରଖିଥିଲା । ଅଞ୍ଜନା ପାଖରୁ ଫେରି ସେ ଦେଖାକଲା ବନ୍ଧୁ ବିନୟ ସହିତ । କହିଲା—ତୁମେ ଆଜି ରାତିରେ ଯାଅ, ମୁଁ କାଲି ଦିନଗାଡ଼ିରେ ଯିବି । ହୋଟେଲରେ ଦେଖା ହେବ ତୁମ ସାଙ୍ଗରେ ।

ମୃଦୁ ଆପତ୍ତିକରି କହିଲା ବିନୟ—ତୁ ସଙ୍ଗରେ ଯିବୁନାହିଁ ?

ବସନ୍ତ କହିଲା—କଣ କରିବି ଭାଇ, ବହୁତ କଷ୍ଟରେ ଛୁଟିପାଇଲି କିନ୍ତୁ ଆଜି ରାତିରେ କାଗଜ ପତ୍ର ସବୁ ବୁଝେଇ ଦେବାକୁ ହେବ । ତୋ ସଙ୍ଗରେ ଯାଇ ପାରୁ ନାହିଁ । ତୁ ମୋର ବେଡ଼ିଙ୍ଗ୍ ଓ ସୁଟ୍‌କେସ୍‌ଟି ନେଇ ଆଗରେ ଯା···

—ତାହା ହେଲେ ଦୁହେଁ କାଲି ଗଲେ ମଧ୍ୟ ଚଳିବ ।

—ନା, ବାର୍ଥ ଯେତେବେଳେ ରିଜର୍ଭ ହୋଇଛି ଆଉ କୌଣସି ଉପାୟ ନାହିଁ । ବାଜେ କଥା ମୁଣ୍ଡରେ ଆଉ ଖେଳାନା, ତୁ ଆଜି ରାତିରେ ଚାଲିଯା' । ଦିଲ୍ଲୀରେ ପହଞ୍ଚି ଗୋଟାଏ ରୁମ୍‌ନେବୁ, ମୋ ନାମରେ ଭଡ଼ା ନେଇଥିବୁ—ବୁଝିଲୁ ।

ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ବିନୟ ସ୍ୱୀକୃତି ଜଣାଇଲା ।

ବସନ୍ତ ପୁନର୍ବାର କହିଲା—ପଅର ଦିନ ରାତି ବାରଟା ବେଳେ ତୁ ଷ୍ଟେସନକୁ ଆସିବୁ । ଯେଉଁ ହୋଟେଲରେ ରହିବୁ ମୁ ତ ଆଉ ଜାଣିନାହିଁ, ତୁ ଆସିଲେ ମୋତେ ସଙ୍ଗରେ ନେଇଯିବୁ ।

ବିନୟ ହାତରେ କିଛି ଟଙ୍କାଦେଇ ଷ୍ଟେସନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତା ସଙ୍ଗରେ ଆସି ଟ୍ରେନରେ ଉଠାଇ ଦେଲା ତାକୁ । ନିଜର ବେଡ଼ିଙ୍ଗ୍ ଓ ସୁଟ୍‌କେସ୍ ତା ହାତରେ ପଠାଇ ଟ୍ରେନ୍ ଛାଡ଼ିବାପରେ ବସନ୍ତ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ଓଗୋଟିଏ ବାର୍‌ରେ । କିଛି ହୁଇସ୍କି

ଗଳାଧଃକରଣ କରି ରାତ୍ତି ବାରଟା ବାଜିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲି ବାହାରୁ ।

ରାସ୍ତାର ଗୋଟିଏ ଲାଇଟ୍ ପୋଷ୍ଟ ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ପ୍ୟାଣ୍ଟର ବାମପାଖ ପକେଟରେ ହାତଭର୍ତ୍ତିକରି ଦେଖିଲି-ମର୍ଫିନ୍ ଶିଶିଟି ଅକ୍ଷତ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛି । କେତେ କଷ୍ଟରେ ସେ ସଂଗ୍ରହ କରିଛି ବନ୍ଧୁ ବୀରେନ ପାଖରୁ ।

ଖଣ୍ଡିଏ ରିକ୍ସା ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ସାମ୍ନାରେ, ହାତ ଦେଖାଇ ରିକ୍ସା ଅଟକାଇ ବସିପଡ଼ିଲି ସେଥିରେ । ରିକ୍ସା ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ପ୍ରାସାଦର କିଛିଟ୍ ଦୂରରେ । ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ି ରିକ୍ସା ଚାଳକକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ କହି ସେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ପ୍ରାସାଦର ପଛପଟେ, ଠିକ୍ ଯେଉଁ ଘରେ ଅଞ୍ଜନା ଶୁଏ ସେହି ଘରର ଝରକା ପାଖରେ । ରେଡ଼ିୟମ୍ ଘଡ଼ିଟିକୁ ଚାହିଁ ଦେଖିଲି ରାତ୍ତିପ୍ରାୟ ଗୋଟାଏ ବାଜିଛି ।

ଘର ଭିତରକୁ ଉଙ୍କିମାରି ଚାହିଁଲା ବସନ୍ତ, ଅନ୍ଧକାର । କୌଣସି ଜିନଷ ଆଖିକୁ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । ଝରକା ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ହାତ ବଢ଼ାଇ ପାଣି ଗ୍ଲାସଟିକୁ ପାଖକୁ ଆଣିଲା । —ପକେଟରୁ ବାହାରି କଲା ମର୍ଫିନ୍ ଶିଶିଟିକୁ, ସବୁ ଗୁଡ଼ିକ ସେ ଢାଳିଦେଲା ପାଣି ଗିଲାସଟିରେ । ରାତ୍ତିରେ ଉଠି ସବୁଦିନେ ଅଞ୍ଜନା ପାଣିପିଏ ଏହା ସେ ଜାଣେ ଏବଂ ସେ ଦୁଇଦିନ ହେବ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଦେଖିଛି ପାଣି ଗିଲାସଟିକୁ ଅଞ୍ଜନା ଠିକ୍ କେଉଁ ସ୍ଥାନରେ ରଖେ । ସେଇଥି ପାଇଁ ସେ ଏତେ ସହଜରେ ତାର କାର୍ଯ୍ୟୋଦ୍ଧାର କରି ପାରିଛି ।

ମଟର ଗ୍ୟାରେଜ ପାଖରେ ଆସି ଠିଆହେଲା ବସନ୍ତ । ଏହି-ଠାରେ ଠିଆହେଲେ ଅଞ୍ଜନାକୁ ପରିଷ୍କାରଭାବେ ସେ ଦେଖି ପାରିବ ଘର ଭିତରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିନିଷ ପରିଷ୍କାର ଭାବେ ଜଣା ପଡ଼ିବ ।

ରାତି ଦୁଇଟା ବେଳେ ଅଞ୍ଜନା ପାଣି ପିଇବାକୁ ଉଠିବ । ତା ପରେ···

ନିଃଶବ୍ଦରେ ବାହାରି ଆସି ରିକ୍ସାରେ ବସିଲା ବସନ୍ତ । ଆସିଲା ଷ୍ଟେସନକୁ । ରାତିଟା ଓଏଟିଂରୁମ୍‌ରେ କଟାଇ ଭୋର ସେ ଗାଡ଼ିରେ ଉଠିବ ।

ସାତଦିନପରେ ବସନ୍ତ ଫେରି ଆସିଲା । ମନତାର ଅଶ୍ୱସ୍ତିରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ । ଏହି ସାତଟା ଦିନ ସେ କେବଳ ଭାବିଛି ଅଞ୍ଜନାର କଥା ଯଦି କୌଣସି କାରଣ ବଶତଃ ସେଦିନ ରାତିରେ ପାଣିତକ ପିଇ ନଥାଏ, ଯଦି ତାର ନିଦ ନ ଭାଙ୍ଗିଥାଏ ସେଦିନ ରାତିରେ ? ସକାଳେ ଯଦି ଢାଳି ଦେଇଥାଏ ପାଣିତକ—ତାହାହେଲେ ଅଞ୍ଜନା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଞ୍ଚିଥିବ ନିଶ୍ଚୟ !

ଭୟରେ ମନତାର ଶିହରି ଉଠିଲା । ମନେ ହେଲା କାମରେ ଯେପରି ଯଥେଷ୍ଟ ଗଲତି ରହିଛି । ନିଜ ଉପରେ ବିପଦର ଝୁଙ୍କି ନେବାର କଣ ବା ଦରକାର ଥିଲା ? ଘରଛାଡ଼ି ଏତେଦୂରକୁ ଆସିବାର ମଧ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରୟୋଜନ ନଥିଲା—ସେହିଠାରେ ରହି ସେ ଏସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିଥାନ୍ତା ।

ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚି ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ବସନ୍ତ ନିଜର ମନକୁ ଶକ୍ତକରି ନେଲା । ମନକୁ ଦୁର୍ବଳ କଲେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପାରେନା । ଚିର ଦିନର ଅଭ୍ୟାସ ଅନୁଯାଇ ଅଞ୍ଜନା ଯଦି ସେଦିନ ରାତିରେ ପାଣିତକ ପିଇଥାଏ ତାହା ନିଶ୍ଚୟ ଆଜି ଖବରରେ

ନଥିବ । ସକାଳେ ଡାକ୍ତର ଆସି ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇ ଯାଇଥିବେ ଯେ ହଠାତ୍ ହୃଦଯନ୍ତ୍ର କ୍ରିୟା ବନ୍ଦହୋଇ ଅଞ୍ଜନାର ମୃତ୍ୟୁଘଟିଛି । ସ୍ୱାଦ--ଗନ୍ଧ-ବର୍ଣ୍ଣହୀନ ମର୍ଫିନ୍ ଖାଇ ସେ ଯେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିଛି ଏକଥା କୌଣସି ଡାକ୍ତରର ଧରିବାର ସାଧ୍ୟନାହିଁ ।

ଅଞ୍ଜନା ଯଦି ବଞ୍ଚିଥାଏ ଅର୍ଥାତ ପାଣିଚକ ସେବନ ନ ଖାଇ ସକାଳେ ପକାଇ ଦେଇଥାଏ ତାହେଲେ ଆଉଥରେ ସେ ଚେଷ୍ଟା କରିବ । ଯଦି ତାର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥାଏ, ଏହାପରେ ଅଶୋକର ପାଳି ।

ଏହି ସବୁ ଭାବୁ ଭାବୁ ବସନ୍ତର ମୁହଁର ଶିରାଗୁଡ଼ିକ କଠିନ ହୋଇ ଆସିଲା । ମନେପଡ଼ିଲା ପିତାଙ୍କର କଥା, ତାପାଇଁ କାଣି କଉଡ଼ିଟିଏ ସୁଦ୍ଧା ରଖିଯାଇ ନାହାନ୍ତି । ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଜମିଦାର-ବଂଶର ପ୍ରଭୁତ ଧନ ସବୁ ନଷ୍ଟ ହୋଇଛି ପିତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ । ମୃତ ପିତା ପ୍ରତି ରାଗାନ୍ୱିତ ହୋଇ ଉଠିଲା ବସନ୍ତ ।

ଆଜ ସେ ଦେଣାରେ ଡୁବିଯାଇଛି । ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ତହବିଲ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦେଖା ହୋଇନାହିଁ, ଦେଖାଗଲେ ଧରାପଡ଼ି ତାକୁ ପଥରେ ଭିକମାଗି ବୁଲିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେହିଦିନଠାରୁ ସବୁ କିଛି ତାକୁ ହରାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ନା,ନା ଏସବୁ ହୋଇପାରେନା କେବେ ।

ରିକ୍‌ସାରେ ବସି ଏହି କଥାଗୁଡ଼ିକ ସେ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲା ବାରମ୍ବାର । ଘର ପାଖରେ ରିକ୍‌ସାରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଘରଆଡ଼େ ଥରେ ଦୃଷ୍ଟି ବୁଲାଇ ଆଣିଲା । ସବୁ ଯେପରି ନିସ୍ତବ୍ଧ । ନିର୍ଜୀବ ପ୍ରେତପୁରୀ ପରି ମନେ ହେଲା ତାକୁ ।

କେତେଟା ମୁହୂର୍ତ୍ତ ନିମ୍ବରଙ୍ଗର ଦୋତାଲା ଘରଟି ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ରହିଲା ବସନ୍ତ, ତା ପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଗୋଡ଼ ପକାଇ ନିଜର ରୁମ୍ ଭିତରକୁ ଆସିଲା । ନିଜକୁ ବଡ଼ ଦୁର୍ବଳ ମନେ ହେଉଥାଏ । ଘର ଭିତରେ ବସି ସେ ଅନୁଭବ କଲା ଗୋଟାଏ ଭରାଟ ସ୍ତବ୍ଧତା । ମନେହେଲା, ସେ ଯେପରି ସୀତାକାନ୍ତ

ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ପ୍ରକାଣ୍ଡ ପ୍ରାସାଦ ଭିତରେ ଠିଆହୋଇ ନାହିଁ, ପ୍ରବେଶ କରିଛି ପାତାଳ ପୁରୀର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗୋଟିଏ କୋଠରୀରେ ।

ନା, ଏପରି ଦୁର୍ବଳତା ପ୍ରକାଶ ପାଇଲେ ନିଜେ ଧରାପଡ଼ିବାର ଯଥେଷ୍ଟ ଆଶଙ୍କା ରହିଛି । ସେଥିପାଇଁ ନିଜକୁ ଶକ୍ତକରି ଖଣ୍ଡିଏ ସିଗାରେଟ୍ ଧରାଇଲା ବସନ୍ତ । ନିଜର ସୁଟ୍‌କେଶ ଭିତରୁ ସୁନ୍ଦର କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହାତୀଦାନ୍ତର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଗୋଟିଏ ତାଜମହଲ ବାହାର କଲା ସେ । ଏହି ବସ୍ତୁଟିକୁ ସେ ଆଣିଥିଲା ଅଞ୍ଜନା ପାଇଁ ।

ଦ୍ୱାରବନ୍ଧ ପାଖରେ ଠିଆହୋଇ ଡାକିଲା ସେ ଭୃତ୍ୟକୁ ।

ଭୃତ୍ୟ ଆସିବା ମାତ୍ରେ କହିଲା ବସନ୍ତ—ଦାଦିଙ୍କୁ ଟିକିଏ ଡାକି ଦେ'ତ...

ଭୃତ୍ୟର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ବସନ୍ତର ମନେହେଲା ନିଶ୍ଚୟ ଗୋଟାଏ କିଛି ଅଘଟନ ଘଟିଛି ଏ ଘରେ । ମୁହଁ ତଳକୁ କରି ଛିଡ଼ା ହେଲା ଭୃତ୍ୟଟି ।

—ଦାଦିଙ୍କୁ ଡାକି ଦେ...

—ଦିଦି ଆଉ ଜୀବନରେ ନାହାନ୍ତି ବାବୁ...କହୁ କହୁ ଅଶ୍ରୁ ଗଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ତଳେ ।

ବସନ୍ତ ଯେପରି ଚମକି ଉଠିଲା । ବିସ୍ମିତ କଣ୍ଠରେ କହିଲା —ଏସବୁ କଣ କହୁଛୁ ? କଣ ହେଲା ।

—ଆପଣ ଯେଉଁଦିନ ଗଲେ ସେହିଦିନ ରାତିରେ ସେ ମରିଯାଇଛନ୍ତି ।

—ବାବୁ କେଉଁଠାରେ ଅଛନ୍ତି ?

—ମନ ଦୁଃଖରେ ବିଛଣାରେ ଶୋଇଛନ୍ତି ।

ସୀତାକାନ୍ତ ବାବୁ ଯେଉଁ ଘରେ ଶୋଇଥିଲେ, ବସନ୍ତ ତାଜମହଲଟିକୁ ହାତରେ ଧରି ସେଠାକୁ ଗଲା । ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟି କ୍ଷୀଣ । କେତେବେଳେ ସେ ଯେପରି ଆଖି ଆଗରେ ଦେଖି

ପାରୁଛନ୍ତି ବରାଟ ଅନ୍ଧକାର ସ୍ତୂପ । କିଏ ଯେପରି ତାଙ୍କୁ ଟେକି-ନେଇ ଅନ୍ଧକାର ସାଗର ଭିତରେ ନିକ୍ଷେପ କରୁଛନ୍ତି, ଆଜି ସେ କୂଳ ପାଇ ନାହାନ୍ତି ।

ଜୀବନର ଶେଷ ସମୟରେ ସେ ଯେ ଏତେବଡ଼ ଆଘାତ ପାଇବେ ଏହାତ କେବେ ଆଶଙ୍କା କରି ନଥିଲେ । ଜୀବନର ବରାଟ ଆଶା ତାଙ୍କର ହଠାତ୍ ଭାଙ୍ଗି ଶତଚୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଗଲା । ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ସନ୍ତାନ । ଅଞ୍ଜନାକୁ କୌଣସି ଦିନ ସେ କନ୍ୟା ବୋଲି ଭାବି ନାହାନ୍ତି, ନିଜର ପୁତ୍ର ଜ୍ଞାନରେ ଆଦର ଯତ୍ନ କରି ଆସୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଭଗବାନ ଏହି କ୍ଷୀଣ ଆଶାର ଆଲୋକଟିକୁ ଲିଭାଇ ଦେଲେ । ଆଜି କାହା ଲାଗି ସେ ପୃଥିବୀରେ ବଞ୍ଚି ରହିବେ ?

କୌଣସି ଏକ ଶୁଭ ମୂହୂର୍ତ୍ତରେ ଦେଖା ହୋଇଥିଲା ଅଶୋକ ସହିତ । ଏପରି ମେଧାବୀ ଛାତ୍ର ସେ ଆଜି କେବେ ଦେଖି ନାହାନ୍ତି । ଗରିବ ଘରର ପିଲାଟି । ଅଶୋକକୁ ସେ ଆଗ୍ରହରେ ନିଜ ପାଖରେ ସ୍ଥାନ ଦେଇଥିଲେ । ଅପୁତ୍ରିକ ଦୁଃଖ ସେ ଭୁଲି ଯାଇଥିଲେ ଅଶୋକକୁ ଦେଖି । ସେଦିନ ସେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଅଜସ୍ର ଧନ୍ୟବାଦ ମଧ୍ୟ ଦେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀଙ୍କୁ ଆଘାତ କରିବା ଲାଗି ଭଗବାନ ପଠାଇଥିଲେ ଅଶୋକକୁ ?

ଆଖି ଦୁଇଟିରୁ ଉଷ୍ଣ ଜଳଧାର ଗଣ୍ଡ ସିକ୍ତ କରୁଥାଏ ।

ବସନ୍ତ ଆସି ଠିଆ ହେଲା ସମ୍ମୁଖରେ ।

ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ଧୀରେ ଫେରିଚାହିଁ ଦେଖିଲେ ବସନ୍ତକୁ ।

କଣ କହିବ ବସନ୍ତ କିଛି ଠିକ୍ କରି ପାରିଲା ନାହିଁ, ମୁହଁ ତଳକୁ କରି ଛିଡ଼ା ହୋଇଥାଏ ।

ଚୌଧୁରୀ ପଚାରିଲେ—କେବେ ଆସିଲ ବାବା ?...

—ଦଶ ପନ୍ଦର ମିନିଟ୍ ହେବ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲି...

ନିଶ୍ଚୟ ଶୁଣିଛ, ଅଞ୍ଜନା ହାର୍ଟଫେଲ୍ କରି ମରିଛି···ଏତିକି କହୁ କହୁ କୋହରେ ତାଙ୍କ ସ୍ୱର ଅସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା ।

—ହଁ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ଶୁଣିଲି । ଯିବାବେଳେ ତାକୁ ବେଶ୍ ସୁସ୍ଥ ଦେଖି ଯାଇଥିଲି—ବସନ୍ତର କଣ୍ଠସ୍ୱର ମଧ୍ୟ ଆର୍ଦ୍ର ହୋଇ ଆସିଲା ।

ତାହାର ଆଡ଼େ ଅପଲକ ଦୃଷ୍ଟିରେ କିଛି କ୍ଷଣ ଚାହିଁ ରହି ଚୌଧୁରୀ କହିଲେ—ଅଞ୍ଜନା ମୋର ସବୁ ଆଶାର ସ୍ୱପ୍ନକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦେଇ ଯାଇଛି—ଇଆଡ଼େ ଅଶୋକ ମଧ୍ୟ ପାଗଳ ହୋଇଯାଇଛି ସେହି ରାତିଠାରୁ ।

—ଅଶୋକ ପାଗଳ ହୋଇ ଯାଇଛି, କେମିତି ? —କେମିତି ସେ ପାଗଳ ହେଲା···ଚମକି ଉଠି ପ୍ରଶ୍ନ କଲା ବସନ୍ତ ।

—ଅଞ୍ଜନା ମରିଯିବାରୁ ସେ ପାଗଳ ହୋଇ ଯାଇଛି । ଅଞ୍ଜନାକୁ ଅଶୋକ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଥିଲା ମୁଁ ଜାଣେ । ସେମାନେ ଥିଲେ ଅଭିନ୍ନ ହୃଦୟ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଭାବିଥିଲି ଅଶୋକ ଏମ୍-ଏସ୍,ସି ପାଶ୍ କରିବା ପରେ ଉଭୟଙ୍କର ବିବାହ ଶେଷକରି ଦେଇଥାନ୍ତି । ଆକସ୍ମିକ ମୃତ୍ୟୁ ଦେଖି ତାର ମନ ଅତିଶୟ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି ଓ ଏହି କାରଣରୁ ସେ ଆଜି ପାଗଳ । ପରଦିନ ପାଞ୍ଚଟାବେଳ ଠାରୁ ତାର ପରିବର୍ତ୍ତନର ଲକ୍ଷଣଗୁଡ଼ିକ ଜଣାପଡ଼ିଲା । ତା ଆରଦିନ ସେ କିଛି ପାଗଳ ହୋଇଗଲା···ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ବେଦନା ଭରା ଦୀର୍ଘ ଶ୍ୱାସତ୍ୟାଗ କଲେ ।

—ଅଶୋକ ବର୍ତ୍ତମାନ କେଉଁଠି ?···ପ୍ରଶ୍ନକଲା ବସନ୍ତ ।

—ମେଣ୍ଟାଲ୍ ହସପିଟାଲ୍‌ରେ ତାକୁ ରଖିଆସିଛି···

—ଡାକ୍ତରଙ୍କର ମତ କଣ, ଭଲହୋଇ ଯିବେତ ?···

—ଡାକ୍ତର ଆଉ କଣ କହିବେ ? ଯିଏ ପାଗଳ ହୁଏ ସେ କଣ ଆଉ ଭଲ ହୁଏ ? ଅଞ୍ଜନା ମୃତ୍ୟୁ କାରଣ କିବ ମୋତେ

ଖାଲି ସେ ଅନ୍ଧକାରରେ ନିକ୍ଷେପ କରିନାହିଁ, ଅଶୋକକୁ ସେ ପାଗଳ କରି ଦେଇଛି ; ତାର ମାକୁ ଦୁଃଖ ସାଗରରେ ଭସାଇ ଦେଇଛି । ଦୁଃଖିନୀ ଜନନୀ ତାର କେତେ କଷ୍ଟରେ ପିଲାଟିକୁ ମନୁଷ୍ୟ କରାଇବା ଲାଗି ପାଠ ପଢ଼ାଉଥିଲା । ସବୁଠାରୁ ବେଶି କଷ୍ଟ ହୁଏ ଅଶୋକର ମାଟିକୁ ଦେଖିଲେ । ମୁଁ ସେମାନଙ୍କର ସବୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଅବଶ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିଛି । ଅଶୋକ—ଅଞ୍ଜନା ମୋର ସର୍ବସ୍ୱ ଥିଲେ, ଅଞ୍ଜନାର ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅଶୋକର ଉନ୍ନତି ଦେଖି ମୁଁ ଏହି ବେଦନା ଭୁଲିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି ।

କିଛି ସମୟ ନିରବ ରହି ଚୌଧୁରୀ ପୁନର୍ବାର କହିଲେ—ଯାଅ, ଗାଧୋଇ ପାଧୋଇ ଖିଆ ପିଆ ଶେଷ କରି ଆଜି ଦିନଟା ବିଶ୍ରାମ ନିଅ, କାଲିଠୁଁ ବରଂ ସିରସ୍ତାରେ ଯାଇ ବସିବ । ଏଥର ସବୁ କିଛି ତୋତେ ଦେଖିବାକୁ ହେବ, ମୋର ଆଉ କୌଣସି ବିଷୟରେ ଉତ୍ସାହ ନାହିଁ ।

ନିଜ କୋଠରୀକୁ ଫେରି ଆସିଲା ବସନ୍ତ । ତାଜ ମହଲ ମଡେଲଟିକୁ ରଖିଦେଲା ଟେବୁଲ ଉପରେ । ନିର୍ନିମେଷ ନୟନରେ ଚାହିଁଥାଏ ମଡେଲଟିକୁ । ଦେଖୁ ଦେଖୁ ମନେ ପଡ଼ିଲା ଜଣକର ମୁହଁଟି । ସାତଦିନ ହେବ ତା' ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖା ହୋଇ ନାହିଁ ! ଆଉତ ଏଥର କୌଣସି ବାଧା ନାହିଁ ।

ଗୋଟିଏ ଢେଲାରେ ଦୁଇଟି ପକ୍ଷୀ ଶେଷ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ଅଶୋକ ପାଇଁ ବସନ୍ତକୁ ଆଉ କିଛି ଭାବିବାକୁ ହେବ ନାହିଁ । ସେତ ଆଉ ଭଲ ହେବାର ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ଏପରି ଯେ ଘଟିବ ତାହା ବସନ୍ତ ଆଗରୁ ଆଶା କରି ନଥିଲା । ଅଞ୍ଜନାକୁ ଶେଷ କରିବା ପରେ ଅଶୋକର ସର୍ବନାଶ ଲାଗି ସେ ଉପାୟ ଖୋଜୁଥିଲା—ଏଥର ସେ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ।

ଏଣିକି ସେ ବ୍ୟବସାୟ ଦେଖାଶୁଣା କରିବ । ଧୀରେ ଧୀରେ ସୀତାକାନ୍ତ ବାବୁଙ୍କୁ ଭୁଲାଇ ସମ୍ପତ୍ତି ନିଜର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ । ଯଦି ଦରକାର ପଡ଼େ ଅନ୍ୟ ପଥ ଧରିବାକୁ ସେ ଦ୍ୱିଧାବୋଧ କରିବ ନାହିଁ ।

ଝରକା ପାଖରେ ଆସି ଠିଆ ହେଲା ବସନ୍ତ । ଦୂର ଆକାଶ ଆଡ଼େ ପ୍ରସାରିତ ଦୃଷ୍ଟି । ପ୍ରଭାତର ଆକାଶ । ଗୋଟିଏ ପକ୍ଷୀ ଆକାଶର ଏ ପ୍ରାନ୍ତରରୁ ଆର ପ୍ରାନ୍ତରକୁ ଉଡ଼ିଗଲା, ପକ୍ଷୀଟି ଯାଉଛି ଯେପରି ତାର ପ୍ରାଣର ପ୍ରିୟା ପାଖକୁ । ବସନ୍ତର ମନେହେଲା, ସେ ଯଦି ଏହି ପକ୍ଷୀଟି ପରି ଉଡ଼ିପାରନ୍ତା...

ଆଉ ଠିଆହେଲାନାହିଁ । ଗାଧୋଇବା ପାଇଁ ବାହାରିଲା । କନକ ସହିତ ଦେଖା କରିବାପାଇଁ ମନ ତାର ଛଟପଟ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ତାଜମହଲଟିକୁ ମୁଗ୍ଧ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲା ସେ । କନକକୁ ଏହି କାରୁକାର୍ଯ୍ୟ ଖଚିତ ବସ୍ତୁଟିକୁ ସେ ଉପହାର ଦେବ ।

ଅମିତାଭ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଛି ପ୍ରତିଦିନ । ଆନନ୍ଦରେ ସେ ଉଚ୍ଛୁଳି ଉଠୁଛି ଯେପରି—ପାହାଡ଼ର ଝରଣାରେ ଏତେ ମୁଖରତା ମିଳିପାରେନା କେବେ । ଆଜି ସେ ଯେତେ ଚଞ୍ଚଳତା ଅନୁଭବ କରୁଛି, ପୂର୍ବରୁ କୌଣସି ଦିନ କଣ ସେ କେବେ ଅନୁଭବ କରିଥିଲା ।

ସମୟ ପାଇଲେ ଚାଲିଆସେ ଝରକା ପାଖକୁ । ଆକାଶ ଆଡ଼େ ଚାହିଁ ରହେ ମୁଗ୍ଧ ଦୃଷ୍ଟିରେ, କେବେ ସବୁଜ ଘାସ ଆଡ଼େ ।

ଆକାଶ-ପୃଥିବୀ ମିଳନ କେଡ଼େ ମନମୁଗ୍‌ଧକର । ସବୁଜ-ନୀଳ ସାଗର । ଅମିତାର ମନମଧ ସବୁଜ ହୋଇଆସେ ।

ଅଭିନୟ ତାକୁ ଖୁବ୍ ଭଲଲାଗେ । ସ୍କୁଲ୍ କଲେଜରେ ସେ କେତେଥର ଅଭିନୟ କରଛି । କିନ୍ତୁ ଏହି ଅଭିନୟ ନିକଟରେ ସେଦିନର ଅଭିନୟ କେତେ ମ୍ଳାନ ! ସେ ଅଭିନୟରେ ଥିଲା କେବଳ ସହସ୍ର ଦର୍ଶକର କରତାଳି ଧ୍ୱନିର ଆନନ୍ଦପ୍ରାପ୍ତି, ଏଥିରେ ଅଛି ଅନୁପ୍ରେରଣା । ଅଶୋକକୁ ଭଲ କରିବାର ଗୋଟାଏ ତୀବ୍ର ଆକାଂକ୍ଷ୍ୟା ।

ଅଶୋକ ଯେତେବେଳେ ସୁପ୍ତ, ଅମିତା ତାର ମୁଣ୍ଡ ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ନିର୍ନିମେଷ ଭାବେ ଚାହିଁଥାଏ ଅଶୋକର ମୁହଁକୁ । କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ଦେଖାଯାଉଛି ଅଶୋକ । ଘନକୃଷ୍ଣ ଚକ୍ଷୁଦ୍ୱୟ ନିଦ୍ରାବସରେ ମ୍ରିୟମାଣ ହୁଏ । ଗଭୀର ବ୍ୟଥାରେ ମ୍ଳାନ ହୋଇଆସେ ।

ଏ ଘଟଣା ଘଟିଗଲାଛି । ଗୋଟାଏ ଅଜଣା ସ୍ନେହ ଅମିତାର ଅଲକ୍ଷରେ ଆସି ପଡ଼ୁଛି ଅଶୋକ ଉପରେ । ଅଶୋକକୁ ସେ ଯେପରି ଖୁବ୍ ଭଲପାଇଛି । ଅଶୋ ହୋଇଛି ତାର ପ୍ରିୟ । ନିଜର ଅଞ୍ଚଳ ଭିତରେ ସେ ଘୋଡ଼ାଇ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି ତାକୁ ।

ଅକ୍ଳାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ ଓ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥ ସେବା ଦ୍ୱାରା ଅଶୋକ କ୍ରମେ କ୍ରମେ ନବଜୀବନ ଲାଭ କରୁଛି ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କର ସାଇକୋଲଜି (ମନୋବିଜ୍ଞାନ) ଚିକିତ୍ସାରେ ଅଶୋକର ସଂଜ୍ଞାନ ଧୀରେ ଧୀରେ ଆସୁଛି । ଅଶୋକ ଯେତେବେଳେ ଝରକା ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ଆକାଶ ଆଡ଼େ ଚାହିଁଥାଏ, ଅମିତା ପଛଆଡ଼ୁ ଆସି ମୃଦୁ କଣ୍ଠରେ ଡାକେ —ଅଶୋକ···

ଝଲକାଏ ବିଦ୍ୟୁତପରି ଚମକି ଉଠେ ଅଶୋକ । ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଫେରି ଚାହେଁ । କୋହା ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁଥାଏ ଅମିତାକୁ ।

ମୃଦୁ ହସି ଅମିତା କୁହେ—ମୋ ମୁହଁ ଆଡ଼େ ଚାହିଁ କଣ ଏତେ ଦେଖୁଛ ? ଅମିତା ଆଗେଇ ଆସେ । କୁହେ—ମୋତେ କଣ ତୁମେ ଚିହ୍ନିପାରୁ ନାହଁ ? ମୁଁ ଅଞ୍ଜନା···

ଗୋଟାଏ ବିକଟ ହସରେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼େ ଅଶୋକ । କୁହେ ହସି ହସି—ତୁମେ ଅଞ୍ଜନା ! ନା, ଅଞ୍ଜନାତ' ମରିଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ—କିନ୍ତୁ ଅଞ୍ଜନା କଣ ପାଇଁ ମରିଗଲା ?

ଭୟରେ ପଛକୁ ଦୁଇପାଦ ଫେରିଆସେ ଅମିତା । ଚାହିଁଥାଏ ବିକଟ ହସରେ ଭାଙ୍ଗି ପଡୁଥିବା ଅଶୋକକୁ । ଖାଦ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ଲେଟ୍‌ଟିକୁ ନିଃଶବ୍ଦରେ ରଖିଦିଏ ଟେବୁଲଟି ଉପରେ । ଭୟରେ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ସାହସ କରେନା ।

ଅଶୋକ ହସୁଥାଏ ସେହିପରି । ହସ ବନ୍ଦ କରି ଅଶୋକ ଯେତେବେଳେ ରକ୍ତ ଚକ୍ଷୁରେ ଚାହେଁ ତା' ଆଡକୁ, ଭୟରେ ପଳାଇ ଆସେ ଅମିତା ବାହାରକୁ ।

ପରାମର୍ଶ କରେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କ ସହିତ । ସାନ୍ତ୍ୱନା ଦେଇ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା କହନ୍ତି—ସବୁଠିକ୍ ହୋଇଯିବ, ଅମି ! ସେ ତୋତେ ଅଞ୍ଜନା ବୋଲି ନିଶ୍ଚୟ ମନେକରିବ । ମୋର ମନେହୁଏ, ଦିନେ ଦୁଇଦିନ ଭିତରେ ଯଥେଷ୍ଟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ତା'ର ଆସିଯିବ ।

ଅମିତା ମୁହଁ ତଳକୁ କରି ଫେରିଆସେ ।

ଦୁଇତିନି ଦିନପରେ ପ୍ରକୃତରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଦେଖାଗଲା । ସାମାନ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ । ଅଶୋକ ଅମିତାକୁ କହିଲା—ବର୍ତ୍ତମାନ ଆଉ କିଛି ଖାଇବି ନାହିଁ ଅଞ୍ଜନା ।

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଅମୀତା ଚିଆହେଲା ଅଶୋକର ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ । ତେବେ କଣ ପ୍ରକୃତରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସିଛି ଅଶୋକର ? ମନ ତାର ଆନନ୍ଦରେ ନାଚି ଉଠିଲା ।

ଅମୀତା ଅଶୋକର ହାତଧରି ଟାଣିଆଣି ବସାଇଲା ଚୌକିଟିରେ । କହିଲା—ନା, ତୁମକୁ ଖାଇବାକୁ ହେବ ।

—ନା, ଭୋକ ନାହିଁ ।

—ନଖାଇଲେ ଶରୀର ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଡ଼ିବ । ସକାଳୁ ଆଜି ତୁମେ କିଛି ଖାଇନାହଁ ।

—କଣ କରିବି । ଭୋକ ଆଦୌ ନାହିଁ...ଅଶୋକ ଅମୀତା ଆଡ଼େ ଚାହିଁ କହିଲା । ଚାହିଁ ଥାଏ ସେ ଅପଲକ ଦୃଷ୍ଟିରେ କେତେ-ବେଳଯାଏ । ଦୃଷ୍ଟି କ୍ରମେ ନିବିଡ଼ ହୋଇ ଆସେ ।

ଅମୀତା ହସେ । କି ସୁନ୍ଦର ସେ ହସ । ଆଉଟିକିଏ ଆଗେଇ ଆସେ । ଅଶୋକର ଦୁଇ ଗାଲ ଉପରେ ନିଜର ନରମ ହାତ ଦୁଇଟିକୁ ରଖେ । ମୁହଁଟିକୁ ଆଉଟିକିଏ ଉପରକୁ ଟେକି ଧରେ । ନିଜର ମୁହଁଟିକୁ ଆଉଟିକିଏ ପାଖକୁ ଆଣି ପଚାରେ—କଣ ତୁମେ ଏତେ ଦେଖୁଛ ?...

—ତୁମେ ଅଞ୍ଜନା...କରୁଣ ଅସ୍ପଷ୍ଟସ୍ୱରରେ ପଚାରିଲା ଅଶୋକ ।

—କାହିଁକି, ତୁମେ ଚିହ୍ନି ପାରୁନା ?...ଅମୀତାର ଗଭୀର ହୃଦୟରେ ବେଦନାରସ୍ୱର ଝଙ୍କାରି ଉଠିଲା, କାହିଁକି ଅଶୋକର ଏଠି ସନ୍ଦଗ୍ଧ ଦୃଷ୍ଟି ସ୍ଥିର ହୋଇଗଲା ? କାହିଁକି ଓଷ୍ଠ ଦୁଇଟିରୁ ହସର ରେଖା ଲୋପ ହୋଇଗଲା ? ମୁଣ୍ଡର ବାଳଗୁଡ଼ିକ କାହିଁକି ଆଜି ଆପନ୍ଭାବେ ଅବିନ୍ୟସ୍ତ । ସୁଶ୍ରୀ ସପ୍ରତିଭ ଅଶୋକ କାହିଁକି ଆଜି ପାଗଳ ?...

ଆଖି ଦୁଇଟି ଛଳ ଛଳ ହୋଇ ଆସିଲା ଅମୀତାର । ଦୁଇଟି ଲୁହ ଧାର ଗଡ଼ି ଆସିଲା ଦୁଇଗଣ୍ଡ ଉପର ଦେଇ ।

—ଅଞ୍ଜନା, ତୁମେ କାନ୍ଦୁଛ ?···ପ୍ରଶ୍ନ କଲା ଅଶୋକ ।

—ହଁ, କାନ୍ଦୁଛି ।···ଅଶୋକର କାନ୍ଧକୁ ମୃଦୁଭାବେ ହଲାଇ ଦେଇ କହିଲା—କାହିଁକି ତୁମେ ଆଜି ଏମିତି ହେଉଛ କହିଲ ?···ଆଉ କିଛି କହିପାରିଲା ନାହିଁ ଅମୀତା, ଘରଭିତରକୁ ପଳାଇ ଆସିଲା ବାହାରକୁ । ବାରଣ୍ଡାଟିରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଦୁଇ-ହାତରେ ମୁହଁ ଘୋଡ଼ାଇ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

କ୍ରମେ ଅମୀତା ଶାନ୍ତ ହୋଇ ଆସିଲା । ଦୂର ଆକାଶ ଆଡ଼େ ଚାହିଁଲା ଉଦାସ ଦୃଷ୍ଟିରେ ? ମନେ ମନେ ଭାବିଲା—କାହିଁକି ସେ ଅଶୋକ ପାଇଁ ଏତେ ଆଘାତ ସହ୍ୟ କରିବ ? କାହିଁକି ତା'ପାଇଁ ହୃଦୟ ତାର ବେଳେ ବେଳେ ଉନ୍ମନା ହୋଇ ଉଠୁଛି ?

ଡାକ୍ତର ପଣ୍ଡା଼ଙ୍କୁ ସେଦିନ ପଚାରିଥିଲା, ଆଜି ହୁଏତ ଅଶୋକ ମନେକରୁଛି ସେ ଅଞ୍ଜନା ବୋଲି, କିନ୍ତୁ ଯେଉଁଦିନ ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ପ୍ରକୃତ ସତ୍ୟକୁ ସେ ଆବିଷ୍କାର କରିବ, ସେଦିନ କଣ ହେବ ?

—ତୁ ସେଥିପାଇଁ ଚିନ୍ତା କରନା, ଅନୁ ! ସେତେବେଳେ ନିଶ୍ଚୟ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବ ! ଆଉ ଏହା ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ଯେ ଆଜି ଯାହାକୁ ସେ ଅଞ୍ଜନା ବୋଲି ଭାବୁଛି ସୁସ୍ଥ ହେବାପରେ ସେ ଅମୀତା ବୋଲି ଜାଣିପାରିଲେ ସୁଦ୍ଧା ତାର ନିଶ୍ଚୟ ମସ୍ତିଷ୍କ ସୁସ୍ଥ ରହିବ । କାରଣ ସେ ମନେକରିବ ଅଞ୍ଜନା ମରିନାହିଁ ।

—ତାର ଅର୍ଥ ? ···ଅମୀତାର ଭ୍ରୂ ଦୁଇଟି କୁଞ୍ଚିତ ହୋଇ ଆସିଲା ।

ଛାଡ଼୍ ସେ କଥା···ମୃଦୁ ହସିଲେ ଡାକ୍ତର ପଣ୍ଡା଼ ।

ଅମୀତା ବୁଝିପାରିଲା ସଜଭାବେ ତାର ଦୁର୍ବଳତା ଟିକକ ଧରି ପାରିଛନ୍ତି ।

ଉନ୍ମାଦ ଅଶୋକଙ୍କୁ ସେ ମନେ ମନେ ଭଲ ପାଇଛି, ସେଇଥି ପାଇଁ ସେ ତାଙ୍କୁ ସୁସ୍ଥ କରିବା ଲାଗି ଆପ୍ରାଣ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି । ଗତ କେତେ ଦିନରୁ ଅଶୋକର ଅବସ୍ଥା ଭଲ ଆଡ଼କୁ ଗତି କରୁଛି—ମନେହୁଏ ଆଉ ଦିନ କେତେଟା ଭିତରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସ୍ଥ ହୋଇଉଠିବ ।

ଉତ୍କଳ ସଂଘ ଲାଇବ୍ରେରୀ
ନଂ
ତା
ରାଉରକେଲା

ମଝିରେ ମଝିରେ ଅଶୋକର ସମ୍ବାଦ ନିଅନ୍ତି ସୀତାକାନ୍ତ-ଚୌଧୁରୀ । ଦୁଇ ତିନଥର ମଧ୍ୟ ଅଲକ୍ଷିତରେ ରହି ଅଶୋକ ଓ ଅନିତା ଦୁହେଁ ବସି ଗଳ୍ପ କରୁଥିବା ସେ ଦେଖିସାରିଲେଣି । ଅନିତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେ ମଧ୍ୟ କେତେ କଥା ଚିନ୍ତା କରୁଛନ୍ତି ।

ବସନ୍ତ ଆସି ଦିନେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କୁ ପଚାରିଥିଲା ଅଶୋକର ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବସ୍ଥା କପରି ଅଛି ବୋଲି ।

—ମୋର ମନେ ହୁଏ ଆଉ ଦିନ କେତେଟା ଭିତରେ ସେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସ୍ଥ ହୋଇଯିବ···ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା କହିଥିଲେ ବସନ୍ତକୁ ।

ଅଜସ୍ର ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇ ବସନ୍ତ ବିଦାୟ ନେଇଥିଲା, ତାଙ୍କ ପାଖରୁ ।

ରାତିର ନକ୍ଷତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଆକାଶରେ ଜକଜକ ଦେଖାଯାଉ-ଥାନ୍ତି । ଦେଖି ଦେଖି ଅନିତା ଅନ୍ୟ ମନସ୍କ ହୋଇପଡ଼େ । ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ

ନକ୍ଷତ୍ର ମାଳାପରି ଅଶେଷ ଭାବନା ଖେଳି ଯାଉଥାଏ ମନର ଆକାଶରେ ତାର ।

ମଧୁର ଆଶା ଆକାଂକ୍ଷା ସ୍ୱପ୍ନପରି ଆଖି ଆଗରେ ନାଚି ଉଠିଲା । ଭାବୁ ଭାବୁ କେତେଦୂର ଆଗେଇ ଆସିଲା ସେ । ଅଶୋକର ଶୋଇବା ଘରଟିକୁ କିପରି ଭାବେ ସଜାଇବ, ଘରର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ କିପରି ସେ ବୃଦ୍ଧି କରିବ ଏହାହିଁ ତାର ଚିନ୍ତା ।

କେତେ ସମୟ ସେ ବାହାରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲା ଖିଆଲ୍ ତାର ନାହିଁ । ବାରଟା ବାଜିବା ମାତ୍ରେ ସେ ଚମକି ପଡ଼ିଲା । ରାତି ତାହାହେଲେ ଅନେକ ହୋଇଛି । ଏକା ଏକା ବାହାରେ ଠିଆ ହୋଇ ସେ କଣ ଏତେ ଭାବୁଥିଲା ! ଯାହାକେବେ ହେବାର ନୁହେଁ ସେହି କଥାଗୁଡ଼ାକ ଭାବି ନିଜକୁ କ୍ଲାନ୍ତ କରାଇବା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଲାଭ ନାହିଁ ।

ଅଶୋକର ଘର ଭିତରୁ ଆଲୋକ ଆସି ବାହାରେ ପଡ଼ିଲା, ଅମିତା ଚାହିଁ ରହିଲା କିଛିକ୍ଷଣ ଯାଏ ସେହି ଦିଗକୁ । ସେ ଆଶା କରିଥିଲା ଅଶୋକ ନିଶ୍ଚୟ ବାହାରକୁ ଆସିବ, ଡେରି ହେବା ଦେଖି ନିଜେ ଗଲା ଘର ଭିତରକୁ ।

ଖଟଟି ପାଖରେ କବାଟରେ ଠିଆ ହୋଇଥିଲା ଅଶୋକ । ଆଖି ଦୁଇଟି ତାର ଅନ୍ଧକାର କକ୍ଷ ଉପରେ ନିବଦ୍ଧ ।

ଗୋଡ଼ ଟିପିଟିପି ଅମିତା ଆସି ଠିଆହେଲା ପଛରେ, ମୃଦୁସ୍ୱରରେ ଡାକିଲା—ଅଶୋକ ! ଅଶୋକ ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଫେରି ଚାହିଁଲା । ବୋକାଙ୍କ ପରି ଚାହିଁଲା ଅମିତାକୁ । ଚମକି ଉଠିଲା ଅମିତା । ମୁକ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଖି ମନେ ହେଲା ଅଶୋକ ବୋଧହୁଏ ପୁନର୍ବାର ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇପଡ଼ୁଛି । ନିଜକୁ ସଂଯତ କରିନେଇ ପଚାରିଲା—ତୁମେ ଏତେ ବେଳଯାଏ ଶୋଇ ନାହଁ ।

ଅଶୋକ ସେଦ୍ଧପର ନର୍ଜୀବ ଭାବେ ଠିଆ ହୋଇ ଏକ ଧ୍ୟାନରେ ଗ୍ୱହିଁଥାଏ ଅମୀତାକୁ ।

—କଣ ଦେଖୁଛ ?...ଟେବୁଲ ପାଖକୁ ଲଗିଆସି ହାତଭରା ଦେଇ ଠିଆ ହେଲା ଅମୀତା ।

ହଠାତ୍ ରିଭଲଭର୍‌ର ଶବ୍ଦରେ ଚମକ ପଡ଼ିଲା ଅମୀତା । ଅଶୋକ ଆର୍ତ୍ତନାଦ କର ସଶବ୍ଦରେ ପଡ଼ିଗଲା ତଳେ ।

ଅମୀତା ଉଚ୍ଚରେ ଚିତ୍କାର କର ଉଠିଲା, ଝରକା ବାଟେ ଗ୍ୱହିଁଲା ବାହାରକୁ । ଅନ୍ଧକାର ରାତ୍ରରେ ଆକାଶ ପଟ୍ଟରେ କେବଳ ନକ୍ଷତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ଦେଖି ପାରଲା ନାହିଁ ସେ ।

ତଳେ ବସିପଡ଼ି ଦୁଇ ହାତରେ ଅଶୋକକୁ ଉଠାଇ ଧରଲା । ଅଶୋକ ସେତେବେଳେ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଛଟପଟ ହେଉଛି । ଡାହାଣ ପାଖ କାନ୍ଧର ସାର୍ଟ ଭେଦ କରି ରକ୍ତ ବାହାରି ଆସୁଛି ବାହାରକୁ, ଅମୀତା ପୋଛିବାକୁ ଲଗିଲା ନଜର ଲୁଗାରେ ।

ଅଶୋକ ଓ ଅମୀତାର ଚିତ୍କାର ଶୁଣି ଆଉ ଘରୁ ଦୌଡ଼ି ଆସିଲେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା । ତଳେ ଅଶୋକ ପଡ଼ି ଛଟପଟ ହେଉଥିବା ଦେଖି ପଗ୍ୱରିଲେ—କଣ ହେଲା ଅମୁ ! ରିଭଲଭର୍‌ର ଶବ୍ଦ ପରି ଶୁଣିଲି ।

ଅମୀତା ସେତେବେଳେ କ୍ରନ୍ଦନର ଆବେଗରେ ଥରିବାକୁ ଲଗିଛି । ଧୀରେ ଧୀରେ ସବୁ କଥା ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କ ଆଗରେ ପ୍ରକାଶ କଲା । ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଅଶୋକକୁ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲଗିଲେ । ଡାହାଣ ବାହୁର ମାଂସ ଛିଣ୍ଡାଇ ଗୁଳିଟି ବାହାରକୁ ବାହାରି ଯାଇଛି ।

ସଂଜ୍ଞାହୀନ ଅଶୋକକୁ ବିଛଣା ଉପରେ ଶୁଆଇ ଦେଇ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସା ଆରମ୍ଭ କଲେ ଓ ନିକଟସ୍ଥ ଥାନାକୁ ସବୁ ଘଟଣା ଜଣାଇ ଦେଲେ ।

ରାତି ପାହିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବନ୍ଧୁ ବିଖ୍ୟାତ ଗୋଏନ୍ଦା ପ୍ରକାଶଙ୍କୁ ଫୋନରେ ସବୁ କହି ଅତିଶୀଘ୍ର ଆସିବାକୁ ଡାକ୍ତର ଅନୁରୋଧ କଲେ । ଫୋନ୍‌ରେ ସବୁ କଥା ଶୁଣି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କହିଲେ ପ୍ରକାଶବାବୁ—ଉନ୍ମାଦର ଏପରି ଶତ୍ରୁ ପୁଣି କେହି କେବେ ଥାଇପାରେ ?...

—ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସେହି କଥା ଭାବୁଥିଲି । ଭାଗ୍ୟ ଭଲ ତାର, ସେ ରକ୍ଷାପାଇ ଯାଇଛି । ଡାହାଣ ପାଖ ବାହୁରେ ଗୁଳିଟି ଆସି ବାଜିଛି, ତୁ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ପାରୁ ଏଠାକୁ ଚାଲିଆ...

—ମୁଁ ଏଇ ବାହାରିଲି... ଉତ୍ତର ଆସିଲା ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡା ବାହାରେ ପଦଚାରଣ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ପ୍ରକାଶ ସହିତ ତାଙ୍କର ପ୍ରଗାଢ଼ ବନ୍ଧୁତ୍ୱ । ବିଲାତରୁ ଫେରିଆସି ଆଗେ ସେ ଦେଖା କରିଥିଲେ ପ୍ରକାଶ ବାବୁଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ । ବନ୍ଧୁ ଓ ଡିଟେକ୍‌ଟିଭ ଇନସ୍‌ପେକ୍ଟର ପ୍ରକାଶ ମହାନ୍ତି । ଦେଖା ହେବାଦିନ ସେ ଖୁସୀ ହୋଇ କହିଥିଲେ—ଖୁବ୍ କରିଛୁ ଭାଇ ! ଆମକୁ ଅନେକସମୟରେ ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱବିଦ୍‌ଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ନେବାକୁ ପଡ଼େ । ତୋପରି ଜଣେ ମନୋବୈଜ୍ଞାନିକଙ୍କୁ ପାଇ ବଡ଼ ଖୁସୀହେଲି ।

—ଏଥର ତାହାହେଲେ ପ୍ରାୟ ଉଭୟଙ୍କର ଦେଖା ହେବ । ତୁ ହେଲୁ ଗୋଏନ୍ଦା, ଆଉ ମୁଁ ହେଉଛି ମନୋବୈଜ୍ଞାନିକ । ଦୁଇଟି କାମ ଏକା ନହେଲେ ସୁଦ୍ଧା, ଦୁହିଁଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସୁଷ୍ଠୁ ଯୋଗାଯୋଗ ଅଛି । ଡାକ୍ତରୀ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଆଶାରେ ଯାଇ ମନୋବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାକଲୁ—ଏହାହିଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡାଙ୍କର ଅନୁରୋଧରେ ଥରେ ଦୁଇଥର ଆସି ସେ ଉନ୍ମାଦ ଅଶୋକଙ୍କୁ ଦେଖି ଯାଇଛନ୍ତି, ଦେଖି ଯାଇଛନ୍ତି ଅମିତାର ଅଭିନୟ ।

ହସି ହସି ସେ ମଧ୍ୟ ଅମିତାକୁ କହୁଛନ୍ତି ଏ ନାଟକରେ ଡାଇରେକ୍ଟର ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଓ ନାୟକ ନାୟିକା ହେଉଛନ୍ତି ଅଶୋକ ଓ ଅମିତା ।

ଏହାଶୁଣି ଅମିତା ଲଜ୍ଜାରେ ମୁହଁ ତଳକୁ କରିଥିଲା ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା କହିଥିଲେ—ଏହା ମୋର ପ୍ରଥମ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ।

—ଚେଷ୍ଟା ତୋର ନିଶ୍ଚୟ ସଫଳ ହେବ···ହସି କହିଥିଲେ ବିକାଶବାବୁ ।

ବିକାଶବାବୁଙ୍କର ଗାଡ଼ିର ଶବ୍ଦ ଶୁଣିପାରି ସାମ୍ନାକୁ ଚାହିଁଲେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା । ଗାଡ଼ିଟି ଆସି ପାର୍କ କଲା ସମ୍ମୁଖସ୍ଥ ଉଦ୍ୟାନ ନିକଟରେ । ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ି ଆଗେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ— ଅଶୋକ କେମିତି ଅଛି ?

—ଜ୍ଞାନ ଫେରି ନାହିଁ । ଦୁଇ ତିନି ଘଣ୍ଟା ଭିତରେ ଜ୍ଞାନ ଫେରି ଆସିବା ସମ୍ଭବ ।

—ଚାଲ୍ ଆଗେ ଦେଖି ଆସିବା ।

ଦୁହେଁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ଅଶୋକର ଘରେ । ଅଶୋକର ସଂଜ୍ଞାହୀନ ଶରୀର ନିକଟରେ ବସିଥାଏ ଅମିତା । ପଦ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ସେ ଉଠି ଠିଆ ହେଲା । ବିକାଶବାବୁଙ୍କୁ ଦେଖିପାରିଲା ଅମିତା ।

ଅମିତାର ଆଖିରେ ସୀମାହୀନ ବ୍ୟଥାର ଛାୟା ଆସି ପଡ଼ିଛି, ସାରା ମୁହଁଟିରେ ବେଦନାର ଅସ୍ପଷ୍ଟତା । ଦେଖିଲେ ମନେହୁଏ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଅଶ୍ରୁ ଗଡ଼ି ପଡ଼ିବ ଆଖି ଦୁଇଟିରୁ । ହୃଦୟରେ ତାର ଯେ ବହୁଛି କ୍ରନ୍ଦନର ବନ୍ୟା, ଏହା ବୁଝିବାରେ କଷ୍ଟ ହେବନାହିଁ ।

ଘରଟିକୁ ଭଲଭାବେ ପରୀକ୍ଷା କରିନେଇ ବିକାଶବାବୁ ପଚାରିଲେ—ଅଶୋକ କେଉଁଠାରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିଲା ···?

—ଖଟର ଏଇ କୋଣରେ···ହାତ ଦେଖାଇ କହିଲା ଅମିତା ।

—ଏ ଘରେ ଆଉ କିଏ ଥିଲେ ?

—ଅମିତା ଛଡ଼ା ଆଉ କେହି ଏଘରେ ରହନ୍ତି ନାହିଁ । ଅଶୋକର ଘର ତା'ପରେ···କହିଲେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ।

ପ୍ରକାଶବାବୁ ଆସି ଠିଆହେଲେ ବାରଣ୍ଡାଟିରେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଝରକା ପାଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ଭଲଭାବେ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଶେଷମୁଣ୍ଡର ଝରକା ପାଖରେ ଆସି ଠିଆହେଲେ ପ୍ରକାଶବାବୁ । ଏହି ଝରକା ପାଖକୁଲାଗି ଘରଭିତରକୁ ଆସିବା ଲାଗି ଆଉ ଗୋଟିଏ ଦ୍ୱାର । ଝରକାର ଠିକ୍ ତଳେ ପଡ଼ିଛି ଅୟେଲ୍ ପେପର୍‌ରେ ମୋଡ଼ା ଗୁଡ଼ାଏ ଏ୍ୟାସ୍‌ପିରିନ୍‌ର ଟ୍ୟାବଲେଟ୍ । ଅକ୍ଷତ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିଛି, ଗୋଟିଏ ହେଲେ ବ୍ୟବହାର ହୋଇନାହିଁ ।

ଏ୍ୟାସ୍‌ପିରିନ୍‌ର ପ୍ୟାକେଟ୍‌ଟିକୁ ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ଉଠାଇ ନେଇ ପକେଟରେ ରଖିଲେ ପ୍ରକାଶ ମହାନ୍ତି । ସେଇଠି ଠିଆ ହୋଇ ଖୁଞ୍ଚିଲେ ଘର ଭିତରକୁ । ଯେଉଁଠାରେ ଅଶୋକ ଠିଆ ହୋଇଥିଲା ସେହି ସ୍ଥାନ କିଛିକ୍ଷଣଯାଏ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖିଲେ ।

ଘରଭିତରେ ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ, ବସନ୍ତ, ଡାକ୍ତରପରିଡ଼ା ଓ ଅମିତା ଖଟ ନିକଟରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଥାନ୍ତି ସେତେବେଳେ । ଚୌଧୁରୀ ଓ ବସନ୍ତ ଯେତେବେଳେ ଘର ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ସେମାନଙ୍କ ଅଜଣାରେ ବାହାରକୁ ଆସିଥିଲେ ପ୍ରକାଶବାବୁ । କିଛିକ୍ଷଣପରେ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶକଲେ ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ପଚାରିଲେ—କିଛି ପାଇଲୁ ?···

—ସେମିତି କିଛି ନୁହେଁ ।···କହି କହି ଚେୟାରରେ ବସିଲେ ପ୍ରକାଶବାବୁ । ସମସ୍ତେ ମଧ୍ୟ ବସିଲେ ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ସହିତ ପ୍ରକାଶବାବୁଙ୍କ ପରିଚୟ କରାଇ ଦେଇ କହିଲେ—ଏ ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଡିଟେକ୍‌ଟିଭ

ଇନ୍‌ସପେକ୍ଟର ବିକାଶ ମହାନ୍ତି, ମୋର ବନ୍ଧୁ । ତାଙ୍କୁ ଏ ଘଟଣା ତଦନ୍ତ କରିବା ଲାଗି ଡକାଇଛି ।

ଚୌଧୁରୀ ନମସ୍କାର କରି କହିଲେ—ଆପଣ ତଦନ୍ତର ଭାର ନେଇଛନ୍ତି ଶୁଣି ଖୁବ୍ ଖୁସି ହୋଇଛି, କିନ୍ତୁ ଏପରି ଜଲ୍ଲାଦର ଶତ୍ରୁ କେହି ଥାଇପାରନ୍ତି ବୋଲି ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରୁନାହିଁ ।

କଣଭାବି ବିକାଶବାବୁ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କହିଲେ—ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଟିକିଏ ବିରକ୍ତ କରିବାକୁ ମୁଁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଛି, ଆଶାକରେ ମୋତେ କ୍ଷମା କରିବେ । ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ମୁଁ କିଛି ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବି ଆଶାକରେ ଆପଣମାନେ ଯଥାର୍ଥ ଉତ୍ତରଦେବେ ।

ଥାନାର ଅଫିସର ଇନଚାର୍ଜ ରଜନୀ ବାବୁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ତାଙ୍କୁ ସବୁକଥା କହି ସାରିବା ପରେ ବିକାଶବାବୁ କହିଲେ—ଆପଣ ମୋତେ ନିଶ୍ଚୟ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ, ରଜନୀବାବୁ ।

ରଜନୀବାବୁ ହସି ହସି ମୁଣ୍ଡ ହଲାଇ ସମ୍ମତି ଜ୍ଞାପନ କଲେ ।

—ତାହାହେଲେ ଆପଣମାନେ ଆଉ ଘରକୁ ଯାଆନ୍ତୁ, ପୃଥକଭାବେ ସମସ୍ତେ ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବେ । ଅମୀତା, ତୁମେ ଏହିଠାରେ ଥାଅ…

ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତେ ବାହାରି ଗଲେ । ରଜନୀ ବାବୁ ଖାତା ପେନ୍‌ସିଲ ବାହାର କରି ଡାଇରୀ ଲେଖିବା ଲାଗି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେ, ବିକାଶବାବୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ଅମୀତାକୁ ।

—କାଲି ରାତିରେ ଅଶୋକ ଯେତେବେଳେ ଗୁଳିବିଦ୍ଧ ହୁଏ ତୁମେତ ଏହି ଘରେ ଥିଲ…

—ହଁ…

—ରାତି ସେତେବେଳେ କେତେଟା ?

ବାରଟା ବାଜି ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ୍ ହୋଇଥିଲା ।

—ତୁମେ କଣ ସବୁଦିନେ ରାତସାରା ଏହିଘରେ ଥାଅ ?

—ନା···

—ତେବେ କେତେ ବେଳଯାଏ ଥାଅ ?

ଦଶଟା—ସାଢ଼େ ଦଶଟା ଯାଏ···

—କାଲି ରାତି ବାରଟା ପରେ ତାହାହେଲେ ଏଘରେ ଥିଲ କାହିଁକି ?

—କାଲି ରାତିରେ ବାରଣ୍ଡାରେ ଠିଆ ହୋଇ କେତେକଥା ଭାବୁଥିଲି, ଭାବୁଭାବୁ କେତେବେଳ ହୋଇଯାଇଛି ଖିଆଲ ନାହିଁ । ବାରଟା ବାଜିବା ଶୁଣିପାରି ଚେତନା ମୋର ଫେରିଆସିଲା । ଶୋଇବାକୁ ଯାଉଛି, ଅଶୋକର ଘରେ ଆଲୁଅ ଜଳୁଥିବା ଦେଖି ମନେକଲି ବୋଧହୁଏ ବାହାରକୁ ଆସିବେ । ସେ ନ ଆସିବାରୁ ମୁଁ ବାଧହୋଇ ଭିତରକୁ ଆସି ଦେଖିଲି—ସେ ଗୋଟେ କୋଣରେ ଠିଆହୋଇ ବାହାରକୁ ଚାହିଁଛନ୍ତି ।

—ରିଭଲ୍‌ଭରର ଶବ୍ଦ ହେବାବେଳେ ତୁମେ କେଉଁଠି ଠିଆ ହୋଇଥିଲ ?

ଟେବୁଲଟିକୁ ଦେଖାଇ ଦେଇ ଅମିତା କହିଲା—ଏଇଠି···

ପ୍ରକାଶବାବୁ ଟେବୁଲଟି ଆଡକୁ ଚାହିଁଲେ । ଟେବୁଲ ପାଖରୁ ଝରକାଟିର ଦୂରତ୍ୱ ପ୍ରାୟ ଛଅହାତ । ଝରକା ପାଖରୁ ଗୁଳି କରିବାକୁ ହେଲେ ଯଥେଷ୍ଟ ସାବଧାନତା ଅବଲମ୍ବନ କରିବାକୁ ହେବ । ତାହା ନହେଲେ ଅମିତା ଦେହରେ ଗୁଳିବାଜିବା ସମ୍ଭାବନା ବେଶି, କାରଣ ଅମିତା ଠିଆ ହୋଇଥିଲା ଅଶୋକର ଠିକ୍ ସମ୍ମୁଖରେ ।

—ତୁମେ କାହାକୁ ଦେଖିଛ···ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ପ୍ରକାଶବାବୁ ?

—ନା

କେତେଟା ମୁହୂର୍ତ୍ତ ନୀରବ ରହି ପ୍ରକାଶବାବୁ କହିଲେ—ଯାହା ପଚାରିବି ଠିକ୍ ସତ୍ୟ କହିପାରିବ, ଅମିତା ।

—କଣ କହନ୍ତୁ···

—ଅଶୋକର ଶୁଶ୍ରୂଷା ଓ ତାଙ୍କୁ ଭଲ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ତୁମେ ବହନ କରିଛ ଅଭିନୟ ମାଧ୍ୟମରେ, କିନ୍ତୁ ଏହା କଣ କେବଳ ଅଭିନୟ ନା ସେଥିରେ ଆନ୍ତରିକତା ଅଛି ?

ଅମିତା ମୁହଁ ତଳକୁ କଲା । ସେହିପରି ନତମସ୍ତକ ଥାଇ ସେ କହିଲା—ପ୍ରକାଶ ବାବୁ, ଅଭିନୟ ମୁଁ ସ୍କୁଲ କଲେଜରେ କେତେଥର କରିଛି । ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ କଠିନ ପରୀକ୍ଷାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ଲାଗି ଅଭିନୟ କରିବାକୁ ଆସିଥିଲି, ତାହା ତ ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଅଭିନୟ କରୁକରୁ ତାହା ଯେ ଆନ୍ତରିକତାରେ ପରିଣତ ହୋଇଯିବ ଏହା ମୁଁ କେବେ ଆଶା କରି ନ ଥିଲି । ଅଶୋକଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ଯେତେ ଭଲ ଆଡ଼କୁ ଗତି କରୁଥାଏ ମୁଁ ସେତେ ମନେ ମନେ ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରୁଥାଏ—କାଲି ରାତିରେ ବାହାରେ ଠିଆ ହୋଇ ଏସବୁ ମୁଁ ଭାବୁଥିଲି । ମୋର ଏହି ଆନ୍ତରିକତାକୁ ଅଶୋକ କଣ ଧୂଳିମାଟି ମନେ କରି ଗୋଡ଼ରେ ଦଳିଦେବ ନା ଉପଯୁକ୍ତ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦେବ । କାଲି ରାତିରେ ବୋଧହୁଏ କେହି ଅଶୋକଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରି ମୋର ଆନ୍ତରିକତାରେ ଦାଗ କାଟିଥିଲା—ଅମିତାର କଣ୍ଠସ୍ୱର କ୍ରମେ ଗାଢ଼ ହୋଇ ଆସିଲା ।

କେତେଟା ସ୍ତବ୍ଧ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଅତିବାହିତ ହେଲା । ନିସ୍ତବ୍ଧତା ଭଙ୍ଗ କରି ପ୍ରକାଶବାବୁ କହିଲେ —ଅଚ୍ଛା ତୁମେ ଯାଅ—ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ଟିକିଏ ପଠାଇ ଦିଅ···

ଅମିତା ଯିବାପରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ଡାକ୍ତର ପରିଡା ।

ପ୍ରକାଶବାବୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ଅଶୋକର ସମ୍ବାଦ ନେବାପାଇଁ କେଉଁମାନେ ଏଠାକୁ ଆସନ୍ତି ?

—ସୀତା କାନ୍ତ ବୈଧୁଶ୍ରୀ ଓ ବସନ୍ତ ।

—ଢନେ ଦୁଇଦିନ ଆଗରୁ ଆସିଥିଲେ ?

—ଆସି ଥିଲେ ଉଭୟେ । କାଲି ଆଉଥରେ ଫୋନ୍‌କରି ବସନ୍ତ ଅଶୋକବାବୁଙ୍କର ଅବସ୍ଥାକଥା ପଚାରିଥିଲି ।...ହଠାତ୍ ଯେପରି କଣ ଗୋଟାଏ କଥା ମନେ ପଡ଼ିଲା ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କର। କହିଲେ —ତୋତେ କହିବାକୁ ଭୁଲି ଯାଇଛି...କହୁ କହୁ ପକେଟରେ ହାତଦେଇ ବାହାର କଲେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଶିଶି । ଶିଶିଟିକୁ ଦେଖାଇ କହିଲେ—ଅଶୋକର ପାଣିଗିଲାସ ପାଖରେ ଏହି ଶିଶିଟି ରଖା ହୋଇଥିଲା ।

ହାତ ବଢ଼ାଇ ଶିଶିଟିକୁ ନେଲେ ପ୍ରକାଶ ବାବୁ । ଶିଶିଟି ଉପରେ ଲେଖା ହୋଇଛି "ମରେଫିନ୍" । ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଭଲ ଭାବେ ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ଶିଶିଟିକୁ, କର୍କ ଖୋଲି ଘ୍ରାଣ କଲେ ଭିତରର ପଦାର୍ଥଟିକୁ । ବର୍ଣ୍ଣହୀନ ଗନ୍ଧହୀନ ଅଦ୍ଭୁତ ପଦାର୍ଥ ! ପଚାରିଲେ—ଏହି ଔଷଧଟିର ଉପକାରିତା କଣ ?...

—ରୋଗିକୁ ଅପରେଶନ୍ କରିବା ସମୟରେ ଏହା ବ୍ୟବହାର ହୁଏ । ଆଜକାଲି ଡ଼ାକ୍ତରମାନେ ଅପରେଶନ୍ ବେଳେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି ।

ପ୍ରକାଶ ବାବୁ ମନେ ମନେ ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲେ—ଏପରି ଔଷଧ ଏଠାରେ କି ପ୍ରୟୋଜନରେ ଆସିପାରେ । ଏଠାକୁ କିଏବା ଆଣିପାରେ । କେବଳ ଅମିତା କିମ୍ବା ଡ଼ାକ୍ତର ସୁବୁଦ୍ଧି ତାହା ଆଣିବା ସମ୍ଭବ । ଭାବୁଭାବୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ମନେପଡ଼ିଲା କହିଲେ—ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କଲେ କୌଣସି ଅନିଷ୍ଟର ଆଶଙ୍କା ଅଛି କି ?—

—ନିଶ୍ଚୟ ଅଛି । ମାତ୍ରା ବେଶି ହୋଇ ଗଲେ ରୋଗୀର ମୃତ୍ୟୁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ପରୀକ୍ଷାରେ ଜଣାଯିବ ଏହା ସ୍ୱାଭାବିକ ମୃତ୍ୟୁ, ଠିକ୍ ଯେପରି ହାର୍ଟଫେଲ କରି ଲୋକଟା ମରିଯାଇଛି ।

ସବୁକିଛି ଯେପରି ଗୋଳମାଳ ହୋଇଗଲା । ଭାବିଚିନ୍ତି ପ୍ରକୃତ ଅବସ୍ଥାକୁ ଆଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲେସୁଦ୍ଧା, ପରକ୍ଷଣରେ ତାହା

ମିଥ୍ୟାବୋଲି ମନେ ହେଉଛି । ଏପରି ଔଷଧର ପ୍ରକ୍ରିୟା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ବ୍ୟତୀତ ଆଉ ବେଶି କିଏ ଜାଣେ । କିନ୍ତୁ ଡାକ୍ତରପରିଡ଼ା ।

ବିକାଶ ବାବୁ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କ ଆଡ଼େ ଚାହିଁ ମୃଦୁଭାବେ ହସିଲେ । କହିଲେ—ତୁ ଖୁବ୍ କ୍ଳାନ୍ତ ବୋଲି ମନେ ହେଉଛୁ···

—କାଲିରାତିରୁ ମୁ ଶୋଇ ନାହିଁ । ଉଃ ଆଉ ଏପରି ଦୁର୍ଘଟଣା, କେବଳ ଏପାଖ ସେପାଖ ହେଉ ହେଉ ରାତିଟା ସାରି ଯାଇଛି ।

—କେବେ କେବେ ତୋର ବୋଧହୁଏ ମୁଣ୍ଡ ବଥାଏ ? ଆଖି ଦୁଇଟା ତୋର କିପରି ଅସ୍ୱାଭାବିକ ମନେ ହେଉଛି ।

—ହଁ, କେବେ କେବେ ମୁଣ୍ଡଟା ବିନ୍ଧେ, ଯେତେବେଳେ ଖୁବ୍ ଚିନ୍ତା କରେ ।

—ଏ୍ୟାସ୍ପିରିନ୍ ପାଖରେ ରଖିଛୁ, ମୁଣ୍ଡ ବିନ୍ଧାର ଅବ୍ୟର୍ଥ ଔଷଧ···କହି ନିର୍ନିମେଷ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଚାହିଁଥାନ୍ତି ବିକାଶବାବୁ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କୁ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ, ଏତେ ଘନିଷ୍ଠ ବନ୍ଧୁତା, ତେବେ ସୁଦ୍ଧା ବନ୍ଧୁକୁ ସନ୍ଦେହ କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ।

—ଏ୍ୟାସ୍ପିରିନ୍ ମୁଁ କେବେ ବ୍ୟବହାର କରେନା । ମୁଣ୍ଡ ବିନ୍ଧିଲେ କପେ ଚା' ଖୁବ୍ ଷ୍ଟ୍ରଂ କରି ଖାଇଦିଏ···ସେଇଥିରେ ସବୁ କମିଯାଏ···

ଉଭୟେ ନୀରବ ରହିଲେ । ସେ ଏକ ଦୀର୍ଘ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ।

—ଆଚ୍ଛା ତୁ ଯା, ସୀତାକାନ୍ତ ବାବୁଙ୍କୁ ପଠାଇଦେ···

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଚାଲିଗଲେ । ଚୌଧୁରୀପ୍ରବେଶ କରିବାମାତ୍ରେ ସାଦର ଆହ୍ୱାନ ଜଣାଇ ବିକାଶବାବୁ କହିଲେ-ଆସନ୍ତୁ ସୀତାକାନ୍ତ ବାବୁ ! ଆପଣଙ୍କୁ ବିରକ୍ତ କରୁଥିବା ହେତୁ ମୁଁ ବଡ଼ ଦୁଃଖିତ ।

—ନା, ନା—ବିରକ୍ତ କଣ—ଆପଣ ଆପଣଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି···ଚୌକିଟିରେ ବସୁ ବସୁ କହିଲେ ସୀତାକାନ୍ତବାବୁ ।

—କାଲି ଯାହା ଘଟିଛି, ସେ ବିଷୟରେ ଆପଣ କଣ ତାହାକୁ ସନ୍ଦେହ କରୁଛନ୍ତି ?

—ନା, ବିକାଶବାବୁ । ଅଶୋକପରି ଶାନ୍ତ ଶିଷ୍ଟ ପିଲାର କେହି ଯେ ଶତ୍ରୁ ଥାଇ ପାରେ ଏହା ମୁଁ ଭାବିପାରୁନାହିଁ । କେବଳ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ମୋର ମନରେ ଉଦୟ ହେଉଛି, ତାହା ଏହି ଯେ—ଉନ୍ମାଦର ଶତ୍ରୁ ହେବା କି କେବେ ସମ୍ଭବ ।...

—ଉନ୍ମାଦର ଶତ୍ରୁ ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶ କରେ, ଯେତେବେଳେ ସେହି ଉନ୍ମାଦର ଅବସ୍ଥା ଭଲ ଆଡ଼କୁ ଗତି କରିବାକୁ ଲାଗେ । ଛାଡ଼ନ୍ତୁ ସେ କଥା । ଅଶୋକ କିପରି ଭାବେ ଉନ୍ମାଦ ହେଲା ?... ଜାଣି ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରଶ୍ନ କରନ୍ତି ବିକାଶବାବୁ ।

—ମୋର ଏକମାତ୍ର କନ୍ୟା ଅଞ୍ଜନାର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସେ ଉନ୍ମାଦ ହୋଇଛି । ଉଭୟଙ୍କର ବିବାହ ଲାଗି ମୁଁ ମଧ୍ୟ ରାଜିଥିଲି । କିନ୍ତୁ ମୋର ସେ ଆଶା ଆଉ ପୂରଣ ହୋଇ ପାରିଲାନାହିଁ, ସେଦିନ ରାତିରେ ଅଞ୍ଜନା ହାର୍ଟଫେଲ୍ କରି ଏ ସଂସାରରୁ ବିଦାୟ ନେଲା ।

ବିକାଶବାବୁଙ୍କର ଆଖି ଦୁଇଟି କୁଞ୍ଚିତ ହୋଇ ଆସିଲା । ଅଞ୍ଜନା ହାର୍ଟଫେଲ୍ କରି ମରିଛି ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ମନେପଡ଼ିଗଲା ପକେଟରେ ଥିବା ମର୍ଫିନ୍ ଶିଶିଟିକୁ ।

ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସନ୍ଦେହ କରିବା ଗୋଇନ୍ଦାମାନଙ୍କର ସ୍ୱଭାବ । ଏଠାରେ ମଧ୍ୟ ଜାଗି ଉଠିଲା ସନ୍ଦେହମନ । ଯଦି ଧରିନିଆଯାଏ ଯେ ଏହି ମର୍ଫିନ୍ ଦ୍ୱାରା ଅଞ୍ଜନାର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଛି, ତାହାହେଲେ ଏତେ ରାତିରେ କିଏ ତାକୁ ମର୍ଫିନ୍ ଦେଲା କିପରିଭାବେ ଦେଲା ? ଭାବୁ ଭାବୁ ବିକାଶବାବୁଙ୍କର ଚକ୍ଷୁ ଦୁଇଟି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦେଖାଗଲା । ମର୍ଫିନ୍‌ର ଶିଶିଟି କାଲି ରାତିରେ ରଖା ହୋଇଥିଲା ପାଣି ଗିଲାସ ପାଖରେ ।

ଚୌଧୁରୀଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ପ୍ରକାଶବାବୁ—ଅଞ୍ଜନା କଣ ରାତିରେ ଉଠି ପାଣି ପିଏ ?—

—ହଁ । ଏହା ଅଭ୍ୟାସଟି ତାର ପିଲାଦିନରୁ ।

କଥାର ମୋଡ଼ ବୁଲାଇ ଦେଇ ପୁନର୍ବାର ପ୍ରକାଶବାବୁ ପଚାରିଲେ— ବସନ୍ତ ଆପଣଙ୍କର କଣ ହୁଏ ?

— ମୋର ଦୂର ସମ୍ପର୍କୀୟ ଭ୍ରାତୃସ୍ପୁତ୍ର ।

—ସେ କଣ ପିଲାଦିନରୁ ଆପଣଙ୍କ ପାଖରେ ଥାଏ ?

—ସେ ଯେତେବେଳେ ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀର ଛାତ୍ର, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ତାକୁ ନେଇ ଆସିଲି । ତାର ପିତା ମୃତ୍ୟୁପରେ ଆତ୍ମୀୟସ୍ୱଜନ ଆଉ କେହି ନଥିଲେ । ପୁଅ ପାଇଁ ବାପ ମଧ୍ୟ କଣଜଙ୍କ ଦେଲେ ଭଲିଯାଇ ନାହିଁ ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ବସନ୍ତର ପୂର୍ବ ପୁରୁଷର ଇତିହାସ କହିଗଲେ ସୀତାକାନ୍ତବାବୁ । ପ୍ରଶ୍ନ ପରେ ପ୍ରଶ୍ନ କରି ପ୍ରକାଶବାବୁ ସବୁ ଜାଣି-ପାରିଲେ । କିଛି ସମୟ ନୀରବ ରହି କହିଲେ—ବୋଧହୁଏ ବସନ୍ତ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷର କୌଣସି ସ୍ୱଭାବ ବହନ କରିନାହିଁ ?···

—ଏହା କଣ କେବେ ସମ୍ଭବ, ପ୍ରକାଶବାବୁ ? ରକ୍ତର ସମ୍ବନ୍ଧ ସହଜରେ ନିଃଶେଷ ହୁଏନା । ବସନ୍ତର ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳତା ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ମନେ ହୁଏ ବର୍ତ୍ତମାନ ଟିକିଏ ଶାନ୍ତ ହୋଇ ଯାଇଛି । ସିନେମା ଓ ଜୁଆଖେଳରେ ସେ ଅନେକ ଟଙ୍କା ନଷ୍ଟ କରିଛି । ମଦ ଯେ ବେଳେ ବେଳେ ନଖାଏ ଏପରି ନୁହେଁ । ଏବେ କିନ୍ତୁ ଆଉ ସେ ସବୁ ଦେଖୁନାହିଁ । ତେବେ ଶୁଣିଛି ସେ ଗୋଟିଏ ଝିଅକୁ ଖୁବ୍ ଭଲପାଏ, ହୁଏତ ତାରି ଅନୁରୋଧରେ···କହୁ କହୁ ରହିଗଲେ ସୀତାକାନ୍ତବାବୁ ।

—ଅଶୋକ ଓ ବସନ୍ତ, ଦୁହିଁଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କାହାକୁ ଆପଣ ଅଧିକ ସ୍ନେହ ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖନ୍ତି ?···

—ଅଶୋକଙ୍କୁ ।

—ଅଞ୍ଜାନାପରେ ଆପଣଙ୍କର ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧିକାରୀ କିଏ ହୋଇଥାଆନ୍ତା ।

—ଅଞ୍ଜନା ଯେତେବେଳେ ଯାଇଛି, ଅଶୋକ ହେବ ମୋର ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧିକାରୀ । କିନ୍ତୁ ଅବଶ୍ୟ ବସନ୍ତକୁ ମୁଁ ଦେଇଯିବି ।

—ଆଜି ଅଶୋକର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ?

—ବସନ୍ତର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଧିକାର ।

—ଅଶୋକବାବୁ ଯଦି ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ଉଠନ୍ତି ?

—ତାହା ହେଲେ ଅଶୋକ ନେବ ସବୁ । ତା'ବୋଲି ବସନ୍ତକୁ ମୁଁ ବଞ୍ଚିତ କରିବି ନାହିଁ । ତାକୁ ମଧ୍ୟ କିଛି ଦେବି । ଅବଶ୍ୟ ଜାଣେ, ସେହି ସାମାନ୍ୟ ଅଂଶ ପାଇ ସେ ଦୁଇଦିନ ଭିତରେ ଜୁଆଖେଳରେ ସବୁ ଉଡ଼ାଇଦେବ ।

ଉଭୟେ ନୀରବ ହେଲେ । କଥା ଯେପରି ଦୁହିଁଙ୍କର ଶେଷ ହୋଇ ଯାଇଛି ।

ପ୍ରକାଶବାବୁ କଥା କହିଲେ ଆଗେ—ମୋର ଅନୁରୋଧ, ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ଯାହା ସବୁ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲା ତାହା ଯେପରି ଅନ୍ୟ କେହି ନଜାଣନ୍ତି ।

—ନା, କେହି ଜାଣିବେ ନାହିଁ । ମୋର ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଲେ ଖୁସି ହେବି, ପ୍ରକାଶବାବୁ ।

—କହନ୍ତୁ ।

—ଅଶୋକକୁ ଯିଏ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ବସିଥିଲା, ସିଏ ଯଦି ଧରା ନପଡ଼େ, ଅଶୋକର ମୃତ୍ୟୁ କେବେହେଲେ ତା'ଦ୍ୱାରା ହେବା ସମ୍ଭବ । ତେଣୁ ଅନୁରୋଧ କରେ, ଆପଣ ସେହି ଆତତାୟୀକୁ ଧରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ ।

—ଚେଷ୍ଟା ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ କରିବି । ଆପଣ ଦୟାକରି ଟିକଏ ବସନ୍ତଙ୍କୁ ପଠାଇବେ ।

ଦୁଆର ଆଡ଼େ ଚାହିଁଥାନ୍ତି ଅଶୋକବାବୁ । ବସନ୍ତ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ଦୃଷ୍ଟି ତାଙ୍କର ତୀକ୍ଷ୍ଣ ହୋଇ ଉଠିଲା ।

ବସନ୍ତ ଚେୟାରଟିରେ ବସିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଅଶୋକବାବୁ ହଠାତ୍ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ—ଏ କଣ ! ଆପଣ ଅସୁସ୍ଥ ଦେଖାଯାଉଛନ୍ତି । ଆଖି ଦୁଇଟି କେମିତି କେମିତି ଦେଖା ଯାଉଛି । ମୁଣ୍ଡ ବିନ୍ଧୁଛି ବୋଧହୁଏ ?···

—ନା, ମୁଁ ସୁସ୍ଥ ଅଛି ।

—ତେବେ ? ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ମନେ ହେଉଛି, ମୁଣ୍ଡ ବୋଧହୁଏ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଆପଣଙ୍କର ଧରେ···

—ଠିକ୍ କହୁଛନ୍ତି । ମୁଣ୍ଡ ମୋର ବେଳେ ବେଳେ ବିଶେଷ ପରିମାଣରେ ବିନ୍ଧେ । କାହିଁକି ଯେ ଏପରି ହୁଏ ତାହା ମୁଁ ବୁଝି-ପାରେନା । ସେଥିପାଇଁ ପକେଟରେ ପ୍ରାୟ ସବୁବେଳେ ଏ୍ୟାସ୍‌ପିରିନ୍ ରଖିଥାଏ ।

ଆଖି ଦୁଇଟିକୁ ତଳକୁ କରି ବସିଲେ ବିକାଶବାବୁ । କିଛି ସମୟପରେ ସିଧାହୋଇବେ ବସି ଏଣୁ ତେଣୁ କେତେ ପ୍ରକାର ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ସେ । ଶେଷରେ କହିଲେ—ଅଞ୍ଜନାର ମୃତ୍ୟୁପରେ ସୀତାକାନ୍ତବାବୁ ଅତିଶୟ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଛନ୍ତି, ନା ?···

—ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ, ବିକାଶବାବୁ !

ଅଞ୍ଜନାର ଯେଉଁଦିନ ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା, ସେହି ଦିନଠାରୁ କଣ ଅଶୋକବାବୁ ପାଗଳ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି ?

ମୁଁ ଠିକ୍ ଜାଣେନା । କାରଣ ତା' ପର ଦିନରୁ ମୁଁ ଦିଲ୍ଲୀ ବାହାରି ଯାଇଥିଲି ।

—ଦିଲ୍ଲୀ କାହିଁକି ଯାଇଥିଲେ ? ଅଫିସ କାମରେ ?

—ନା, ଏମିତି ବୁଲିବାକୁ ।

—ଦିଲ୍ଲୀ ବେଶ୍ ଚମତ୍କାର ଦେଖିବାକୁ । ମୁଁ ଅନେକ ଥର ଯାଇଛି । ଏଲିଟ୍ ହୋଟେଲରେ ମୁଁ ଯାଇରହେ । ହୋଟେଲର ମ୍ୟାନେଜର ସହିତ ମୋର ଯଥେଷ୍ଟ ବନ୍ଧୁତା ଅଛି । ଆପଣ ବୋଧହୁଏ ସେହି ହୋଟେଲରେ ଥିଲେ ?

—ନା ।

—କାହିଁକି ? ଦିଲ୍ଲୀ ସହର ଭିତରେ ଏଲିଟ୍-ତ' ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ହୋଟେଲ । ଆପଣ କେଉଁଠି ଥିଲେ ?···

—ନିଜପ୍ୟାଲେସ ହୋଟେଲରେ ।

ନିଜପ୍ୟାଲେସ୍ ହୋଟେଲଟି ମନ୍ଦ ନୁହେଁ । ଯା'ହେଉ ସେ ସବୁ ବାଜେ କଥାରେ ସମୟ ନଷ୍ଟ କରି ଲାଭ କଣ ? ଆପଣ ଅଶୋକ-ବାବୁଙ୍କର ସମ୍ବାଦ କେବେ ପାଇଲେ ?

—ସାତଦିନ ପରେ ଦିଲ୍ଲୀରୁ ଫେରି ପାଇଲି ।

—କାଲିରାତିରେ ଆପଣ ଯେତେବେଳେ ଡାକ୍ତର ପରିଡାଙ୍କୁ ଅଶୋକବାବୁ କପରି ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ପଚାରିଲେ, ସେତେବେଳେ କେତେଟା ବାଜିଥିଲା ମନେଅଛି ?···

—କାଲି ମୁଁ ଫୋନ୍ କରିଥିଲି ! ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲା ବସନ୍ତ···କାଲି ରାତିରେ ତ ମୁଁ ଆଦୌ ଫୋନ୍ କରିନାହିଁ ।

—ଆପଣ ଫୋନ୍ କରି ନାହାନ୍ତି !··ପ୍ରକାଶବାବୁ ନିଜେ ଯେପରି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଉଠିଲେ··ଭଲକରି ଭାବି କହନ୍ତୁ, ବସନ୍ତବାବୁ — ହୁଏତ ଆପଣଙ୍କର ମନେ ପଡ଼ିପାରେ ।

—ନା, ମୋର ଠିକ୍ ମନେ ଅଛି । ଅଫିସ କାମପରେ ମୁଁ କାଲି ଥିଏଟରରେ ଦେଖିବାକୁ ଯାଇଥିଲି, ଫେରିଲି ବାରଟା ପରେ । କାଲି ମୁଁ ଫୋନ୍ କରିନାହିଁ, କରିଥିଲି ପଅରି ଦିନ ।

ପ୍ରକାଶ ବାବୁଙ୍କର ଯେପରି ହଠାତ୍ ମନେ ପଡ଼ିଗଲା, କହିଲେ — ମୋର ଭୁଲ ହୋଇଛି, ବସନ୍ତବାବୁ—ଆପଣ ପଅରଦିନ

ଫୋନ୍ କରିଥିଲେ । ଗୁଡ଼ନାଇଟ୍, ଆଉ ଆପଣଙ୍କୁ ବିରକ୍ତ କରିବି ନାହିଁ । ଅଶୋକ ବାବୁଙ୍କର ଭାଗ୍ୟ ଭଲ ଯେ ସେ ଖବ୍ ରକ୍ଷା ପାଇ ଯାଇଛନ୍ତି । ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ଉଠିବେ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଏ...

—ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ଉଠିଲେ ମଙ୍ଗଳ...କହିଲା ବସନ୍ତ ।

ସୀତାକାନ୍ତବାବୁ ମଧ୍ୟ କେତେକ ପରିମାଣରେ ଶାନ୍ତି ଲାଭ କରିବେ...ଆଚ୍ଛା, ଅଚ୍ଛା ତାହାହେଲେ ଆସନ୍ତୁ ।

ବସନ୍ତ ଯିବାପରେ ଅଫିସର ଇନ୍-ଚାର୍ଜ ରଜନୀବାବୁ କହିଲେ—କେସ୍‌ଟି ରହସ୍ୟ ଜନକ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ । ଆଉ ମୋର ଧାରଣା, ଆତତାୟୀ ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ନୁହନ୍ତି...

ପ୍ରକାଶ ବାବୁ ବେଶିକିଛି ନ କହି ସଂକ୍ଷେପରେ କହିଲେ —ଦେଖାଯାଉ...

ଦୁଇଦିନ ପରେ ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ପାଖରୁ ଫେରିଆସି ନିଜର ଡ୍ରଇଂ ରୁମ୍‌ରେ ପହଞ୍ଚି ଫୋନ୍ କଲେ ଥାନାକୁ ।

—କିଏ ଆପଣ ?—ଅପର ପାର୍ଶ୍ୱରୁ ପ୍ରଶ୍ନହେଲା ।

—ପ୍ରକାଶ ମହାନ୍ତି ।

—ମୁଁ ଇନ୍‌ସପେକ୍ଟର, ରଜନୀ ଦାସ କହୁଛି । ଖବର କଣ—

—ଆପଣ ଆଜି ରାତି ୮ଟା ବେଳକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିବେ । ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଆସିବାକୁ ହେବ । ଯେତେଦୂର ସମ୍ଭବ ଆଜି ଆମ୍ଭେମାନେ ଆତତାୟୀକୁ ଧରି ପାରିବା ।

—ମୁଁ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିବି । ସାଙ୍ଗରେ ଲାଲପଗଡ଼ି ନେବି ନା କଣ ?…

—ନା, ସେ ସବୁ ଦରକାର ନାହିଁ । ଏକା ଆସିଲେ ଚଳିବ—ଠିକ୍ ଆଠଟା ବେଳେ, ବୁଝିଲେ ?…

ତା ପରେ ପ୍ରକାଶବାବୁ ଫୋନ୍ କଲେ ଡାକ୍ତର ପଣ୍ଡାଙ୍କୁ । ଇନସ୍‌ପେକ୍ଟରଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ରାତିଆଠଟାରେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିବେ ବୋଲି ଜଣାଇ ଦେଲେ । ପରେ କହିଲେ—ଅଶୋକ ବାବୁ କେମିତି ଅଛନ୍ତି—?

—ବେଶ୍ ସୁସ୍ଥ ବୋଲି ମନେହୁଏ । କ୍ଷତ ସ୍ଥାନଟି ସୁଖିବାକୁ ଆଉ ଦୁଇ ଚାରିଦିନ ସମୟ ଲାଗିବ । ଏହି ଆଘାତଟି ପାଇବା ଦ୍ୱାରା ବରଂ ଖୁବ୍ ଭଲ ହୋଇଛି । ପରୀକ୍ଷାରୁ ଜଣାପଡ଼ୁଛି ଅନେକ ସମୟରେ ଆଘାତ ପାଇ ଲୋକ ଉନ୍ମାଦ ହୁଏ, ପୁଣି ଆଘାତ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର ପୂର୍ବ ସ୍ମୃତି ମଧ୍ୟ ଫେରି ଆସେ । ଅଶୋକ ବାବୁଙ୍କର କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ତାହାହିଁ ଘଟିଛି । ସେହିଦିନ ଠାରୁ ଅଶୋକର ଅବସ୍ଥା କ୍ରମେ ଉନ୍ନତି ଆଡ଼େ ଗତିକରୁଛି ।

—ତା ବୋଲି ଅମିତାର କଥା ଭୁଲି ଯା-ନା । ଅଶୋକ କେବଳ ତାରି ଯୋଗୁଁ ସୁସ୍ଥତା ଲାଭ କରୁଛି ।

ଅସ୍ୱୀକାର କରିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ । ଅମିତାର ସାର୍ଥକ ଅଭିନୟ ଦେଖି ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଛି ।

ହସି ହସି ପ୍ରକାଶ ବାବୁ କହିଲେ – କିନ୍ତୁ ମନେରଖ, ଅମିତା ଯେପରି ଆଘାତ ନପାଏ ।—ତାର କଥାତ' ଭାବୁଛି…

ଫୋନ୍ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଚେୟାରରେ ବସିପଡ଼ି ପକେଟରୁ ସିଗାରେଟ୍ ବାହାର କରି ଟାଣିବାକୁ ଲାଗିଲେ ପ୍ରକାଶବାବୁ । ଗତ କେତେ ଦିନ ଥିଲା ଏହି କେସ୍‌ଟି ପାଇଁ ସେ ବଡ଼ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲେ । ପ୍ରଥମରୁ ସେ ଅନୁମାନ କରିଥିଲେ ଅପରାଧୀ

ଆଉ କିଏ ହୋଇପାରେ, ଯାହା ସବୁ ପ୍ରମାଣ ମିଳନ୍ତି ଏଇ ଚାରିଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ନିଶ୍ଚୟ ଜଣେ, ବାହାରର ଅନ୍ୟ କେହି ନୁହେଁ ।

ଅମିତାକୁ କିପରି ସେ ସନ୍ଦେହ କରିବେ ? ଅମିତାର ପରିଚୟ ସେ ତ ପାଇଛନ୍ତି । ଅଶୋକକୁ ସେ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଛି । ତାକୁ ସୁସ୍ଥ କରିବା ଲାଗି ଦିବାରାତ୍ର ଅକ୍ଳାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ କରୁଛି । ସେହି ଅମିତା ପକ୍ଷରେ ଅଶୋକକୁ ହତ୍ୟା କରିବା କି ସମ୍ଭବ ! ନା, କେବେ ନୁହେଁ...

ଗତକାଲି ଅଶୋକକୁ ପଚାରି ସେ ମଧ୍ୟ ବୁଝିଛନ୍ତି, ଅମିତା ଅଶୋକର ସମ୍ମୁଖରେ ଛିଡ଼ା ହୋଇ ସେ ଦିନ ରାତିରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଥିଲା ।

ତା ପରେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା—ସେ ମନୋବୈଜ୍ଞାନିକ । ମନୋବିକାର ନହେଲେ ଅଶୋକକୁ ହତ୍ୟା କରିବା ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରେନା । ବିଳାତରୁ ଫେରି ଗବେଷଣା ପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ଏହି କେସ୍‌ଟିକୁ ସେ ହାତକୁ ନେଇଛନ୍ତି । ଅମିତାକୁ ଆବିଷ୍କାର କରି ଅଶୋକ ସହିତ ଅଞ୍ଜନା ଭୂମିକାରେ ତାକୁ ଅଭିନୟ କରିବା ଲାଗି ନିଯୁକ୍ତ କରିଛନ୍ତି ! ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅଶୋକ କିପରି ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ଉଠିବ । ସେ କେବେ ଅପରାଧକୁ ପ୍ରଶ୍ରୟ ଦେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।

ସୀତାକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ଅଶୋକ ପାଇଁ କିପରି ମର୍ମାହତ ତାହା ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ବୁଝାଯାଏ । ଅଶୋକକୁ ସେ ନିଜର ପୁତ୍ର ମନେକରି ସ୍ନେହ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ଅଶୋକ ହାତରେ ଅଞ୍ଜନାକୁ ସମର୍ପଣ କରିବା ପ୍ରବଳ କାମନା ଯାହାଙ୍କର ମନରେ ଥିଲା, ସେ ଏପରି ପାପ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବେ ଆଉ କି ?...

ସର୍ବଶେଷରେ ବସନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ । ବସନ୍ତର କଥା ମନରେ ଉଦୟ ହେବା ମାତ୍ରେ ରମାକାନ୍ତବାବୁଙ୍କର ମନ ଚଞ୍ଚଳ ହୋଇଉଠେ ।

ବଂଶାନୁକ୍ରମେ ରକ୍ତର ଧାରା ଯା'ର ଦେହରେ ପ୍ରବାହିତ ହେଉଛି, ସେ ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ନହେବ କାହିଁକି ? ଜୁଆ ଓ ସୁରାରେ ତାର ଆସକ୍ତି । ଆଉମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଝିଅକୁ ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଭଲ ପାଉଛି ।

ସୀତାକାନ୍ତ ବାବୁ ବସନ୍ତକୁ ସୁ-ନଜରରେ ଦେଖନ୍ତି ନାହିଁ । ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ଦୂର ସମ୍ପର୍କୀୟ ଆତ୍ମୀୟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ବିରାଟ ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧିକାରୀ ହେବା ଆଶା ମନେମନେ ପୋଷଣ କରୁଛି, ଯେହେତୁ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଚୌଧୁରୀଙ୍କର ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର କନ୍ୟା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟକେହି ଆତ୍ମୀୟ ସ୍ୱଜନ ନାହିଁ । ଅଞ୍ଜନାର ମୃତ୍ୟୁ ଯଦି କୌଣସି କାରଣରୁ ଘଟେ ତାହା ହେଲେ ବସନ୍ତ ହେବ ଏକମାତ୍ର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ।

ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧିକାରୀ ଯେ ବସନ୍ତ କୌଣସି ଦିନ ହୋଇପାରେ ଏହା ସେ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସ କରିନଥିଲା । ପ୍ରଥମତଃ ଚୌଧୁରୀତାକୁ ସ୍ନେହ ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖନ୍ତି ନାହିଁ । ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ଅଶୋକକୁ ସେ ଅଧିକ ସ୍ନେହ କରନ୍ତି । ଅଶୋକ ପାଇଁ ସେ ସବୁକିଛି କରି ପାରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଅଞ୍ଜନାର ମୃତ୍ୟୁ ହେଲେ ସୁଦ୍ଧା ଅଶୋକ ତାର ପ୍ରତିବନ୍ଧକ । ତାକୁ ବିଦାୟ ନକଲେ ବସନ୍ତର ସମ୍ପତ୍ତିପାଇଁ ଆଶାକରିବା ବୃଥା ।

ଏହିପରିଭାବେ କେସ୍‌ଟିକୁ ସଜାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ ବିକାଶ ବାବୁ । ଏହାକୁ ଭିତ୍ତିକରି ସେ ତଦନ୍ତ ମଧ୍ୟ ଚଳାଇଲେ । ଏହାଛଡ଼ା ଆଉ ଗୋଟିଏ ପ୍ରମାଣ ବସ୍ତୁ ସେ ପାଇଛନ୍ତି । ଏ୍ୟାସପିରିନ୍‌ର ବଟିକା । ବସନ୍ତକୁ ହଠାତ୍ ପ୍ରଶ୍ନକରି ସେ ଜାଣିପାରିଛନ୍ତି ଏ୍ୟାସ୍ପିରିନ୍ ବ୍ୟବହାର କରେ । ଏ୍ୟାସପିରିନ୍ ତାର ପକେଟରେ ଥିଲା । ରିଭଲଭର୍ କାଢ଼ିବାବେଳେ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ୟାକେଟ୍‌ଟି ବାହାରିଆସି ତାର ଅଲକ୍ଷିତରେ ତଳେ ପଡ଼ିଯାଇଛି ।

ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ମରଫିନ୍‌ର ଶିଶି । ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କ ପାଖ ଏହିଔଷଧଟି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେ ଯାହା ଶୁଣିଛନ୍ତି ତାହାଦ୍ୱାରା ଅକ୍ଲେଶରେ

ଲୋକଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରାଯାଇପାରେ । ସେ ମୃତ୍ୟୁ ଏପରି ସ୍ୱାଭାବିକ ହୁଏ ଯେ ଡାକ୍ତରମାନେ ମଧ୍ୟ ଜାଣି ପାରନ୍ତିନାହିଁ ।

ତାହାହେଲେ ଅପରାଧୀ ମର୍ଫିନ୍ ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ଅଶୋକଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିବାକୁ ବସିଥିଲା । ଶିଶିଟିକୁ ଯେତେବେଳେ ସେ ଟେବୁଲ ଉପରେ ରଖିଥିଲା, ବୋଧହୁଏ ସେତିକି ବେଳେ ଅଶୋକ ଜାଣି ପାରିଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ଘର ଭିତରୁ ପଳାଇ ଆସି ବାହାରେ ଅପେକ୍ଷା କଲେ, ଏବଂ ସମୟକ୍ରମେ ଘରଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ଅମିତା ।

ଅନ୍ୟୋନ୍ୟପାୟ ହୋଇ ଶେଷରେ ସେ ଗୁଳିକରି ହତ୍ୟାକରିବା ଲାଗି ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲା । ଏହା ଛଡ଼ା ଆଉକି ଉପାୟ ଥିଲା ତା'ର ?

ମର୍ଫିନ୍ ଦ୍ୱାରା ଅଶୋକଙ୍କୁ ହତ୍ୟାକରିବା ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଯଦି ସତ୍ୟବୋଲି ଧରିନିଆଯାଏ ତାହାହେଲେ ଅଞ୍ଜନାର ମୃତ୍ୟୁ ସ୍ୱାଭାବିକ ବୋଲିତ ମନେ ହୁଏନା । ସନ୍ଦେହ ହେଲା ପ୍ରକାଶବାବୁଙ୍କ ମନରେ । ନା, ଅଞ୍ଜନାର ମୃତ୍ୟୁ ସ୍ୱାଭାବିକ ନୁହେଁ ।

କିନ୍ତୁ ବସନ୍ତକୁ ଯଦି ଅଞ୍ଜନାର ମୃତ୍ୟୁ ପାଇଁ ଦାୟୀ କରାଯାଏ ତାହାହେଲେ ସେଦିନ ରାତିରେ ତ ସେ ଦିଲ୍ଲୀଯାତ୍ରା କରିଥିଲା । ତାହା ହେଲେ ଅଞ୍ଜନାର ମୃତ୍ୟୁ ସ୍ୱାଭାବିକ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ । ଏହିସବୁ ଭାବୁ ଭାବୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଭାବନା ମୁଣ୍ଡଭିତରେ ପଶି ତାଙ୍କୁ ଅସ୍ଥିର କରିଦେଲା । ରେଲଓ୍ୱେ ଟାଇମ୍‌ଟେବୁଲ୍ ଖୋଲି ସେଦିନ କେତେବେଳେ ଗାଡ଼ିରେ ବସିବା ସମ୍ଭବ ତାହା ଦେଖି ନେଇ ହୋଟେଲ୍‌ର ବିଜ୍ଞାପନ ଦେଖି ଟ୍ରଙ୍କ୍‌କଲ୍ କଲେ ଦିଲ୍ଲୀର ଜନ୍‌ପ୍ୟାଲେସ୍ ହୋଟେଲକୁ ।

କିଛି ସମୟପରେ ଅପରପାର୍ଶ୍ୱରୁ ଶୁଣାଗଲା—ହ୍ୟାଲୋ ।...

—ମେନେଜର ଅନୁପମ ବାବୁ ଅଛନ୍ତି ?

—ହଁ, ମୁଁ ଅନୁପମ ହିଁ କହୁଛି ...

—ନମସ୍କାର ! ମୁଁ ପ୍ରକାଶ ମହାନ୍ତି କହୁଛି । କିଛିଦିନ ତଳେ ବସନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ବୋଲି କେହି ଆପଣଙ୍କର ହୋଟେଲରେ ଥିଲେ କି ? ଦିଲ୍ଲୀରେ ସେ ବୋଧହୁଏ ସପ୍ତାହ ଖଣ୍ଡେ ଥିଲେ ।

ମେନେଜର ଚିହ୍ନି ପାରିଲେ ପ୍ରକାଶ ବାବୁଙ୍କୁ । କହିଲେ—ହଁ, ପ୍ରକାଶ ବାବୁ । ବସନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ବୋଲି ଜଣେ ଭଦ୍ରଲୋକ ଦିଲ୍ଲୀ ଆଡ଼େ ବୁଲିବାକୁ ଆସିଥିଲେ ।

—କେବେ ସେ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ କହିପାରିବେ ?

—ନିଶ୍ଚୟ, ଟିକିଏ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ । ଖାତାଦେଖି କହୁଛି···

କିଛିସମୟପରେ ଅନୁପମ ସିଂହ କହିଲେ—ଆଉ ମାସ ସତର ତାରିଖରେ ଆସିଥିଲେ ।

ଆଉମାସ ସତର ତାରିଖ ? ତାହାହେଲେ କଣ ପ୍ରକାଶ-ବାବୁଙ୍କର ଅନୁମାନ ମିଥ୍ୟା ।

ଷୋଳ ତାରିଖ ରାତିରେ ଅଞ୍ଜନାର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଛି । ବସନ୍ତ ଷୋଳ ତାରିଖରେ ଯଦି ବାହାରିଥାଏ ତାହାହେଲେ ସତର ତାରିଖ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଦିଲ୍ଲୀରେ ସେ ପହଞ୍ଚିବ, ଅବଶ୍ୟ ସେହିଦିନ ସକାଳ ଟ୍ରେନରେ ବସିଥିବ ସେ । କିନ୍ତୁ ଷୋଳ ତାରିଖ ରାତିରେ ସେ ଯଦି ଅପରାଧ କରିଥାଏ, ତାହାହେଲେ ସତର ତାରିଖ ସକାଳ ବେଳା ଗାଡ଼ିରେ ବସି ଅଠର ତାରିଖ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସେ ଦିଲ୍ଲୀରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବ ।

ମହା ଭାବନାରେ ପଡ଼ି ପୁନର୍ବାର ସେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ—ଆପଣ ବୋଧହୁଏ ଭୁଲ୍ କହୁଛନ୍ତି ଅନୁପମବାବୁ—ସେ ବୋଧହୁଏ ଅଠର ତାରିଖରେ ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି ।

—ନା,—ବସନ୍ତବାବୁ ସତର ତାରିଖରେ ଆସିଛନ୍ତି ।

—ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ କେମିତି କହନ୍ତୁତ ?

—ଟିକିଏ ଲମ୍ବା ଧରଣର । ବୋଧହୁଏ ଛ' ଫୁଟ ଲମ୍ବା ହେବେ—ଆଖିରେ ରିମ୍‌ଲେସ୍ ଚଷମା···

—ଆପଣ ତାହା ହେଲେ ଅନ୍ୟ କେଉଁ ବସନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ କଥା କହୁଛନ୍ତି ।

—ନା, ମାସେ ହେଲା ତାଙ୍କ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କେହି ବସନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ମୋ ହୋଟେଲକୁ ଆସି ନାହାନ୍ତି । ଜଣେ ବସନ୍ତ-ଚୌଧୁରୀ ଆସିଥିଲେ କେବଳ ସତର ତାରିଖରେ । ତା'ଆରଦିନ ତାଙ୍କର ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ଆସି ଏଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେଇଥି ପାଇଁ ବସନ୍ତବାବୁ ସତରତାରିଖରୁ ଟୁ-ସିଟେଡ୍-ରୁମ୍ ଭଡ଼ା ନେଇଥିଲେ ।

ବିକାଶବାବୁଙ୍କ ମନ ଆନନ୍ଦରେ ନାଚି ଉଠିଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ଦିନ ଯିଏ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଛି ସେ ନିଶ୍ଚୟ ବସନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ।

ବସନ୍ତ ନିଶ୍ଚୟ ଅଠର ତାରିଖରେ ଦିଲ୍ଲୀରେ ପହଞ୍ଚିଛି । ପ୍ରଥମେ ଯିଏ ପହଞ୍ଚିଥିଲା ସେ ନିଜକୁ ବସନ୍ତ ବୋଲି ପରିଚୟ ଦେଇଛି ନିଶ୍ଚୟ । ନିଜକୁ ବଞ୍ଚାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବସନ୍ତ ଏହିବୁଦ୍ଧି ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲା ।

ଏଥିରୁ ଜଣାପଡ଼େ, ବସନ୍ତ ଘରୁ ବାହାରି ଷୋଳ ତାରିଖ ଦିନ ରାତିରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଲକ୍ଷିତରେ ପୁନର୍ବାର ଫେରି ଆସିଥିଲା । ଅନ୍ୟ କେଉଁଆଡ଼େ ନଯାଇ ସେ ସିଧା ଚାଲି ଆସିଥିଲା ଅଞ୍ଜନାର ଘରକୁ । ଜାଣେ ସେ ଅଞ୍ଜନା ସବୁଦିନେ ରାତିରେ ଉଠି ପାଣିପିଏ । —ପାଣି ଗିଲାସରେ ମର୍ଫିନ୍ ଡ଼ାଳି ନିଃଶବ୍ଦରେ ସେ ବାହାରି ଆସିଥିଲା ବାହାରକୁ ।

ସେଦିନ ରାତିରେ ଥିଏଟର ଦେଖିଆସି ସେ ଘରକୁ ନଫେରି ଚାଲି ଆସିଥିଲା ଡାକ୍ତର ସରକାରଙ୍କର ଘର ଆଡ଼େ । ଏହା ଅନୁମାନ କରିବା କିଛି ଅସଙ୍ଗତ ନୁହେଁ । କାରଣ ସେହି ରାତିଟି ତା'ପକ୍ଷରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁବିଧାଜନକ ମନେ ହୋଇଥିଲା ।

ବସନ୍ତ ଅପରାଧୀ ବୋଲି ଅନୁମାନ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ତାକୁ ତ ଆଉ ଗିରଫ କରାଯାଇ ପାରେନା । ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣ

ଆବଶ୍ୟକ । କେସ୍‌ଟିକୁ ସେ ଯେପରି ଭାବେ ସଜାଇଛନ୍ତି ପ୍ରମାଣର ଅଭାବ ହେତୁ ବସନ୍ତ ନିରପରାଧ ବୋଲି ମୁକ୍ତି ପାଇଯିବ, ତେଣୁ ତାକୁ ସ୍ପଷ୍ଟଭାବେ ନଧରିଲେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟ ନାହିଁ ।

ପ୍ରକାଶବାବୁ ଚୌଧୁରୀଙ୍କୁ ଦେଖାକରି କହିଲେ—ଆପଣ ନିଶ୍ଚୟ ବୁଝିପାରୁଛନ୍ତି ଅପରାଧୀ କିପରି ଧରାପଡ଼ୁ...

—ନିଶ୍ଚୟ । ଅଶୋକ ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ଉଠିଛି, ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ପାଇଛି ଯଥେଷ୍ଟ ଶକ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଅପରାଧୀ ଯଦି ଧରା ନପଡ଼େ ତାହା ହେଲେ ପୁନର୍ବାର ଅଶୋକକୁ ବିପଦର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ହେବ । ଆପଣ ମୋତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେତ ?

—ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ମୁଁ ସବୁବେଳେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ପ୍ରକାଶବାବୁ !

—ତାହାହେଲେ ଶୁଣନ୍ତୁ, କେହି ଯଦି ସମ୍ପତ୍ତି ଉଇଲ୍ କରିବା କଥା ଆପଣଙ୍କୁ ଆସି ପଚାରନ୍ତି ଆପଣ କହିବେ ଯେ କାଲି ଆପଣ ସମ୍ପତ୍ତି ଉଇଲ୍ କରିବେ । ଦିନୁ ଦିନ ଆପଣ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇ ପଡ଼ୁଛନ୍ତି, କେତେବେଳେ କଣ ହେବ ତାର କୌଣସି ସ୍ଥିରତା ନାହିଁ । ଅଶୋକ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସ୍ଥତା ଲାଭ କରିଛି, ତା ନାମରେ ଉଇଲ୍ କରିଦେବେ ।

ବିସ୍ମିତ ଦୃଷ୍ଟିରେ ପ୍ରକାଶବାବୁଙ୍କ ଆଡ଼େ ଚାହିଁ ପଚାରିଲେ ସୀତାକାନ୍ତବାବୁ—ଏହାଦ୍ୱାରା କି ଲାଭ ହୋଇପାରେ ?

—ଲାଭ କ୍ଷତି କଥା ପରେ ବୁଝିପାରିବେ । କେବଳ ଯାହା କହିଲି ସେତିକି ଆପଣ ପ୍ରଚାର କରିଦେବେ । ଏପରି କି ଭୃତ୍ୟମାନେ ଯଦି ଏ ବିଷୟରେ କୌଣସି ପ୍ରଶ୍ନ କରନ୍ତି ତାହା ହେଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଏଇକଥା ଶୁଣାଇବେ ।

ସୀତାକାନ୍ତବାବୁ ସ୍ୱୀକୃତିଜଣାଇ କହିଲେ—ଏହା ଦ୍ୱାରା ଯଦି ଆପଣଙ୍କର ଲାଭହେବାର ସମ୍ଭାବନା, ମୁଁ ତାହା ନିଶ୍ଚୟ କରିବି ।

ବିଦାୟ ନେଇ ଆସିବାବେଳେ ବସନ୍ତ ସହିତ ସିଡ଼ିର ଶେଷ ପାହାଚରେ ଦେଖାହେଲା ପ୍ରକାଶବାବୁଙ୍କର ।

—ଆଉଟାଏ୍ଟର କୌଣସି ଖବର ପାଇଲେ, ପ୍ରକାଶବାବୁ ?

—ନା ।

—ଏ ବିଷୟରେ ଦାଦାଙ୍କର ମତ କଣ ?

—ସେ ମୋତେ ଡକାଇ ପଠାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା, କାଲି ସେ ସମ୍ପତ୍ତି ଉଇଲ୍ କରିବେ ।

—ଉଇଲ୍ କରିବେ ?···ବସନ୍ତ ପ୍ରାୟ ଚମକି ପଡ଼ିଲା, ସବୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକଲେ ପ୍ରକାଶବାବୁ । କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉ ହେଉ ଉଭୟେ ଆସିଲେ ବାହାରକୁ । ବସନ୍ତ କହିଲା—ରହନ୍ତୁ, ମୁଁ ଗାଡ଼ିଟା ବାହାର କରେ । ଆପଣଙ୍କୁ ଘରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ମୁଁ ଟିକଏ ଅନ୍ୟ ଆଡ଼େ ଯିବି···

ପ୍ରକାଶବାବୁ ଗାଡ଼ିରେ ବସିଲେ-ବସନ୍ତ ଷ୍ଟାର୍ଟଦେଲା ଗାଡ଼ିରେ ।

ଉଭୟେ ନୀରବ । ନୀରବତା ଭାଙ୍ଗି ପ୍ରଶ୍ନକଲା ବସନ୍ତ—କାହିଁକି ସେ ଏତେ ଚଞ୍ଚଳ ଉଇଲ୍ କରୁଛନ୍ତି ?

—କହିଲେ, ଦିନକୁ ଦିନ କ୍ରମେ ସେ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇ ପଡୁଛନ୍ତି, ହୁଏତ କେଉଁଦିନ ହାର୍ଟଫେଲ୍ କରି ମରିଯାଇ ପାରନ୍ତି । ଅଶୋକ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସ୍ଥ, ଉଇଲ୍‌ଟା ଯେତେଶୀଘ୍ର ହୋଇ ଯାଏ ସେତେ ଭଲ ।

ଅଖଣ୍ଡ ନୀରବତା ପୁଣି ବ୍ୟାପିଗଲା । ଦୀର୍ଘ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ନୀରବତା ପରେ ପ୍ରକାଶବାବୁ କହିଲେ— ସୀତାକାନ୍ତବାବୁ ଅଶୋକଙ୍କୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ଖୁବ୍‌ସମ୍ଭବ ସମ୍ପତ୍ତିତକ ସେ ତାରନାମରେ ଉଇଲ୍ କରିବେ ।

ବସନ୍ତର ଚକ୍ଷୁ ଦୁଇଟି ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଭାବେ ଜଳିବାକୁ ଲାଗିଲା ଗାଡ଼ିର ଗତି ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିଗଲା ଏହି ଉତ୍ତେଜନା ଫଳରେ । ସବୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ପ୍ରକାଶବାବୁ ।

ଦୃଷ୍ଟସ ପ୍ରମାଣରଖି ଧରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ ଏହି କୌଶଳ ଅବଲମ୍ବନ କଲେ । ଏହା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟ ନଥିଲା ।

ସବୁ ଆୟୋଜନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ଆକାଶ ଇନେସ୍‌ପେକ୍ଟର ରଜନୀବାବୁ ଓ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିବା ଲାଗି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ।

ହାତ ଘଡ଼ିଟିକୁ ଦେଖିଲେ ସାତଟା ବାଜି ଯାଇଛି, ଆଉ ଟିକିଏ ପରେ ବାହାରିବାକୁ ହେବ । ନିଜର ପୋଷାକ ପତ୍ର ବଦଳାଇବା ପାଇଁ ଭିତରକୁ ଗଲେ ଆକାଶ ମହାନ୍ତି ।

ରଜନୀବାବୁଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଆକାଶବାବୁ ଯେତେବେଳେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ାଙ୍କ ଘରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ସେତେବେଳେ ରାତି ନଅଟା ।

ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟହୋଇ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା କହିଲେ —ଭଲ ଖବର କୁହତ ଆକାଶ···ହଠାତ୍ ଏମିତି ଆସିବେ···

—ଆତତାୟୀ ଆଜି ଏ ଘରେ ପଦାର୍ପଣ କରିବେ ।

ଚମକି ଉଠିଲେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା । କହିଲେ—କେମିତି ଜାଣିଲୁ ? କିଏ ସେ ଆତତାୟୀ···

—କାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାକୁ ଦେଖିପାରିବୁ । ସେ ବିଷୟରେ ଆଉ କିଛି ପ୍ରଶ୍ନ କରନା । ବର୍ତ୍ତମାନ ତୋତେ ଗୋଟାଏ କାମ କରିବାକୁ ହେବ···

—କି କାମ ?

—ଅଶୋକ ଯେଉଁ ଘରେ ଅଛି ସେ ଘରୁ ତାକୁ ଅନ୍ୟ ଘରକୁ ଆଣିବାକୁ ହେବ । ଆଜି ରାତିରେ ସେ ଘରେ ଆମେ ଥିବୁ,

ତୋର. ଯଦି ଇଚ୍ଛା ହୁଏ ତୁ ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ମଧ୍ୟ ରହିପାରୁ ! ଆଜି ଅଶୋକକୁ ଯେଉଁଘରେ ନେଇ ରଖିବୁ ସେ ଘରର ବାହାରେ ତୋର ଦୁଇଜଣ ଲୋକଙ୍କୁ ପହରା ଦେବାପାଇଁ ହୁକୁମ ଦେବୁ । କିନ୍ତୁ ଏସବୁର କାରଣ ଅଶୋକ ଓ ଅମିତା ଯେପରି ନ ଜାଣନ୍ତି । ଆଜି ରାତିଦଶଟାପରେ ସେ ଘରର ଆଲୋକଗୁଡ଼ିକ ଲିଭାଇଦେବୁ ।

ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସମସ୍ତେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଲେ ।

ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଯେଉଁଘରେ ଶୁଅନ୍ତି ସେହି ଘରେ ଅଶୋକକୁ ରଖାଗଲା । ଯେଉଁ ଘରେ ଅଶୋକ ଥିଲା ସେହି ଘରର ବିଛଣାରେ ଦୁଇଟି ତକିଆକୁ ଲମ୍ବଭାବେ ରଖାହୋଇ ଚଦର ଘୋଡ଼ାଇ ଦିଆଗଲା । ଅନ୍ୟ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରକାଶବାବୁଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କ୍ରମେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କରାଗଲା ।

ରାତି ଦଶଟା ପରେ ଘରଟା ନିସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇଗଲା । ଅଶୋକ ଯେଉଁ ଘରେ ଥିଲା ସେହି ଘରର ଗୋଟିଏ କୋଣରେ ଲୁଚି ରହିଲେ ପ୍ରକାଶବାବୁ, ରଜନୀବାବୁ ଓ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ।

ରାତି କ୍ରମେ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇ ଆସିଲା । ସମସ୍ତେ ନୀରବ ହୋଇ ବସିଛନ୍ତି ପ୍ରକାଶବାବୁଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ । ବେଳେ ବେଳେ ରେଡ଼ିୟମ ଦିଆ ହାତଘଡ଼ିଟିକୁ ଦେଖୁଛନ୍ତି ପ୍ରକାଶବାବୁ !

ରାତି ଗୋଟାଏ ବାଜିଲା । ଧୀରେଧୀରେ ଗୋଟିଏମୂର୍ତ୍ତି ଆଗେଇ ଆସିଲା ଘର ଭିତରକୁ, ହାତରେ ଧରିଛି ଗୋଟିଏ ରିଭଲଭର୍ । ଆତତାୟୀର ଦୃଷ୍ଟି ବିଛଣାଉପରେ । ସତର୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଘରର ଚାରି-ପାଖ ଦେଖିନେଇ ଖଟଆଡ଼େ ସେ ଗୋଡ଼ ବଢ଼ାଇବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠସ୍ୱର ଶୁଣାଗଲା —ଆଉ ପାଦେ ଆଗକୁ ଯିବାଲାଗି ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ବସନ୍ତବାବୁ···

ଆତତାୟୀ ଚମକି ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମାତ୍ର ଠିଆହୋଇ ହଠାତ୍ ପଛକୁ ଫେରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲା ।

—ବସନ୍ତବାବୁ ! ମୋକଥା ନମାନିଲେ ଆପଣଙ୍କୁ ଭୟଙ୍କର ବିପଦରେ ପଡ଼ିବାକୁ ହେବ । ଟେବୁଲ ଉପରେ ପିସ୍ତଲ୍‌ଟିକୁ ରଖି-ଦେଇ ହାତ ଦୁଇଟିକୁ ଉପରକୁ ଉଠାଇ ସ୍ଥିରଭାବେ ଛିଡ଼ା ହୁଅନ୍ତୁ··

ପ୍ରକାଶବାବୁଙ୍କର କଠିନ କଣ୍ଠସ୍ୱର ଶୁଣି ଆତତାୟୀ ରିଭଲ୍‌ଭର୍‌ଟିକୁ ଟେବୁଲ ଉପରେ ରଖିଦେଇ ହାତ ଦୁଇଟିକୁ ଉପରକୁ କରି ଛିଡ଼ା ହେଲା । ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଘରର ଆଲୋକ ଜଳାଇଲେ ଇନସ୍‌ପେକ୍ଟର ରଜନୀବାବୁ । ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ଆତତାୟୀକୁ ଦେଖିନେଇ କହିଲେ—ପୃଥିବୀର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାଣୀ ଅପେକ୍ଷା ମନୁଷ୍ୟକୁ ଚିହ୍ନିବା ବଡ଼ ଦୁରୂହ ବ୍ୟାପାର ।

ବସନ୍ତର ଆଖି ଦୁଇଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ ଜଳିଉଠି ପୁଣି ନିସ୍ତେଜ ହୋଇଗଲା । କନକକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ସେ ଯେଉଁ କୌଶଳ ଅବଲମ୍ବନକରିଥିଲା ଏହିଠାରେ ଆଶାତା’ର ପରି ସମାପ୍ତି ଲଭିଲା ।

ଇନସ୍‌ପେକ୍ଟର ବସନ୍ତର ହାତ ଦୁଇଟିରେ ଲୌହବଳୟ ପିନ୍ଧାଇ ଦେଲେ । ପ୍ରକାଶବାବୁ ହସି ହସି କହିଲେ--ବସନ୍ତବାବୁ ! ଆପଣ ଯେଉଁ ମାୟାଜାଲ ବିସ୍ତାର କରିଥିଲେ ସେହି ଜାଲରେ ନିଜେ ନିଜେ ଆଜି ଆବଦ୍ଧ ହୋଇଛନ୍ତି । ଧର୍ମ ଅନ୍ଧ ନୁହେଁ ।

ଏକ ସପ୍ତାହପରେ ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି ପାଇଲେ ଡାକ୍ତର ପରିଡ଼ା ।

କଲ୍ୟାଣୀୟେଷୁ—

ଆଜି "ଆପଣ" ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରିବାକୁ ମନ ବଳୁନାହିଁ, ତେଣୁ "ତୁମେ" ସମ୍ବୋଧନରେ ଚିଠିଟିକୁ ଆରମ୍ଭ

କଲ । ତୁମେ ମୋର ପୁତ୍ର ସ୍ଥାନୀୟ, ସେଥିଯୋଗୁ ସାହାସ କରି
ତୁମେ ବୋଲି ଲେଖୁଛି । ଅଶୋକ ତୁମର ପାଇଁ ପୁନର୍ଜନ୍ମ ଲାଭ
କରୁଛି, ଅଞ୍ଜନାର ହତ୍ୟାକାରୀ ଧରା ପଡ଼ିଛି ।

ହରୀଶବାବୁ, ରଞ୍ଜନାବାବୁ ଓ ତୁମର ପରାମ
ଅଶୋକର ମନଟାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସ୍ଥ କରିବା ଲାଗି ମ
ସହିତ ଅନୀତାକୁ ତୁମଠାରୁ ନେଇଆସି ଖୁବ୍ ଭଲ
ଧୀରେ ଧୀରେ ଅଶୋକ ଅନୀତାର ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟ
ହୋଇଛି ବୋଲି ମନେ ହେଲା । ତା ନହେଲେ
କରିବାମାତ୍ରେ ସେ ମୁହଁ ତଳକୁ କରି ବସନ୍ତା କ
କରିଥିଲା ଜାଣ—କରିଥିଲା ଅନୀତା ସହିତ
ହଏ, ତାର କୌଣସି ଆପତ୍ତି ଅଛି କି ନାହିଁ

ଅନୀତାର ବ୍ୟବହାର ଆଗରୁ
ସେ ଯେ ଅଶୋକ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ, ଏହ
କରିଛି । ଅଭିନୟ କରିବାକୁ
ବାସ୍ତବତାରେ ଏତେଶୀଘ୍ର ପରି
ଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରକୃତ ସ୍ନେହଟେ
ହୋଇଛି । ମୁଁ ଅନୀତାର
ସଂଗ୍ରହ କରିଛି । ଆସନ୍ତା ମା
ଦିନ ଧାର୍ଯ୍ୟ କଲି । ତୁ
ଆଶାକରେ ମୋର ସମ୍ମା

ନୂତନ ଲେଖକମାନଙ୍କୁ

ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ଆମର ଏକାନ୍ତ କାମ୍ୟ ।

ଏପରିକି

ବେଇ ହାତ

ବକା

ଶିଉଲ୍‌କର୍‌ପି

ବିଜ୍ଞାପନ

ଉପରକୁ କରି ଫ୍ରଣ୍ଟ୍ କରେ ଖୁଚୁରା ବ୍ୟବସାୟୀ ଓ ଲାଇବ୍ରେରୀମାନଙ୍କୁ

ଜଳାଇଲେ ଇନସ୍ପ ଦିଆଯାଏ, ଅଗ୍ରୀମସହ ଅର୍ଡର ଦିଅନ୍ତୁ ।

ଆତତାୟୀକୁ ଦେଖିକି ୧.୭୫ ଅପ୍ରକାଶ ଭୁବନର ହତ୍ୟା ଟ ୧.୭୫

ଅପେକ୍ଷା ମନୁଷ୍ୟକୁ ଟି ୧.୭୫ କାଲକ୍ଷିଦିର ସର୍ଦ୍ଦାର ଟ ୦.୭୫

ବସନ୍ତର ଆଖି ହୁ .୭୫ ମାନ୍ଦ୍ରାସ୍ ମେଲ୍ ଟ ୧.୦୦

ହୋଇଗଲା । କନକକୁ ସନ୍ଧ ନାଗମଣି ଟ ୧.୫୦

ଅବଲମ୍ବନକରିଥିଲା ଏହିଠାରେ ମାୟା ଜାଲ ଟ ୧.୭୫

ଇନସ୍‌ପେକ୍ଟର ବସନ୍ତର ଲ ବାଜ୍ ଟ ୧.୫୦

ପିଲାଇ ଦେଲେ । ପ୍ରକାଶବାବୁ ହସି ବନ୍ଧୁ ଟ ୧.୭୫

ଆପଣ ଯେଉଁ ମାୟାଜାଲ ବିସ୍ତାର ଟ ୩.୦୦

ନିଜେ ନିଜେ ଆଜି ଆବଦ୍ଧ ହୋଇଛି ଭଟେ କହୁଛନ୍ତି ଟ ୧.୦୦

ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ] ଟ ୦.୭୫

ପଟ୍ଟନାୟକ

ଟଲନ୍, କଟକ-୨

ଏକ ସପ୍ତାହପରେ ଖଣ୍ଡିଏ ଚିଠି ପା

କଲ୍ୟାଣୀୟେଷୁ—

ଆଜି "ଆପଣ" ବୋଲି ସମ୍ବୋ

କରୁନାହିଁ, ତେଣୁ "ତୁମେ" ସମ୍ବୋଧନ